A.E. Talaia BRC19930100_239

239
237

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

talaia

agrupació excursionista

VILANOVA I LA GELTRÚ

A.E. TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

GENER-FEBRER-MARÇ 93

A.E. Talaia BRC19930100_239

Cansaladeria ◆ Xarcuteria ◆ Pernils ◆ Queviures selectes

Pollastres a l'ast ◆ Formatgeria i Productes làctis

Casa Marisol

La Xarcuteria

Ultramarins ◆ Formatgeria i Productes làctis

Elaboració pròpia

c/ Josep Coroleu 76-78
tel: 93/815 81 11

Galeries Sant Jordi, 10-20
c/ Jardí 74
tel: 93/893 10 54

Vilanova i la Geltrú

◆ Vins i Caves ◆ Pastisseria i Bomboneria ◆ Rostisseria ◆

LA QUALITAT

Bar Blau

SUPERMERCATS * SEGUR DE CALAFELL

AUTO MOTO
JOSEP BERTRAN

Reparació de l'automòbil i motocicletes

Cabanyes, 11
Tel. 893 65 72

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

ATENCIÓ SOCIS!

AMB LA PRESENTACIÓ DEL CARNET DE SOCI DE L'A. E. TALAIA, TINDREU LA MÀ D'OBRA GRATUÏTA EN REALITZAR EL CANVI D'OLI DEL VOSTRE COTXE. NOMÉS ABONAREU ELS MATERIALS.

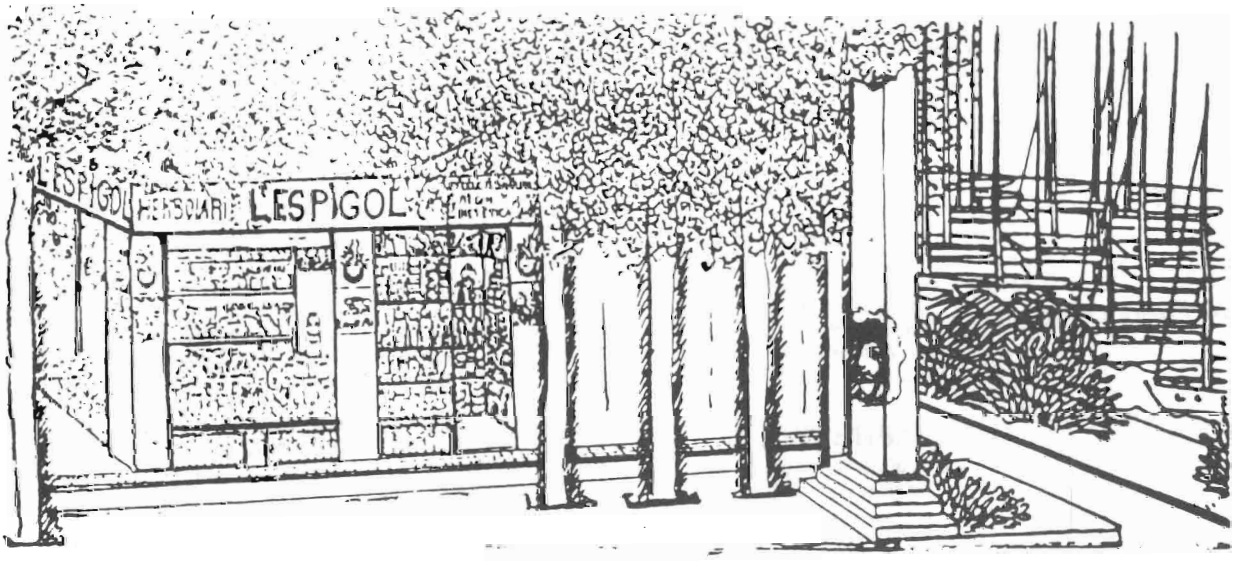

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, Dietètica, Formatges i Especialitats

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11

08800 Vilanova i la Geltrú

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esport d'Hivern

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

Carrer Comerç, 4
Tel. 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702

Nº 239 REVISTA D'EXCURSIONISME

GENER-FEBRER-MARÇ 93

EDITORS
Agrupació Excursionista Talaia

PRESIDENT
Salvador Butí i Papiol

SECRETARI
Lluís Forgas i Serra

REDACCIO
Secció de Cultura

DIRECCIÓ
Josep Blanes

EDICIO
Blanca Forgas
Agustí Poch
Lluís Forgas

MAQUETA
Josep Blanes

PUBLICITAT
Joan Sivill
Virtut Castro

Foto portada:
Baixada pel pedruscall després de Puig dels Jugadors a la XXXV MARXA SOCIAL.
Foto: Fr. Casas

COL.LABORADORS
Vicenç Carbonell
Josep Voltà
Toni Sagarra
Salvador Butí
M. Carme Barceló
Angels Parés
Joan Sivill
Antoni Ordovàs
Josep M. Alsó

IMPRESSIO
Gràfiques Llopart
Sant Antoni, 63
Sant Sadurní d'Anoia
Tel 891 03 12

DIPOSIT LEGAL
B-24619-90

PREU DE VENDA:
250 PTA

Els articles publicats en aquesta revista sempre expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen l'opinió de la Junta Directiva de l'Agrupació ni de la Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta

SUMARI

3 **EDITORIAL**
Equip de Redacció

4 **LA 5a. CAMINADA POPULAR HA PUJAT A LA TALAIA**
Toni Sagarra

8 **TURISME D'HIVERN A LA CERDANYA**
Paco Moya - Secció d'Esquí

9 **ZARATHUSTRA**
Jordi Lozada

12 **UN VELL ITINERARI PEL GARRAF**
Josep Blanes

16 **UN PRE-ANIVERSARI**
Antoni Ordovàs

17 **XXXV MARXA SOCIAL PER DESCRIPCIO a Sant Pere de Ribes**
Toni Sagarra

21 **CLASSIFICACIONS DE LA XXXV MARXA SOCIAL**
Grup de Marxes

24 **LA TORCA DEL CARLISTA (Biscaia)**
Mago - GET

25 **CRONICA DEL "COTARRO" TALAIENC**
Equip de Redacció

29 **EINES I CABANYES**
Josep Voltà

31 **ELS INFERNS TERRENALS**
Vicenç Carbonell

34 **UN VOL A LA VIA BAMBOL**
Mago - GEAM

36 **ABADIES OCCITANES (7) SENANQUES**
Salvador Butí

40 **Del Baix Ebre al Solsonès FONOLL-SEGURA-TALAVERA DE LA SEGARRA**
Blanca Forgas

42 **Del Baix Ebre al Solsonès TALAVERA DE LA SEGARRA-RUBINAT-CERVERA**
Josep Blanes

45 **Del Baix Ebre al Solsonès CERVERA-MONTFALCO-ST.PERE DELS ARQUELLS**
Blanca Forgas

47 **EL PAISATGE ALS MUSEUS DE VILANOVA I LA GELTRU**
Josep M. Alsó

48 **CONSIDERACIONS SOBRE LA FESTA GRAN DE L'EXCURSIONISME**
Antoni Ordovàs

52 **El "hobby" d'aquest hivern ELS TRES TEMPLES DE ST. ANTONI ABAT**
Joan Lluís Sivill

54 **... I JA ENYORO LA MUNTANYA**
Andreu Ferrer

57 **TERMINOLOGIA DE MUNTANYA**
C.E. de Parets del Vallès

58 **ELS NOMS DELS ESPORTS**
C.E. de Lleida

59 **TOPONIMIA NIMIA**
Josep Alsina i Rossell

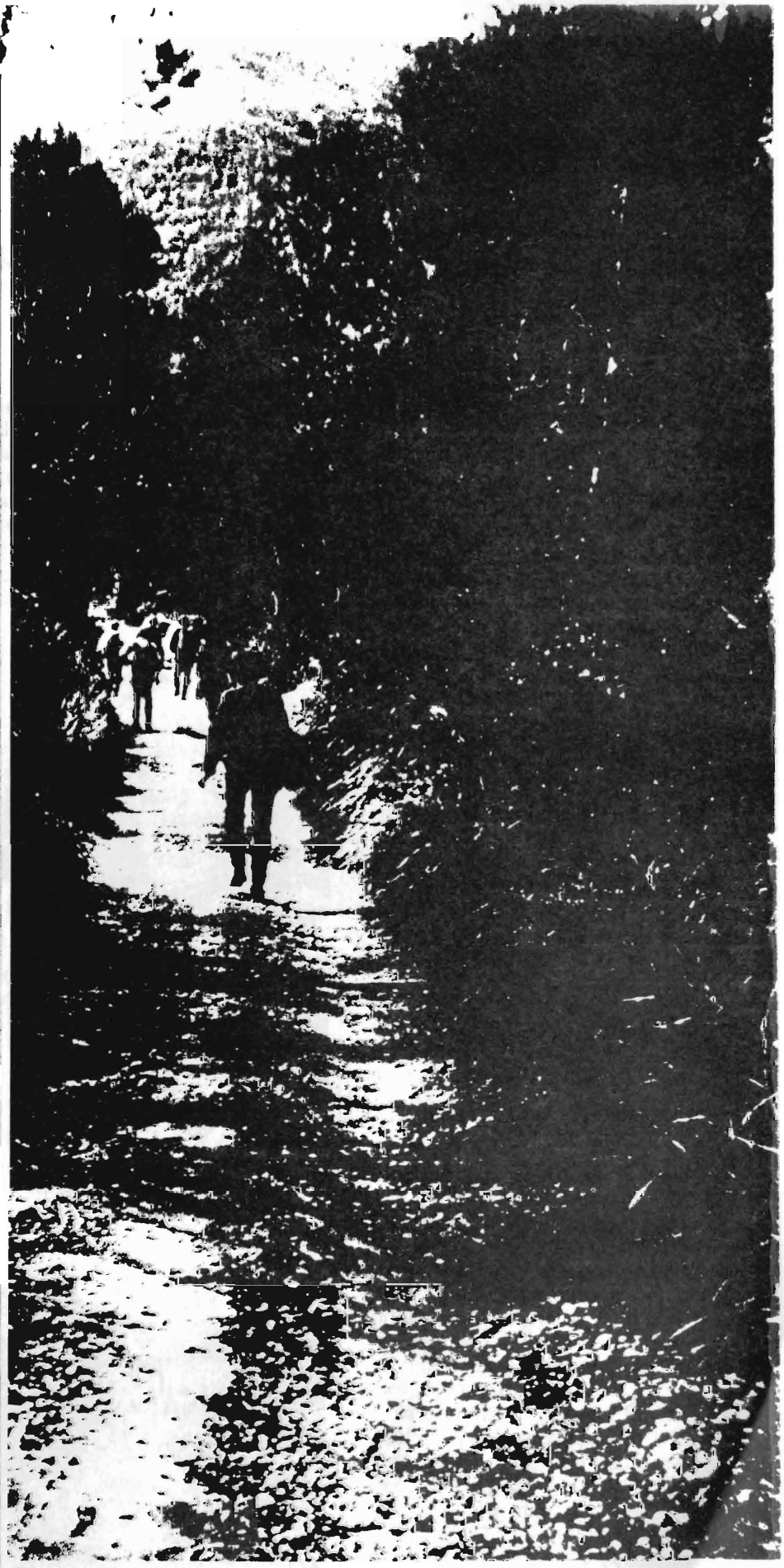

editorial

El passat dia 27 de febrer, a la Talaia hi va haver assemblea ordinària i extraordinària en què es va constituir la junta directiva que durant els quatre anys propers, i segons els nous estatuts, estarà al front de la nostra Entitat.

Potser va ser un acte poc lluït, almenys si el comparem amb passades conteses per accedir a la presidència. De fet hi havia una candidatura única, que de forma manifesta suposava una continuïtat de plantejaments respecte a l'etapa anterior, amb algunes importants incorporacions i canvis de funcions, així com alguna baixa significativa.

Això pot voler dir bàsicament dues coses: primera, que a la gran majoria dels socis ja els va bé com funciona la Talaia, perquè la gestió que es porta, sense ser ni de bon tros perfecta, és digna i no provoca grans rebuigs entre importants grups. De fet a la nova junta s'ha procurat incorporar-hi persones representatives de tot l'espectre social disposades a treballar per al conjunt, la qual cosa dóna la sensació de govern estable i eficaç.

Però també podria voler dir que hi ha una certa apatia a la casa i que poca gent està disposada a sacrificar-se per als altres, que considera que aquesta feina no és per a ell o ella i que en el fons fins i tot la troba menyspreable.

Si aquesta manera de pensar correspon a grups de socis actius, pot ser extremadament perillós i fer que de mica en mica es destrueixi la pròpia estructura social.

Encara que ens fa una mica de por la segona possibilitat i lluitarem per tal que no prosperi, en el fons creiem que la majoria optaria per la primera i això ens anima a intentar que aquesta segona fase sigui molt més profitosa, saludable i solidària que l'anterior.

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

Fent Camí

LA CINQUENA CAMINADA POPULAR HA PUJAT A LA TALAIA

Hom diria que amb la celebració de la cinquena edició la Caminada Popular ha esdevingut una activitat consolidada, un esdeveniment a tenir en compte dins el calendari de celebracions importants de la ciutat. En efecte, aquesta cinquena edició que es realitzà el proppassat 31 de gener, amb el nom genèric de "LA CAMINADA POPULAR HA PUJAT A LA TALAIA", recollí la màxima participació i un agrupament multitudinari dalt del turó més emblemàtic del terme, que dóna nom a la nostra Entitat.

Anem a pams, però, i comencem per comentar els antecedents. Es evident que en organitzar la caminada pretenem aconseguir la màxima participació possible, al marge de la difusió d'altres valors físics, culturals, socials i/o humanístics, i amb aquesta idea vàrem pensar que calia fer dues pancartes per a recordar als vilanovins la conveniència de participar-hi. En aquesta labor cal esmentar el dispendi d'hores que hi ha esmerçat en Manel Masana.

Pujar a la Talaia i arrodonir l'itinerari de tornada va semblar als organitzadors que podia representar una caminada un xic massa llarga per a aquelles persones poc avesades a la muntanya. Es per això que hom va creure convenient preparar dues opcions: l'aconsellada per l'organització partia de la Bassa de Creixell i finia en un lloc proper al Casalot de Creixell (13.620 metres), per bé que calia un desplaçament amb vehicle fins a aquest indret. Malgrat aquest advertiment, fou una gran majoria que decidí sortir de la Plaça Xoriquer disposada a recórrer l'itinerari més llarg (17.820 metres). Aquest agosarament provocà a més de quatre una escaldada que no oblidaran durant una bona temporada i, potser, en una propera edició demanaran informació a l'Entitat, on ensems podran formalitzar la inscripció prèvia a fi de contribuir a evitar l'aglomeració de darrera hora. Altrament, la documentació no va ser repartida fins al darrer moment, aspecte, aquest, que l'organització voldria corregir, ja que el caminant agrairia ben segur poder estudiar amb tranquil.litat l'itinerari i les dades tècniques que en el material documental s'hi recullen.

L'itinerari transcorregué tal com s'havia previst: Plaça Xoriguer - Bassa de Creixell - Mas Gros - Mas Ricart - La Talaia - Pla de les

Una llarga corrua de caminaires pujant al cim de la Talaia. Al fons el Mas Roig. Foto: Fr.Casas

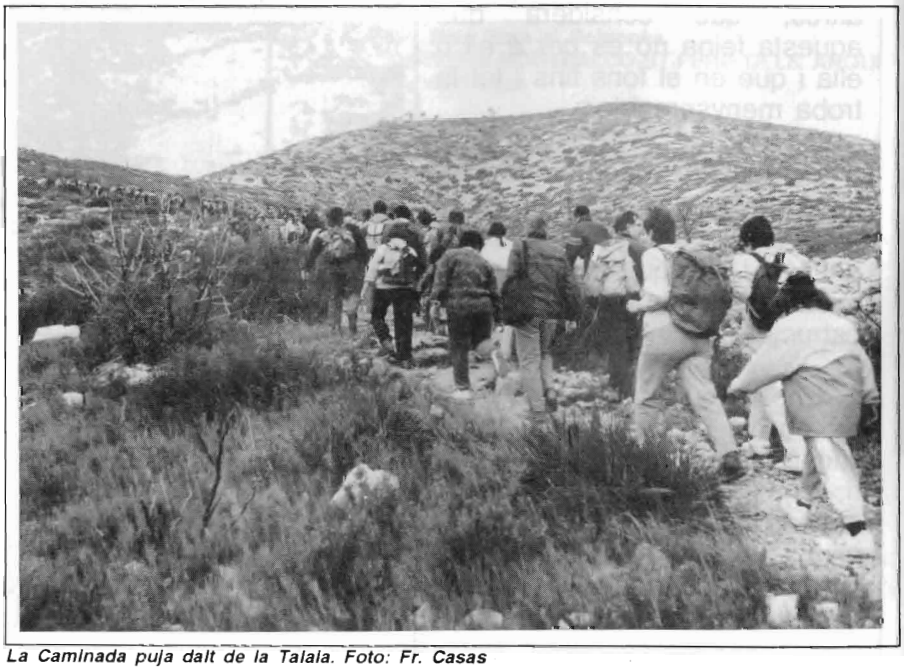

La Caminada puja dalt de la Talaia. Foto: Fr. Casas

Palmeres - Barraca del Bruno - Camí Perdut de Torrelletes - Mas de l'Artís - Mas Torrat - Pas del Bou- Casalot de Creixell - Els Esbarjos. No cal afegir ara la descripció ja que resta abastament recollida en el relat documental que es repartí als participants, preparat per en Vicenç Carbonell, i en el mapa adjunt imprès a cinc tintes que dibuixà expressament per a aquesta ocasió el qui signa aquesta ressenya. El material que ha sobrat resta a la disposició dels socis que hi estiguin interessats.

Hi hagué una bona participació. Si bé es formalitzaren 385 inscripcions, és ben segur que depassàvem les quatre centenes ja que sempre n'hi ha uns quants que prefereixen eludir la quota, fixada en 300 pessetes. Es compliren molt bé els horaris prefixats, àdhuc pogueren recuperar-se ràpidament els deu miuts de retard en la sortida prèvia. Això vol dir que el pas s'encetà força viu i que els qui anaven al davant, aliens a l'organització, arrossegaren la majoria per l'instint d'inèrcia que també les persones posseeixen. Hom hauria volgut que els caminants seguissin les pautes, les recomanacions i les directius que s'anaven donant a fi d'aconseguir una conjunció més harmònica que hauria facilitat donar uns puntuals apunts d'història local i imposar un ritme més pausat que, ben segur, hauria comportat un millor aprofundiment en la contemplació del paisatge.

A cada intent de reagrupament seguia una allargassada serpent multicolor. A la fi, hom creu que no pot privar-se la llibertat del caminant que prefereix fer parades més breus o imposar-se un ritme més viu... Sap greu, però, que una gran majoria no n'és conscient, d'això, i es veu involucrada en un ritme frenètic que detesta. Caldria no privar ningú d'escollir el ritme que desitgés, per bé que mitjançant una ensenya o distintiu es mantingués un pas aconsellable per membres de l'organització. La nostra caminada no pretén assimilar-se a la de Gósol o la de Sagàs, per citar-ne dos exemples que coneixem, on els participants només poden veure's instants abans de donar-se la sortida, ja que un cop iniciada la cursa tothom emprèn el ritme que creu més apropiat sense que se li imposi cap reagrupament ni cap horari. Des-

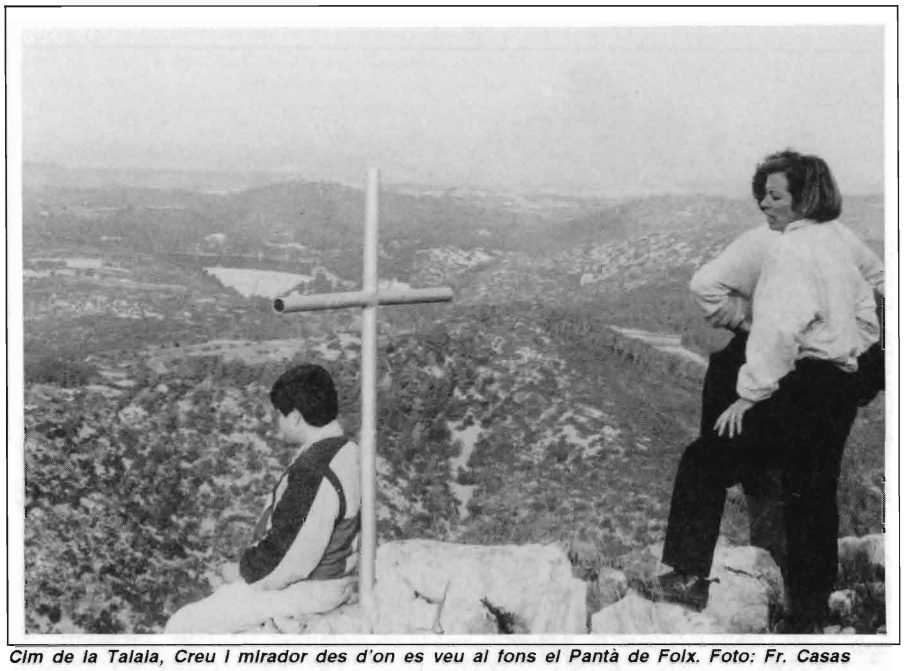

Clm de la Talala, Creu i mirador des d'on es veu al fons el Pantà de Folx. Foto: Fr. Casas

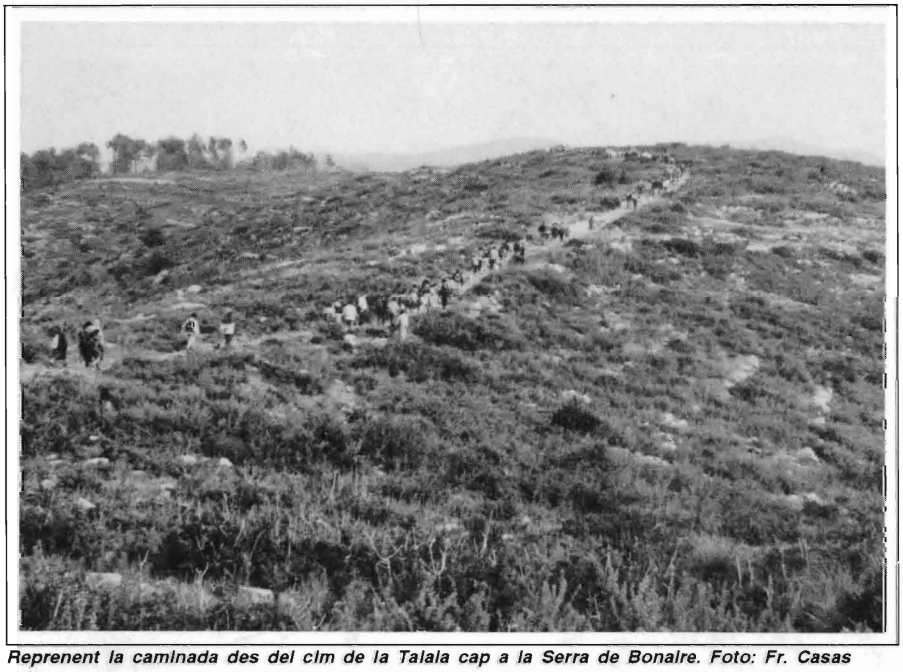

Reprenent la caminada des del clm de la Talala cap a la Serra de Bonaire. Foto: Fr. Casas

Els caminaires per la Serra de Bonaire i el Pla de les Palmeres. Foto: Fr. Casas

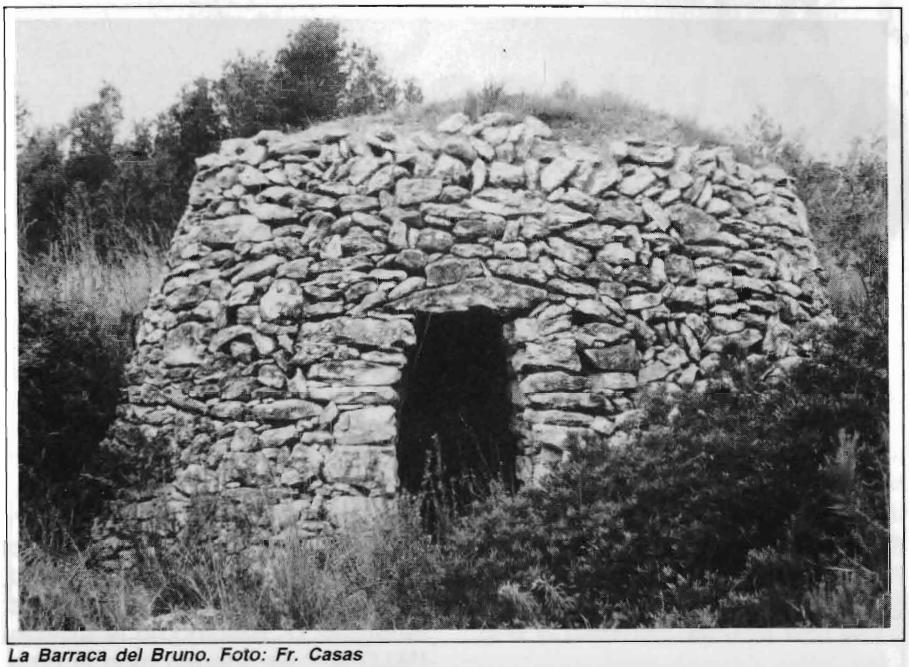

La Barraca del Bruno. Foto: Fr. Casas

Els amics de la Creu Roja pel Fondo del Griffi, seguint cap al Fondo de les Oliveres. Foto: Fr. Casas

Reagrupament davant del Mas de l'Artís. Foto: Fr. Casas

prés de cinc edicions hem imprès el nostre caràcter a aquesta activitat: ni és una passejada pels carrers de les urbanitzacions que hom permeté créixer, ni és una llarga travessada que seleccioni la participació; senzillament volem fer conèixer el nostre terme municipal cercant tots aquells indrets possiblement poc coneguts a fi de difondre'ls a la ciutadania. Tot això es resol amb una bona dosi de voluntarisme, amb treball d'equip, amb l'ànim de superar les deficiències observades en edicions anteriors, amb el difícil objectiu de trobar el punt d'equilibri perquè la caminada complagui al major nombre de persones -petits, joves, grans i àmbits familiars- i amb el compromís d'introduir altres complements que puguin arrodonir l'activitat per no caure en la rutina, sense haver de perdre l'objectiu inicial.

L'arribada es va fer a l'interior del recinte dels Esbarjos, espai amablement cedit pels seus propietaris per celebrar l'acte de cloenda de la caminada consistent en una mica de pica-pica i el lliurament d'una medalla a aquelles persones que ja fa vint-i-cinc anys que són socis de l'Entitat. Els qui ho desitjaren varen visitar la capella de la Mare de Déu de Montserrat, que conté un fresc d'en Joaquim Mir, gairebé desconeguda per la majoria de vilanovins. Encara hi hagué temps per a la fotografia de conjunt que caracteritza aquesta diada, malgrat que molta gent havia emprès ja el camí cap a casa seva.

Tal com va succeir l'any passat, hi hagué temps per esboçar l'itinerari de l'any vinent, que podria apropar-nos a la vila de Cubelles seguint la costa i aprofitant camins centenaris que ben segur en pocs anys acabaran per desaparèixer. Hom ja pensa en completar la desena edició havent preparat deu itineraris inèdits abans d'encetar un segon cicle, obert a tota classe de possibilitats.

En el capítol d'agraïments caldria recordar el patrocini de la Caixa del Penedès que ha cobert en bona part les despeses d'impremta; la gentilesa de l'empresa Gin MG en cedir-nos el recinte dels Esbarjos; el servei de la Creu Roja que va fer un seguiment exhaustiu de l'itinerari; el servei municipal de la Guàrdia Urbana; els Voluntaris Forestals i, en general, totes aquelles persones que

La Caminada Popular fent-se retratar a l'arribada als Esbarjos. Foto: Fr. Casas

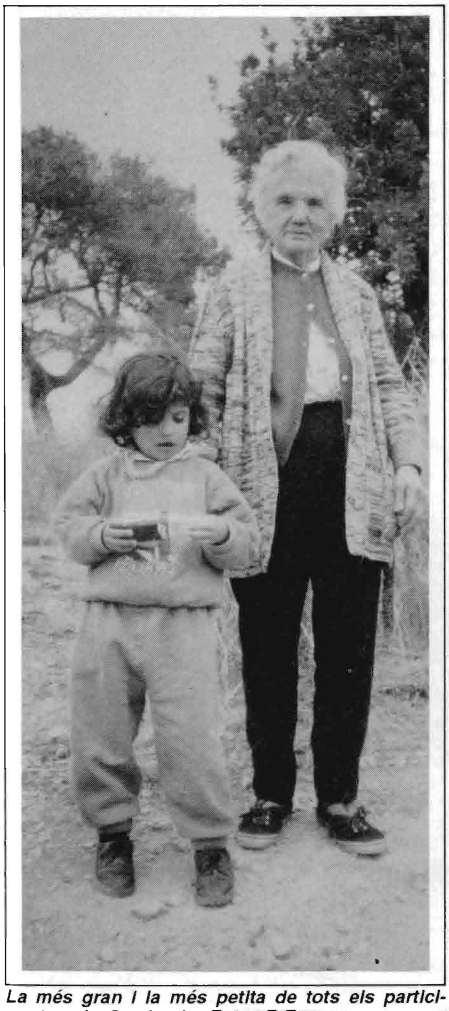

La més gran i la més petita de tots els participants a la Caminada. Foto: B.Forgas

dins l'anonimat realitzaren la seva valuosa tasca perquè la Caminada Popular assolís el seu objectiu. I a tots plegats, perquè no perdeu les ganes de tornar-nos a veure l'any vinent.

Antoni Sagarra i Mas

A continuació us donem els noms dels més grans i més joves participants:
Carme Membrado (81), Lluís Oliver (77), Salvador Artigas (74), Joan Ossó (71) i Jaume Ubia, Manel Castell i Raimunda Vidal (70); Marta Busquets (3), Alba Cruells (4), Laura Busquets (5), i Joan M. Casals, Carles Martin, Anna Olivar, Blai Marsé, Sergi Vidal i Almudena Díaz de 6 anys.

El Bertran refrescant-se a l'Arribada als Esbarjos. Foto: Fr. Casas

Secció d'Esquí

TURISME D'HIVERN A LA CERDANYA

En arribar a la Cerdanya del nord per la gran porta de Montlluís, el que més sorprèn d'aquesta terra és la majestuositat de les seves muntanyes i la brillantor de la llum del sol. Es realment excepcional comprovar que en 15 quilòmetres d'ample per 35 de llargada, hi ha muntanya viva al voltant dels pobles, però sense donar la sensació de xafogor.

L'altitud de la Cerdanya, el seu clima mediterrani i la qualitat de les vuit estacions que posseeix dedicades a l'esquí alpí permeten que els afeccionats a l'esport de la neu puguin gaudir d'una estada agradable. Les estacions d'esquí de la Cerdanya de Font Romeu, les Angles, Formiguères, St. Pierre dels Forcats, Eyne, Pyrenées 2000, Puigmal i Porté Puymorens s'han agrupat per tal de facilitar l'estada al turisme d'hivern.

Font Romeu té 270 canons de neu artificial controlats a través d'ordinadors. El domini esquiable de Pyrenées 2000 es troba al costat de Font Romeu i ofereix la possibilitat de practicar l'esquí alpí i de fons.

Les estacions de St. Pierre i Eyne es comuniquen i formen un complex molt atractiu i amb moltes possibilitats per esquiar en família, en els dos centres es pot practicar l'esquí nòrdic.

Les Angles és un lloc ideal per passar les vacances d'hivern; assegura l'estat de la neu a través dels canons i té un dels complexos esportius més ben equipats.

Porté Puymorens, Formiguères i Puigmal completen l'oferta de La Cerdanya.

Diuen de La Cerdanya que les seves muntanyes són les més asolellades d'Europa; durant l'hivern manté una temperatura ideal, ja que el reflex del sol és molt més directe que a la resta dels Pirineus.

La Cerdanya viu del turisme, però es recolza també en l'agricultura i ramaderia. Es un símbol de desenvolupament turístic i ofereix grans possibilitats de diversió, tant per a la gent adulta com per als nens i joves; es pot ocupar el temps lliure en fer una excursió pel Bosc de les Bulloses o per les Gorges del Segre, sempre al costat del riu i en direcció a la vall de Núria. Els més decidits poden fer "ràfting", escalada o llançar-se al buit amb paracaigudes.

Un viatge a La Cerdanya es pot aprofitar també per veure les grans estructures de granit de Targasonne, amb formes espectaculars i futuristes. O bé per fer una visita cultural a les diferents esglésies romàniques de la zona i a l'ermita de Font Romeu, que conserva l'estructura i la decoració des de fa tres segles. Aquesta és la Cerdanya de tots.

Paco Moya
Secció d'Esquí

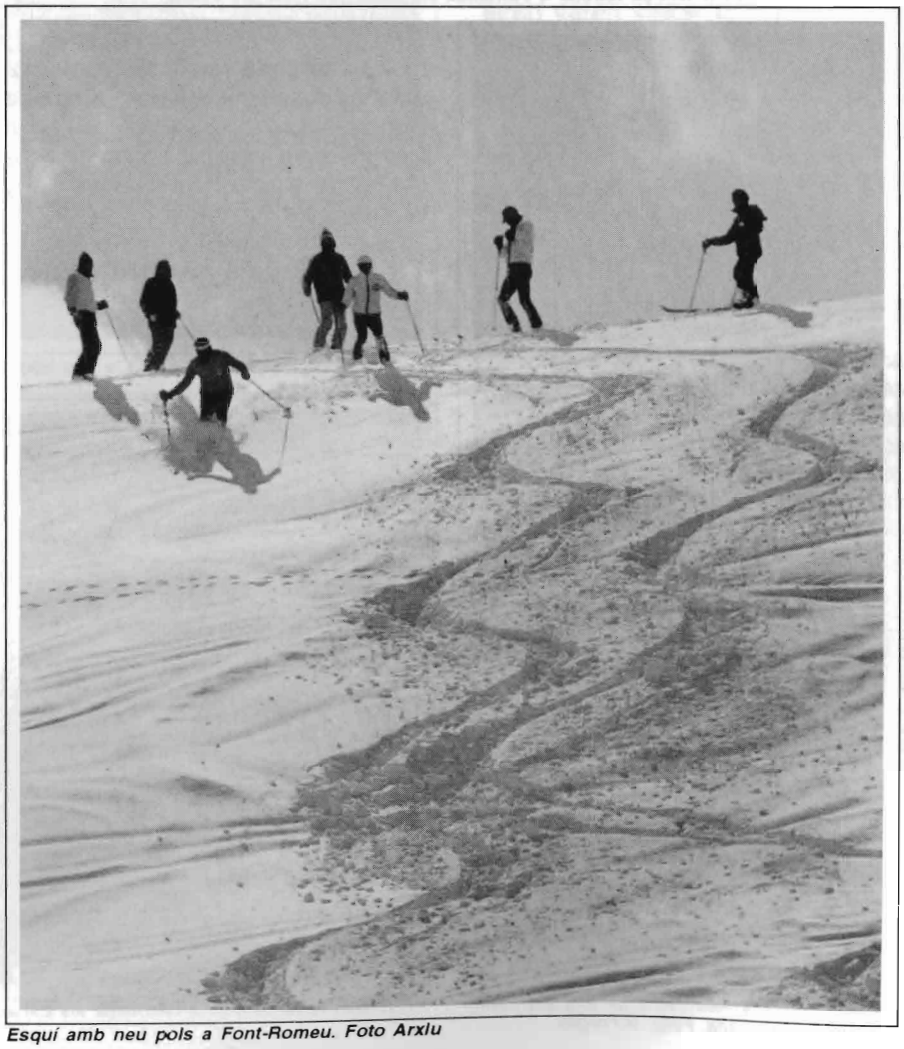

Esquí amb neu pols a Font-Romeu. Foto Arxiu

ZARATHUSTRA

La **via Zarathustra** transcorre al llarg de l'esperó est de la **paret del Gallinero**, al parc nacional de la vall d'Ordesa. Aquest esperó és des del començament fins al final extraplomat, i el més destacat d'aquesta via és l'immens sostre situat a uns 150 metres del terra. Aquest sostre, de tres metres d'amplada, és travessat per dues fissures que van paral.leles i on es troben clavats els pitons per superar-lo en set passos graduats d'A_3.

La via comença sota la vertical del gran sostre i només començar ja ens trobem les primeres dificultats, com si fos l'aperitiu d'un gran àpat. En els tres següents llargs ens vàrem equivocar i vàrem fer els tres llargs de la via del costat, llargs molt macos, d'una geometria que ratlla la perfecció.

Quan vam arribar a l'alçada del gran sostre, trobàrem un pas i vam tornar a la Zarathustra per sota el sostre. Aquest llarg li va tocar al meu company Manel i veient els tombs que donava penjat d'aquells pitons, no em va agafar enveja...

Des de la reunió número quatre en amunt, es veu un paisatge de petits sostres, xemeneies i grans blocs amb l'aparença de caure d'un moment a l'altre.

El llarg vuitè és un diedre fissurat que jo considero el llarg més difícil de la via; la fissura és estreta i es fa difícil de ficar-hi els dits, al final del diedre hi ha un pas de V+ d'entrada a la reunió.

En el llarg novè es troba un pas de VI- on hi ha un friend

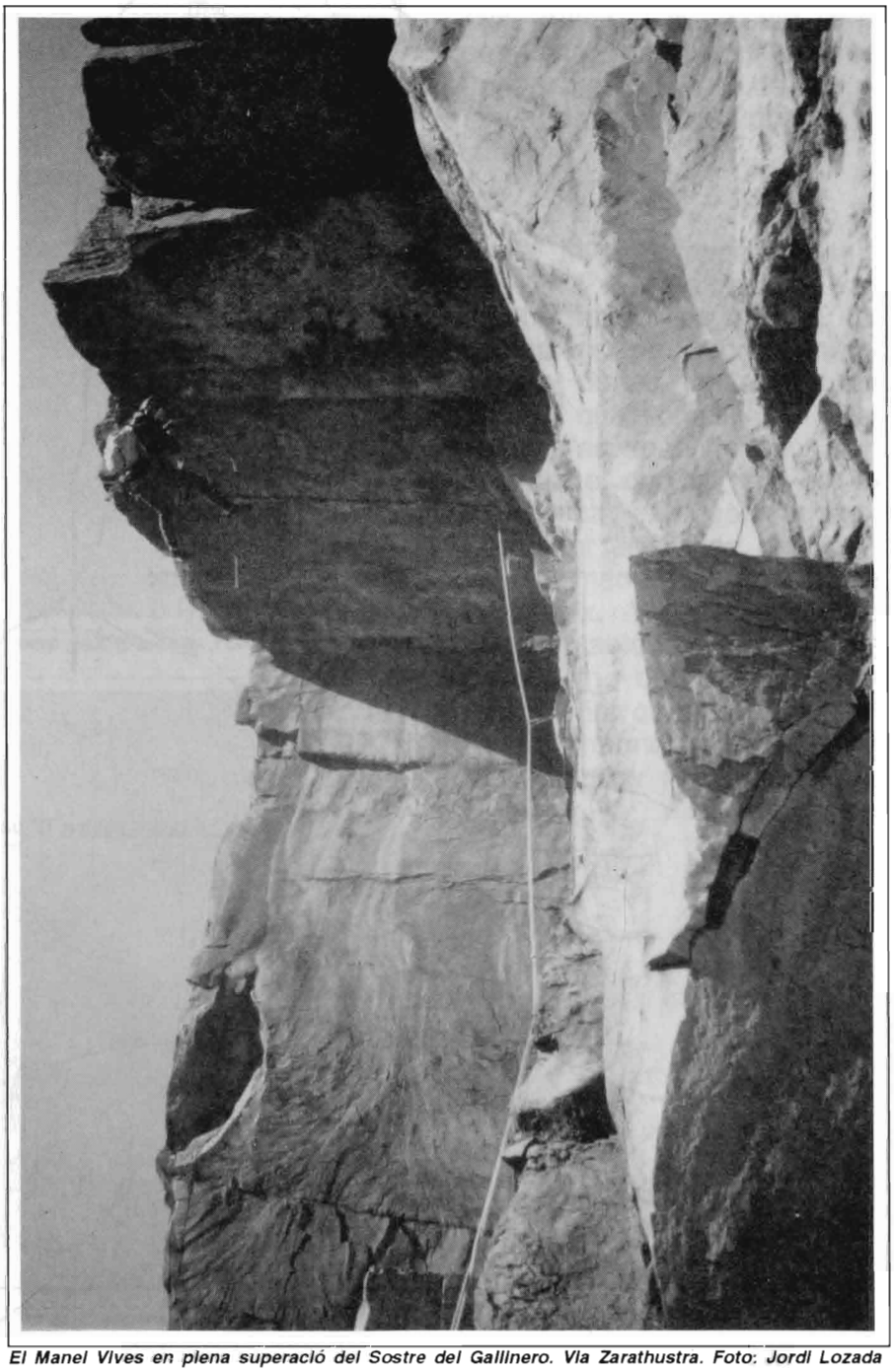

El Manel Vives en plena superació del Sostre del Gallinero. Via Zarathustra. Foto: Jordi Lozada

ESPERO EST DEL GALLINERO

Pilar Central: Directa Zarathustra

360 metres ED - A_2

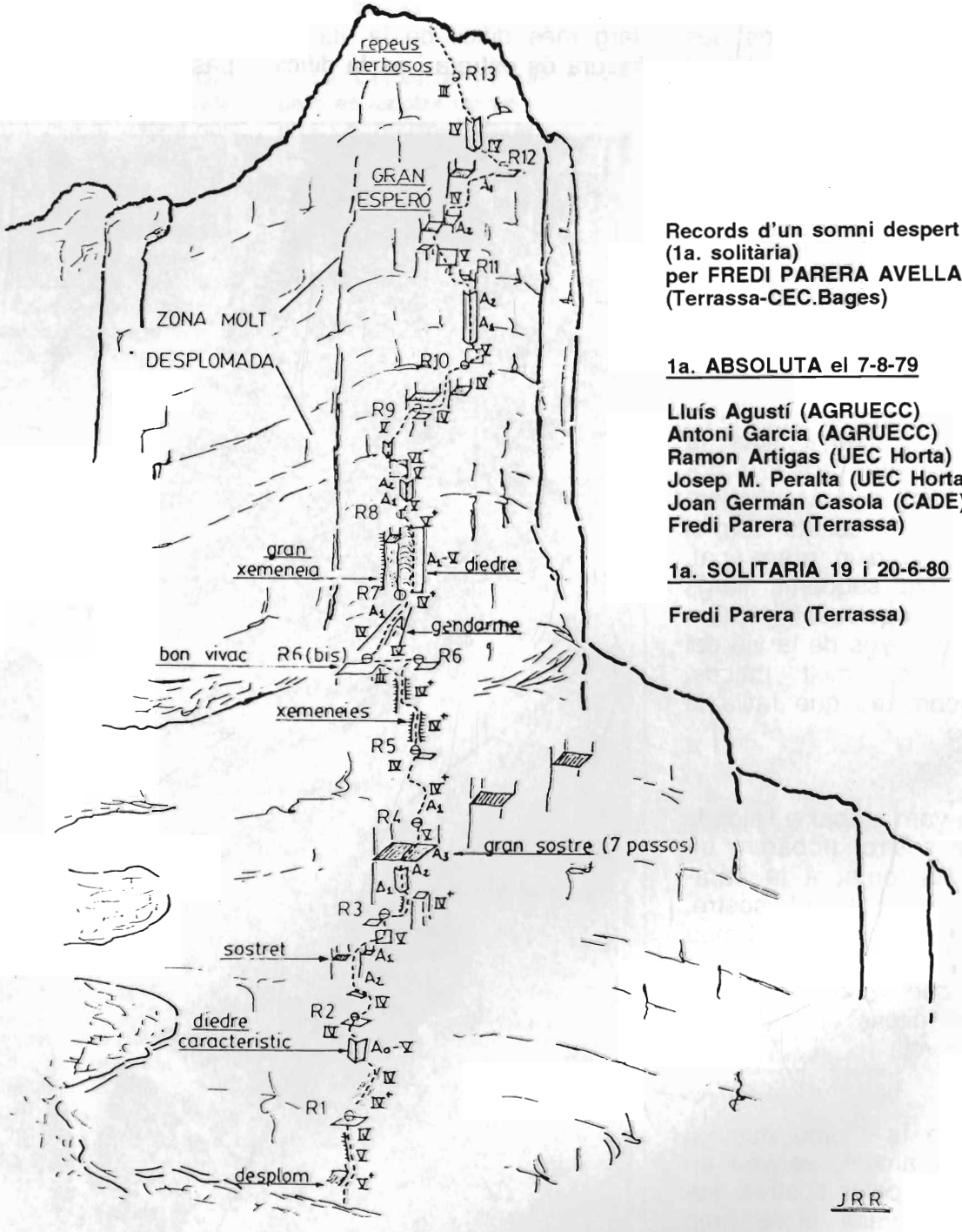

Records d'un somni despert
(1a. solitària)
per FREDI PARERA AVELLANEDA
(Terrassa-CEC.Bages)

1a. ABSOLUTA el 7-8-79

Lluís Agustí (AGRUECC)
Antoni Garcia (AGRUECC)
Ramon Artigas (UEC Horta)
Josep M. Peralta (UEC Horta)
Joan Germán Casola (CADE)
Fredi Parera (Terrassa)

1a. SOLITARIA 19 i 20-6-80

Fredi Parera (Terrassa)

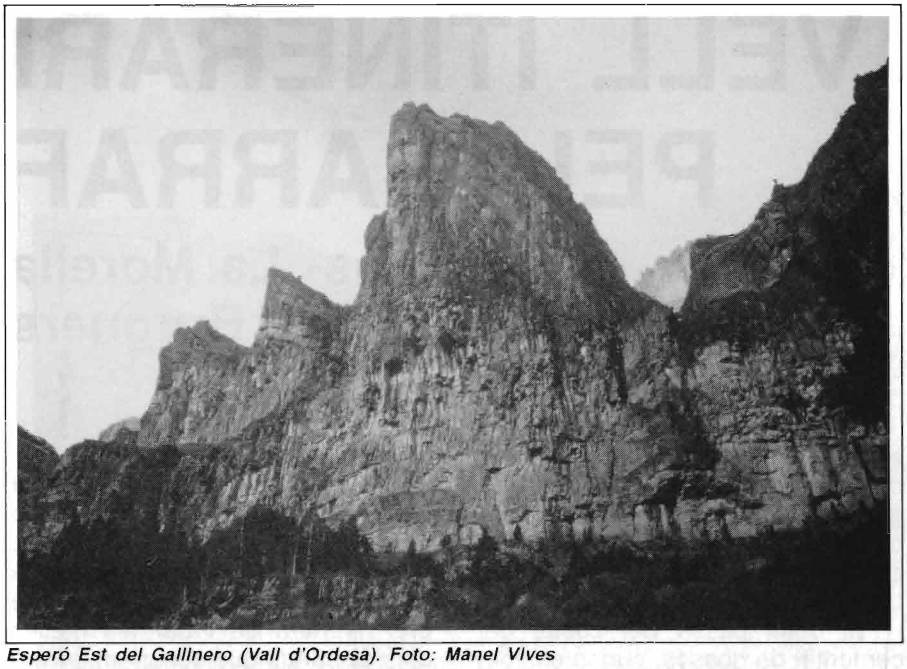

Esperó Est del Gallinero (Vall d'Ordesa). Foto: Manel Vives

Assegurant el company a la Via Zarathustra del Gallinero (Vall d'Ordesa). Foto: Manel Vives

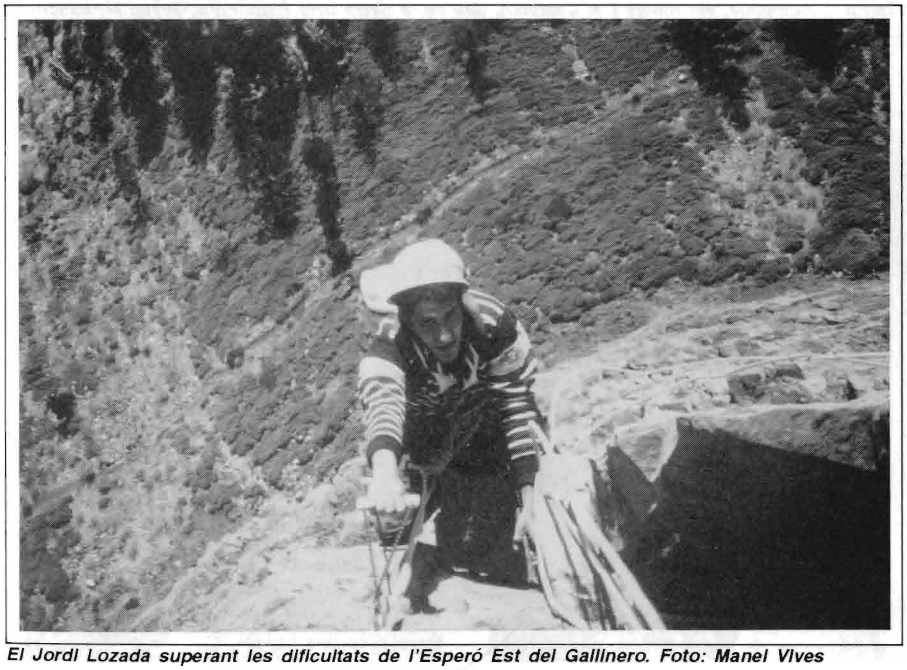

El Jordi Lozada superant les dificultats de l'Esperó Est del Gallinero. Foto: Manel Vives

abandonat que es fa impossible de treure.

El següent llarg és molt curt, però també molt espectacular, ja que cal superar un petit sostre i el pati que es domina és impressionant.

Els següents llargs fins a la reunió 12 són una barreja de passos d'artificial i de lliure esquivant petits extraploms. Podríem dir que a la reunió 12 acaba la vía, és un petit balcó, el punt en què la via queda més penjada i d'on es pot dominar un pati i una vista molt maca. Des d'aquí, uns pendents herbosos on es poden veure flors de muntanya seques ens porten al cim.

Val la pena asseure's uns minuts i contemplar la vall mentre penses en la via. L'escalada és un esport únic i pocs et donen sensacions tan fortes i que t'omplin tant. Escalant t'escapes del món, en la paret el que compta ets tu i la roca en què t'agafes. Filosofant una mica diria que és una manera de trobar-te a tu mateix. Al final, però, allò que veritablement importa és passar-s'ho bé, aconseguir la pau interior que tots desitgem i viure l'harmonia entre tu, el teu company i la natura que t'envolta.

Jordi Lozada

****

Caminant per les Comarques

UN VELL ITINERARI PEL GARRAF

Serra dels Pins - Campgràs- La Morella Les Agulles - Bruguers

Mireu si feia temps que no tombava per aquells indrets que encara no havia vist de prop els centres d'emissió per a l'aviació ni els de la telefònica que, amb les seves espectaculars antenes, guarneixen una àmplia zona propera a Campgràs, així com la carretera asfaltada unida a la principal, que passa per la costa.

Em temptà de bon principi la idea de tornar pels vells camins del Garraf, on tantes caminades havíem realitzat quan érem més joves, en les beceroles del nostre excursionisme. I ens proposàrem aquell diumenge 10 de gener de "fer cames" per no perdre la forma i ja tens el Joan Mañé que penja full de sortida a la cartellera pensant-se que seríem 3 o 4 i resulta que al final a l'estació de Garraf ens trobaríem 22.

I la feina que hi va haver per descobrir el corriol que s'enfila per la Serra dels Pins amunt! Tot pujant em plantejava el paradoxal que resulta que, abans, aquell camí el feien servir sobretot els espeleòlegs que anaven cap al Rascler i la Morella carregats de cordes de cànem, escales elektron i carburers, i en canvi, ara, a la zona de Campgràs es pot aparcar amb els cotxes arran de la boca d'uns grans avencs sense el més mínim esforç.

La claredat del dia i la bona panoràmica que es divisa serviren per compensar aquella dura pujada fins arribar a dalt de la carena. En aquesta sortida seríem fidels testimonis de les profundes malifetes que estan succeint en aquest torturat massís del Garraf. Les dues primeres ja les teníem al davant: l'autopista i els seus túnels i les pedreres que flanquegen el camí amb paorosos cingles queixalats al relleu de la muntanya. Més endavant, des de coll Sostrell, divisaríem la tercera: l'abocador de brossa de la Vall de Joan, i la quarta és gairebé factor comú a bona part del territori: els efectes de desertització que han causat els incendis.

El camí passa pel costat del cementiri de gossos, curiós establiment que també desconeixíem, i s'enfila cap a l'abandonada **masia de la Pleta**, que serveix des de corral de ramaderia fins a aixopluc i bivac de molts passavolants. Si aquelles parets parlessin segur que ens hauríem de tapar les orelles dels disbarats que sentiríem... Però

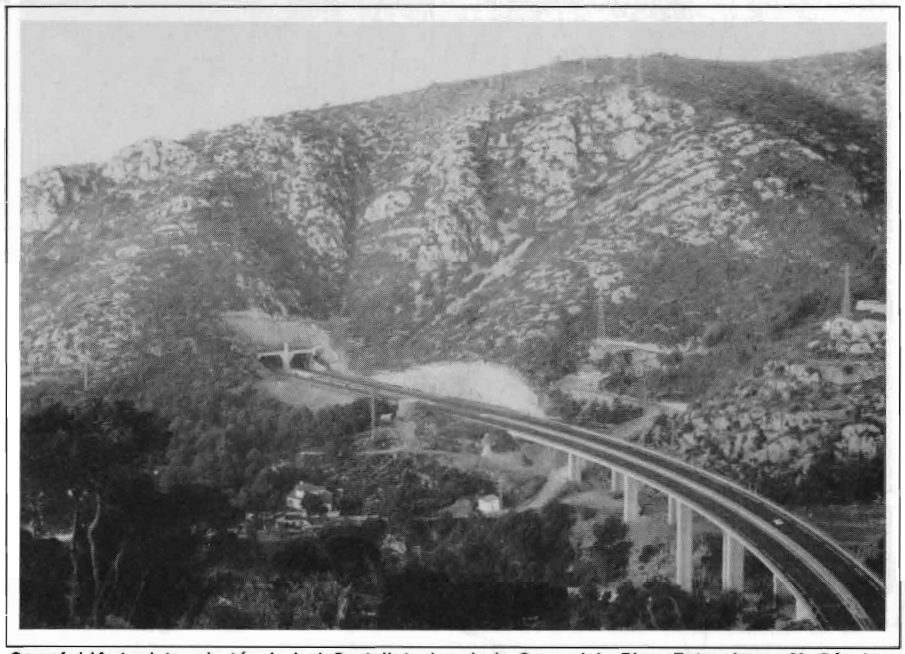

Garraf. L'Autopista, els túnels i el Castellot, des de la Serra dels Pins. Foto: Josep M. Sánchez

Tota la colla dalt del cim de la Morella (594 m). Foto: Rosa Farriol

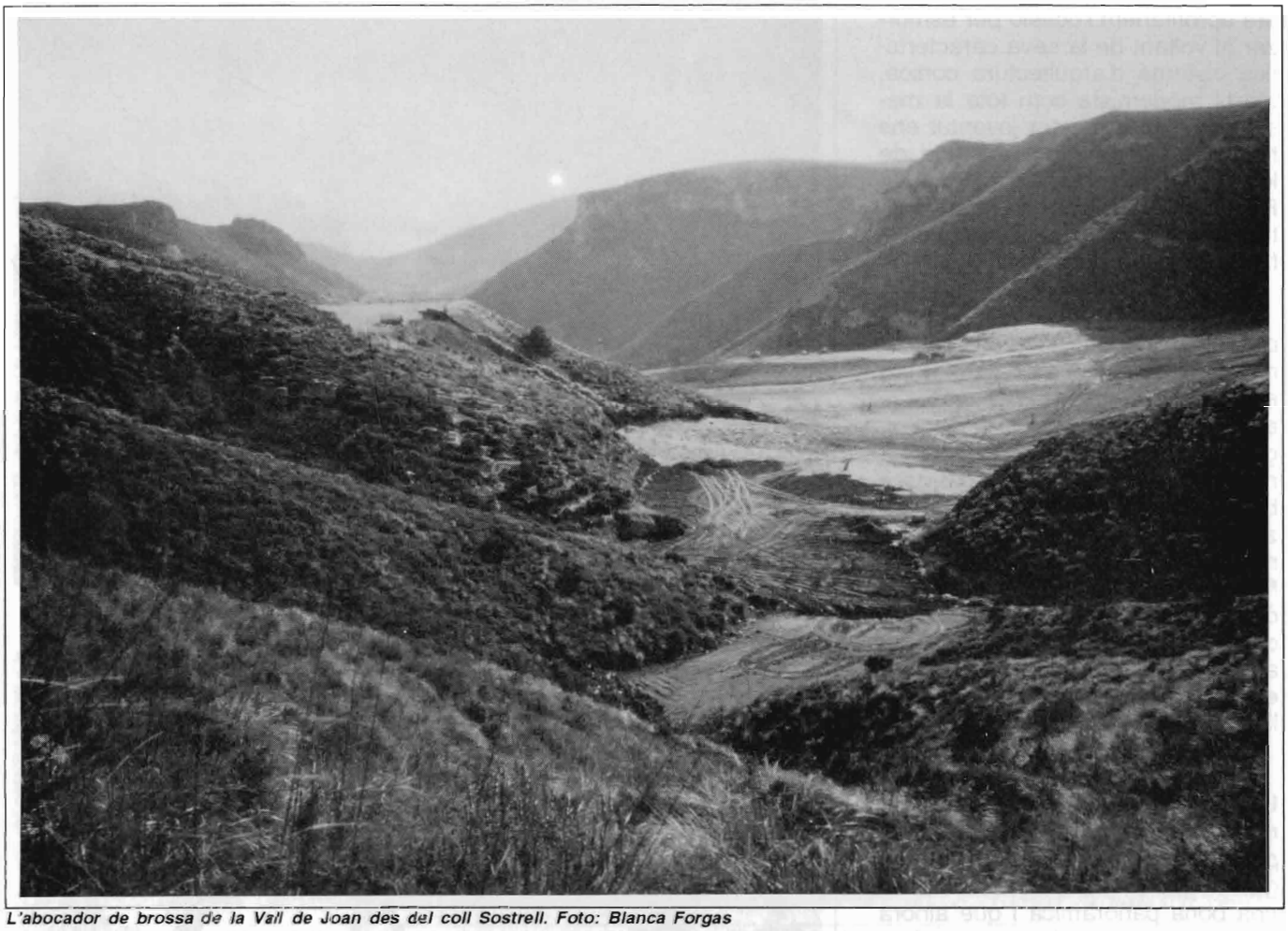

L'abocador de brossa de la Vall de Joan des del coll Sostrell. Foto: Blanca Forgas

Garraf. Les Agulles. Foto: Blanca Forgas

ara aprofitaríem l'ocasió per esmorzar al voltant de la seva característica cisterna d'arquitectura cònica, d'estil modernista com tota la masia i que en la nostra joventut ens havien fet creure que era una de les primeres obres d'en Gaudí. Realment ara sabem que fou construïda per Francesc Berenguer a final del segle passat.

No ens quedava altre remei que passar prop de l'estació de Telefònica situada al Pla de Querol, però ens dirigírem sense aturar-nos cap al **pla de Campgràs**. Abans volguérem mostrar als qui ho desconeixien algunes de les nombroses boques dels avencs que caracteritzen la zona, però entre les antenes, els vehicles i la carretera han fet canviar la fesomia eixuta i esquerpa que recordàvem al voltant del Pla de Campgràs, que encara ara és com un petit oasi verd enmig dels rasclers de pedra calissa.

I volguérem assolir **la Morella**. I no pels seus 594 m, que és la màxima alçada del Garraf, sinó perquè també és un bon lloc de guaita que ens permeté de veure una bona panoràmica i que alhora serví d'excusa per fer-nos una foto del grup, molt amablement tirada per un dels guardes forestals del Parc.

Quan tiràvem avall per un dels corriols que ens portaria a **coll Sostrell**, aparegué darrera nostre el "Mam" Aguadé i els seus "boys" que anaven d'espeleo. Però tot va ser veure'ls i desaparèixer, engolits potser per un dels nombrosos forats que guarneixen aquells indrets...

Mentrestant aquella tranquil.la comitiva avançava camí fent petar la xerrada, fins que una sobtada fortor ens indicà que érem a una de les capçaleres de la **Vall de Joan** i el seu pudent abocador de brossa. Des del **coll Sostrell** divisàrem aquell disbarat ecològic, les conseqüències del qual van costar la vida, l'any 79, a un jove espeleòleg nostre, el Xavier Claramunt, quan visitava un avenc ple de gas metà que, procedent de la brossa propera, explotà al contacte amb la llum del carbur. Però l'abocador continua en actiu.

Fugiríem amunt cap a **les Agulles**. Un camí costerut però bonic.

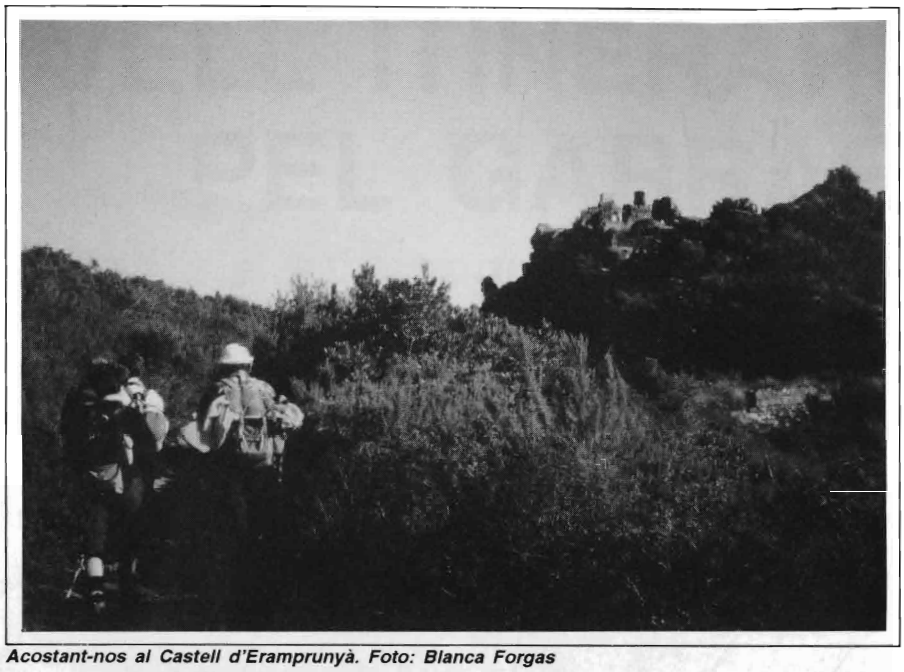

Acostant-nos al Castell d'Eramprunyà. Foto: Blanca Forgas

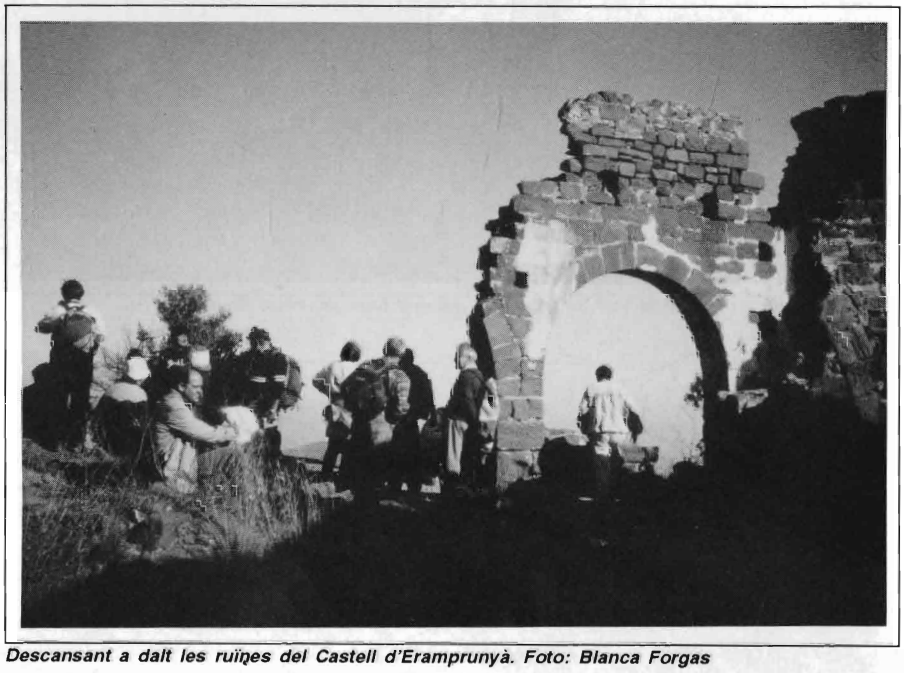

Descansant a dalt les ruïnes del Castell d'Eramprunyà. Foto: Blanca Forgas

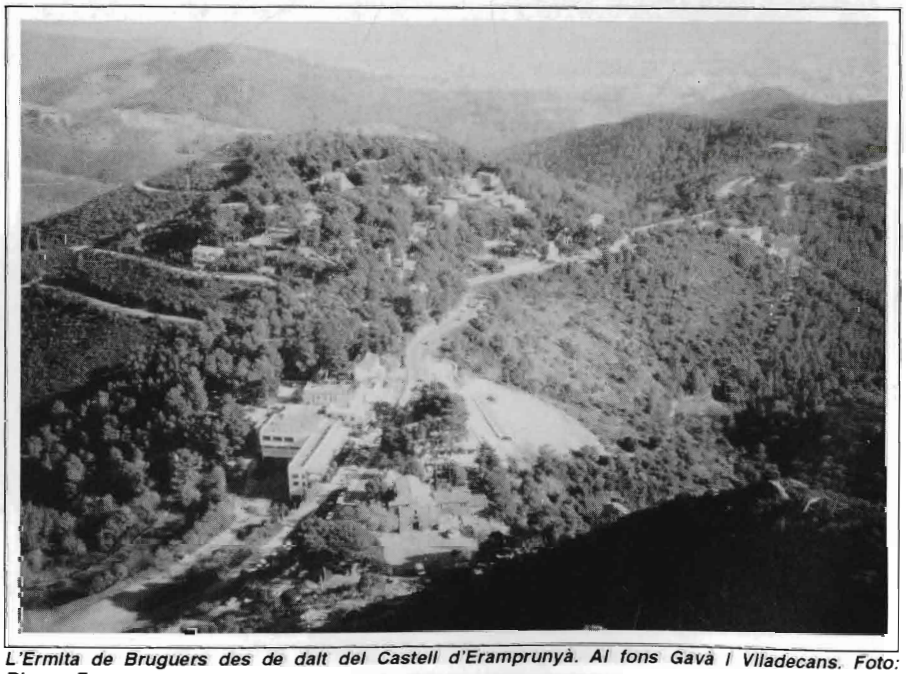

L'Ermita de Bruguers des de dalt del Castell d'Eramprunyà. Al fons Gavà i Viladecans. Foto: Blanca Forgas

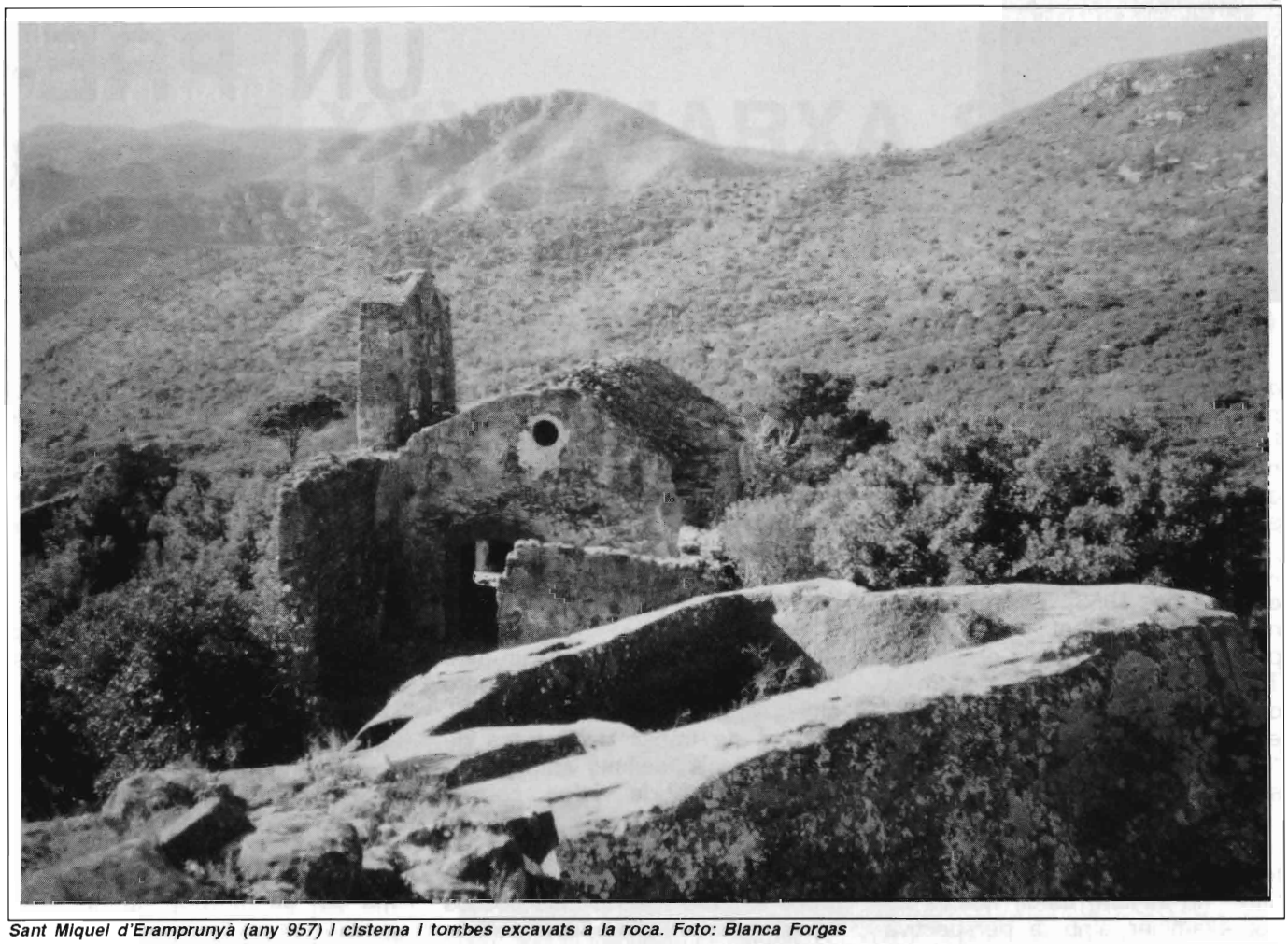

Sant Miquel d'Eramprunyà (any 957) I cisterna I tombes excavats a la roca. Foto: Blanca Forgas

A la nostra esquerra divisem Begues i darrera seu el Montau, de 659 m, més alt que la Morella però que geogràficament ja no pertany al Garraf, sinó a l'Ordal.

Dalt de les Agulles tindríem constància de la gran quantitat de practicants de BTT que voltava aquell matí dominical. També l'espetec dels trets d'escopetes del proper camp de tir de Can Perers ens cridaren l'atenció. Mentre reposàvem una estona, recordava encara alguna pràctica de rappel que havia fet en aquells cingles.

La baixada cap a **la Clota**, ja plena de gent i cotxes, ens farien derivar pel camí que envolta l'elevació de la **Desfeta** i acostar-nos progressivament a les envistes del **castell d'Eramprunyà**. El camí ofereix a banda i banda una vegetació molt peculiar: cirerers d'arboç, que encara ens brindaren els darrers fruits madurs ja fora de temporada.

Ens hem allargassat molt i l'arribada a dalt del Castell és desigual i n'hi ha que ja estan cansats. Enlairat dalt de les característiques roques de gres vermellós -popularment conegut com pedra d'esmolar- el castell, o millor dit, les seves ruïnes, dominen tota la plana de Gavà, Viladecans i Castelldefels. Originari del segle IX, era en la zona que separava les terres del domini àrab de les terres dels cristians i que eren protegides pels reis francs. Encara es poden veure les tombes excavades a la roca, així com uns grans dipòsits per recollir l'aigua.

A alguns de la colla els sobta haver de passar fent equilibris per la passarel.la que salvava la fossa cap a la part alta del castell. A peu del cingle, sota nostre, l'ermita de Bruguers, indret farcit de gent en busca d'un lloc per dinar. A dalt i a prop nostre, no podia faltar una colla dominical amb la ràdio a tota pastilla i envoltats del fum d'un foc que no sabien encendre mentre començaven a preparar les costelles a la brasa.

Un cop visitats tots els racons, ens dicidírem a tirar avall, tot i que alguns de la colla prenien moltes precaucions per aquell camí encastat entre roques. En passar per **la Roca Foradada**, ens férem retratar amb gran conya per part de tothom. Ja a la plaça de l'ermita, cadascú anà a dinar allà on va poder. La majoria, a redós de l'ermita aprofitant aquell sol tebi i agradable d'hivern, endrapàrem el dinar.

El retorn el vam fer en autobús de línia i en tren, la qual cosa feia temps que no practicàvem acostumats com estem als cotxes particulars. Caldrà fer més sovint noves excursions que ens recordin els vells itineraris del Garraf.

Josep Blanes

Efemèrides

UN PRE-ANIVERSARI

Quan aparegui aquesta revista a la llum del dia, si és rigorosament puntual, ja estarem a l'u d'abril. Serà talment un número més en la relació divulgadora envers l'excursionisme en totes les seves manifestacions.

La referida diada, quaranta anys enrera, de 1953, assenyala un molló preponderant en què per primera vegada apareix el nom de Talaia, llavors "Atalaya", com a designant per a una agrupació excursionista annexionada a la "Sociedad Coral Unión Villanovesa", el popular "Coro".

L'efemèride, doncs, comença a tenir solatge i un cert regust "d'antigor" en el llarg camí, que ja es pot examinar amb la perspectiva que li dóna el temps.

Fou realment sorprenent, o tal vegada curiós, tocar en sort les dades del primer d'abril com un principi i dos anys i mig després també ho seria l'onze de setembre de 1955 en ser l'Agrupació definitivament refermada amb la "carta magna" de la seva constitució oficial. Dues jornades excepcionals que antany trasbalsaren profundament el nostre país i que impensadament i per veritable i fortuït atzar foren el punt de tiratge d'aquells començaments; a no ser que hagués tercejat algun gambirot fetiller o bé l'antull gratuït d'un geni ignot de les muntanyes.

Que n'han succeït d'esdeveniments en la seva senzilla i petita història! Vuit presidents han exercit el mandat durant les quatre dècades en el transcurs de les quals hi ha hagut dies d'exultant eufòria amb projectes, rauxa engrescadora, hores baixes i de desànim, com en qualsevol ésser humà, perllongant-se amb un col.lectiu d'aplegades afinitats.

Freqüentant l'estatge social te n'adones del temps passat pels joves que trafeguen, conversen i preparen, plens d'il.lusió, alguna sortida, i que quasi no els coneixes, fins i tot fills d'antics companys, perquè les generacions emergeixen incontenibles sense treva i això és agradable de veure. Igualment l'evocadora memòria per l'absència dels més grans i els que no van arribar a ser-ho.

Temps era aquell, com un altre pot ser-ho igual i cadascun, però amb el seu enrevessat embull. Carrers de trànsit nul i trens de fum excessiu, seients atapeïts en llargues hores de viatge, carmanyoles i espardenyes a l'abast de tothom. Vilanova plàcida, de voltants amb vinyes, hortes i conreus propers. Verd atzurat dels boscos veïns, sense deixalles, parets, tanques i ciment. Masos oberts d'estoica pagesia, expansiva en el tracte, tot fent camí. La inseparable "bergans", companya de curses i de cims i no massa lluny, Olèrdola, sobirana en un espadat amb romanins. I la nit reflectint ombres en un foc de camp envoltat d'amics.

Imposats silencis, limitacions, poqueses, quimèrics afanys. I a l'Himàlaia remot, l'Everest quasi encara no s'havia conquerit.

Antoni Ordovàs

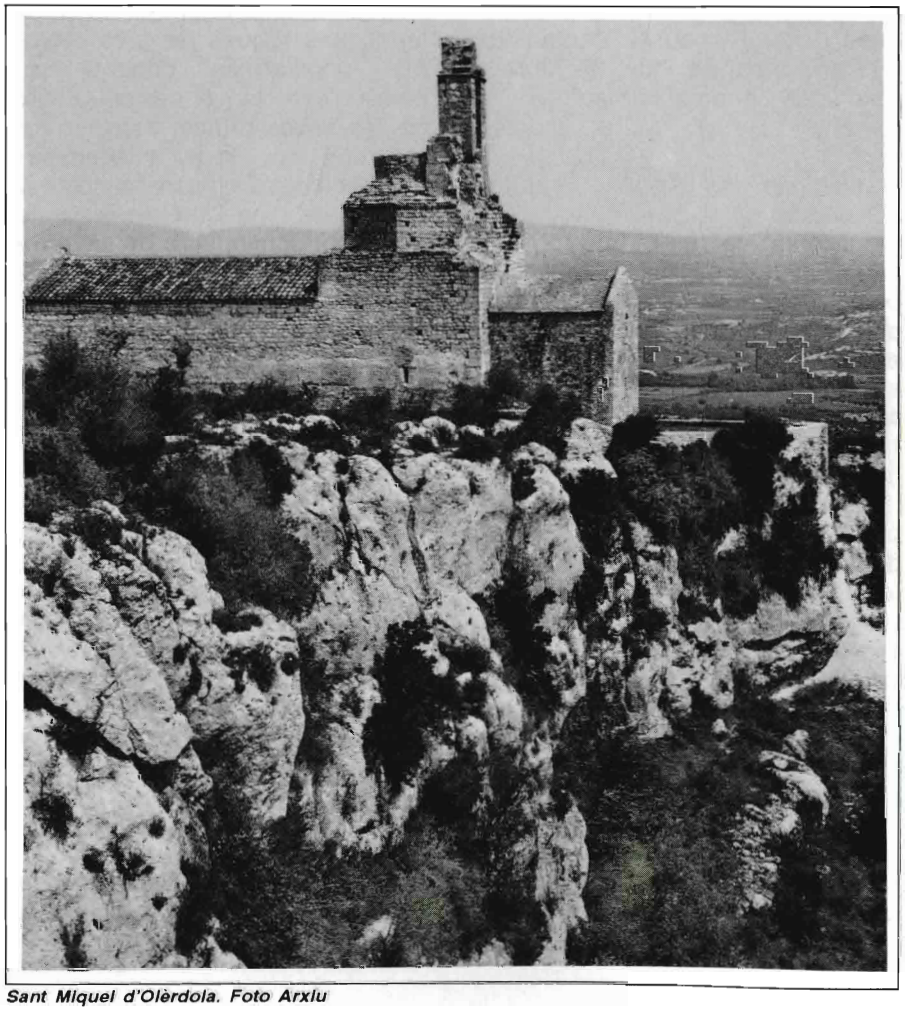

Sant Miquel d'Olèrdola. Foto Arxiu

Les Marxes d'Orientació i de Regularitat

XXXV MARXA SOCIAL
XX MARXA INTERSOCIAL
SANT PERE DE RIBES

La XXXVa. Marxa Social d'Orientació per Descripció (XX Intersocial) passarà a la història dins l'àmbit local per la inesperada i multitudinària participació de marxadors, possiblement propiciada per diversos factors, ja que és ben segur que al bagatge acumulat d'una llarga tradició caldria afegir-hi la proximitat geogràfica i la longitud de l'itinerari (12066 m). Sant Pere de Ribes ens acollí en un día rúfol, nebulós i temperatura agradable. El dia s'aguantà i només començà a ploure quan ja estava gairebé tot dat i beneït.

L'itinerari s'iniciava a l'antic **barri de les Parellades** per emprendre el camí vers l'**ermita de Sant Pau** i el turó proper que hi ha situat a tramuntana. Seguia entaforat per dins el **Fondet del Racó** per davallar fins a peu de carretera on se situava el control B i el lloc apropiat per a l'esmorzar. Continuava després per la riba esquerra de la riera de Vilafranca fins que la deixàvem per atansarnos a l'enrunat **mas de Can Tomeu** (control C). Enfilàvem el costerut corriol per ascendir al **puig dels Jugadors** (control D). El descens d'un pedriscall sorprengué mes de quatre, per bé que fou un al.licient més de la Marxa per a una gran majoria. En la **masia dels Somidors** s'hi havia instal.lat el control E i, els següents els trobàvem a la **Font d'en Pixabrosses** i a **la Torreta**, molt a la vora d'un pi monumental. Havent creuat la carretera d'Olivella, ens apropàvem al **mas d'en Giralt**, sense arribar-hi, però encalçant l'antic i planer camí d'Olivella fins a creuar novament la riera i la mateixa carretera (control H). L'ascens al **coll de la Glaieta** (control I) era l'última dificultat; un darrer descens, erosionat pel pas de les motos, i seguint el curs de la riera de Begues fèiem cap al mateix punt de partida, en un temps que hauria estat l'idoni de 3h O5' 30" més 1h O4' de temps neutralitzat, per recórrer els 12066 metres a una mitjana de 3,439 km/hora. Un itinerari curt, distret i variat que aprofitava tots els elements interessants d'un paisatge de baixa muntanya que no s'escapava a la tònica general del massís del Garraf.

Amb la realització d'aquesta Marxa l'A.E.Talaia consolida la seva capacitat organitzativa. Hom pot apreciar que, any rere any, van

La Sortida de la XXXV Marxa Social a Les Parellades. Foto: Fr. Casas

Es qüestió de mirar el plànol i llegir la descripció. Foto: Fr. Casas

millorant-se diversos aspectes gràcies, en gran part, a l'experiència, però també a l'esforç de superació de tot un conjunt de persones que, dins la tasca individualitzada que lliurament han escollit, ofereixen un grau de responsabilitat en benefici d'un objectiu comú. Es aquest l'encert perquè una marxa assoleixi en definitiva un balanç positiu.

Malgrat aquesta exposició, hom no s'està d'intentar fer una crítica constructiva; aleshores s'adona que algun aspecte podia haver-se millorat: donar la sortida a 148 equips en poc més d'una hora és facilitar l'aglomeració de molta gent allà on es presenti la més petita dificultat; i així va passar. Hauria estat més lògic avançar l'inici de la Marxa mitja hora i donar la sortida a un equip cada minut i no a dos com es va fer. El mateix enunciat de la Marxa: "Orientació per Descripció", es veié afectat, ja que l'enfilall de gent a curta distància ho feia innecessari; no obstant, més d'un paquet sencer d'equips obviaren algun control de pas per refiar-se en tot moment de l'equip capdavanter. Hi ha el ferm propòsit de millorar aquesta qüestió en la propera edició.

Cal també fer esment d'aquells aspectes que ajuden a donar un bon nivell de dades per ordinador i el consegüent i immediat repartiment de premis, un millor contingut de premis, més qualitat en el material documental i en els fulls descriptius. El servei de megafonia, de transmissions i de vigilància (servei d'una ambulància de la Creu Roja en els llocs més estratègics) són altres apartats dignes d'un reconeixement.

La Marxa, malgrat algun detractor que la considera incompatible amb l'esperit excursionista pel fet de ser una competició, cal que sigui valorada per l'aspecte pedagògic de posar en pràctica uns coneixements teòrics d'anar a la muntanya. També contribueix decisivament a la creació d'unes relacions i col.laboracions tant a nivell personal com d'entitats. Convindria mantenir l'alt nivell participatiu en properes edicions i, per això, procurarem trobar aquell nexe d'unió amb les inquietuds de la franja més jovenil perquè realment s'ho tornin a passar bé en la 36ª edició.

Antoni Sagarra i Mas

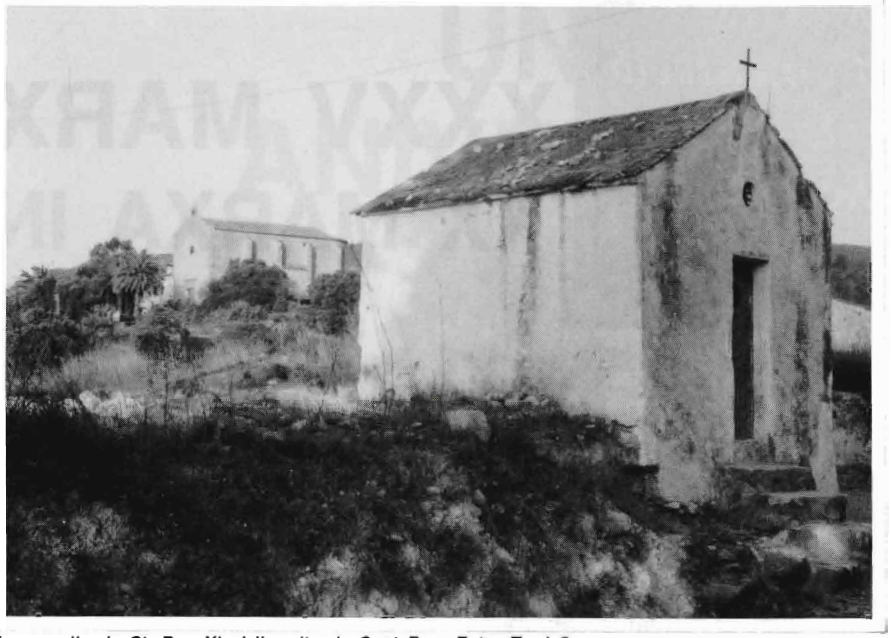

La capella de St. Pau Xic i l'ermita de Sant Pau. Foto: Toni Sagarra

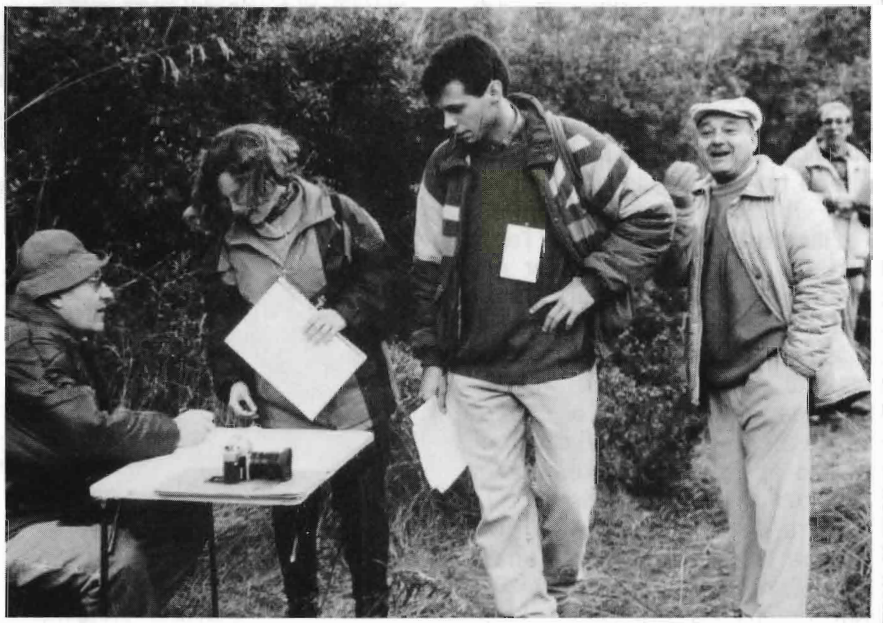

El Control B on el Vicenç, el Pep i el Ramon vigilaven que tot funcionés. Foto: Fr. Casas

Al Control d'esmorzar, entrepans i porrons de vi i un descans ben guanyat. Foto: Fr. Casas

Una Innovació a la Marxa, una baixada per un pedruscall després del Puig Jugadors. Foto: Fr. Casas

Control F, prop de la Font d'en Pixabrosses. Foto: Fr. Casas

QUADRE D'ORGANITZACIO

Itinerari:	Lluís Daviu, Toni Sagarra, Jani Ferrer, Manel Vidal
Descripció de l'itinerari:	Blanca Forgas
Relat complementari:	Vicenç Carbonell
Mapa a quatre tintes:	Toni Sagarra
Repartiment de controls:	Jani Ferrer
Horaris:	Toni Sagarra
Trofeus:	Manel Vidal
Material divers:	Joan Mañé, Pilar Bertran
Equip que obrí marxa:	Blanca Forgas, Pitu Blanes, Josep Carbonell, Pere Masdeu
Equip escombra:	Jani Ferrer, Toni Castelló, Josep M. Also, Dolors Lacasa
Inscripcions i documentació:	Virtut Castro, M. Carme Barceló, Lluís Forgas
Esmorzar:	Ramon López, Delfina Garcia, Paca Sánchez, Jaume Carbonell
Mitjans de transport:	Antoni Campillo
Ordinador:	Lluís Forgas, M. Carme Barceló, Jordi Forgas
Sistema de megafonia:	Manel Massana
Control Sortida: Les Parellades	Salvador Butí, Toni Sagarra
Control A Turó de Sant Pau	X. Salleras, Jesús Santacana, J. Osuna
Control B Ctra. Vilafranca	Vicenç Carbonell, Pep Torras, Ramon López
Control C Can Tomeu	Marina Massó, Josep Elias, Roser Grifoll, Rosa Farriol
Control D Els Jugadors	Manel Vidal, Andreu Usieto, Maria Aragonès
Control E Els Sumidors	Vicky Florenciano, Antoni Ordovàs, Montserrat Miquel
Control F Font Pixabrosses	Joan Mañé, Pilar Bertran, J.M.Sánchez, Petri Pérez
Control G La Torreta	Salvador Artigas, Pilar Elias, Paquita Albet, Teresa Alba
Control H Ctra. Olivella	Joan Guinovart, Agnès Callejon, David Vidal, Rosa M. Simon
Control I Coll de la Glaieta	Lluís Daviu, X. Salleras, J. Santacana, J. Osuna
Control Arribada:Les Parellades	Salvador Butí, Toni S., Pitu B., Blanca F.
Control de pas 1:Ermita de Sant Pau	M. Carme Sagarra
Control de pas 2:Corriol de l'esquerra	Lluís Daviu
Control de pas 3:En un garrofer	Jordi Forgas
Control de pas 4:Baixant a la riera	Jordi Martí, Xavier Conesa i Josep M. Ràfols

La masia de la Torreta on hi havia el Control G. Foto: Fr. Casas

XXXV MARXA SOCIAL D'ORIENTACIO PER DESCRIPCIO

CLASSIFICACIÓ

ORDRE	DORSAL	NOM PRIMER	NOM SEGON	ENTITAT	PUNTS
1	36	MIQUEL BERNADO	CAROLINA ROIG	A.E.TALAIA	7
2	104	ROSER MUELA	JOSEP PLANAS	A.E.TALAIA	10
3	95	LURDES PASCUAL	EDUARD MONTANE	A.E.TALAIA	11
4	113	JORDI MARTI	ANTONI MARTI	A.E.TALAIA	15
5	117	JORDI MONCHO	MONICA MILA	A.E.TALAIA	16
6	94	RAMON FALCO	ROSER GOMEZ	A.E.TALAIA	16
7	101	JOAN BORRELL	ESTER BORRELL	A.E.TALAIA	17
8	45	ASSUMPTA BAIG	PERE COROMINAS	A.E.TALAIA	18
9	32	RAMON CASAS	CARLES GOMEZ	A.E.TALAIA	19
10	93	EVA PLANAS	MARIA DEL MAR MUELA	A.E.TALAIA	19
11	146	SALVADOR BAIG	TERESA PUJOL	A.E.TALAIA	19
12	58	JORDI ESCALONA	JOFRE CAMPILLO	A.E.TALAIA	19
13	81	ANDREU FERRER	LURDES MONTOLIU	A.E.TALAIA	20
14	118	FRANCESC FERRET	TERESA ROMERO	A.E.TALAIA	20
15	157	XAVIER CALLAO	JORDI MONTOLIU	A.E.TALAIA	22
16	5	CARME FORGAS	CRISTINA FORGAS	A.E.TALAIA	22
17	125	MANEL MONTOLIU	MARTA MONTOLIU	A.E.TALAIA	22
18	50	MARTA SOLE	JOSEP PUJADAS	A.E.TALAIA	23
19	84	JOAN MARTI	ENCARNA TORRES	A.E.TALAIA	23
20	23	MARTA DALMAU	MANEL DALMAU	A.E.TALAIA	23
21	15	TINA MOYA	JULIA FERRER	A.E.TALAIA	24
22	75	LLUIS SOLANELL	ROSA GATELL	A.E.TALAIA	24
23	109	ANGELS PARES	ELOI CONTRERAS	A.E.TALAIA	25
24	111	ROGELI MARTI	MANEL MONTOLIU	A.E.TALAIA	25
25	82	FRANCESC MONTANER	MONTSERRAT FERRET	A.E.TALAIA	25
26	54	RAMON HUGUET	JORDI HUGUET	A.E.TALAIA	25
27	25	MARIA PLANAS	RAMON MARTI	A.E.TALAIA	25
28	40	RICARD VILANOVA	MARIBEL GARRIGO	A.E.TALAIA	25
29	19	CASIMIR MASSANA	JOSEP QUADRAS	A.E.TALAIA	26
30	2	JORDI BUTGUET	CLAUDIA JUNYENT	A.E.TALAIA	27
31	72	PILAR MASDEU	ORIOL VENTOSA	A.E.TALAIA	27
32	47	FRANCESC JASANADA	PAU JASANADA	A.E.TALAIA	27
33	66	GEMMA GARCIA	SEBASTIA JODAR	A.E.TALAIA	27
34	153	CARLES MUNTS	XAVIER CAPDET	A.E.TALAIA	27
35	74	PERE GARGALLO	MERCE FORT	A.E.TALAIA	28
36	154	TOFOL FANRE	JAUME ANDREU	A.E.TALAIA	29
37	63	MARIA LLUISA COLOMA	MARTA MOYA	A.E.TALAIA	29
38	46	JAUME BALLUS	MANEL BALLUS	A.E.TALAIA	29
39	42	AGUSTI POCH	PERE FERNANDEZ	A.E.TALAIA	29
40	55	MARTA SAGARRA	MONTSERRAT SAGARRA	A.E.TALAIA	30
41	29	IRENE ALBA	SILVIA SALVO	A.E.TALAIA	31
42	155	ISIDRE RIGUAL	ARTUR MONTANER	A.E.TALAIA	32
43	103	MARTI TERES	LLUIS RODRIGUEZ	A.E.TALAIA	32
44	85	FRANCESC ALCARAZ	MIQUEL ALACARAZ	A.E.TALAIA	33
45	16	XAVIER RUELLS	XAVIER NOES	A.E.TALAIA	34
46	31	MONTSERRAT SENDRA	NEUS SOLE	A.E.TALAIA	34
47	1	ROSA GRIFELL	ENCARNA GRIFELL	A.E.TALAIA	35
48	59	ORIOL TOLEDANO	CARLES ROBERT	A.E.TALAIA	35
49	4	JOSEP AIGUADE	JORDI VIDAL	A.E.TALAIA	35
50	130	ROGER BAIG	DANIEL VENTOSA	A.E.TALAIA	36
51	69	JORDI CANDELA	JOSEP CAMPANYA	A.E.TALAIA	37
52	92	MARTA CASTELLO	EVA BUTI	A.E.TALAIA	38
53	30	DOLORS FARRERAS	ANGELS LLAO	A.E.TALAIA	38
54	68	ANTONI CAMPILLO	GEMMA CAMPILLO	A.E.TALAIA	39
55	62	ISABEL ROMEU	JOAN TOLEDANO	A.E.TALAIA	39
56	57	ALFRED CONTRERAS	FREDI CONTRERAS	A.E.TALAIA	39
57	98	AIDA TOLEDANO	PAU RUBIO	A.E.TALAIA	40
58	133	DAMIA PEREZ	DOLORS BORRULL	A.E.TALAIA	42
59	78	ISABEL HERREROS	ARMAND SEMPERE	A.E.TALAIA	44
60	9	SUSANNA GUIMERA	SUSANNA ARNAL	A.E.TALAIA	44
61	121	ELISEU OLTRA	ALBERT FERRER	A.E.TALAIA	45
62	100	SAGRARI LAYOS	JOSEP BERTRAN	A.E.TALAIA	45
63	151	JULI CURIA	AVET CURIA	A.E.TALAIA	47
64	18	RAMON JUNYENT	MARIJO SABURIT	A.E.TALAIA	57
65	122	VIRTUT CASTRO	MERCE TRAVESSET	A.E.TALAIA	65
66	61	CARMEN SOLER	NURIA ALBA	A.E.TALAIA	65
67	144	JAUME PLANAS	JORDI PUJOL	A.E.TALAIA	66
68	143	JOAN SERRA	ISABEL ORTIZ	A.E.TALAIA	67
69	116	ANTONIA MUÑOZ	MARCEL.LINA SIMON	A.E.TALAIA	69
70	73	NEUS BENAVENT	JOSEP MARIA SANCHEZ	A.E.TALAIA	79
71	127	ISIDRE POCH	ANGELS PUBILL	A.E.TALAIA	89
72	128	NURIA JORBA	MONTSERRAT MASSANA	A.E.TALAIA	114
73	17	MONTSERRAT GRIFOLS	RAMONA CANO	A.E.TALAIA	166

****

XX MARXA INTERSOCIAL D'ORIENTACIO PER DESCRIPCIO

CLASSIFICACIÓ

ORDRE	DORSAL	NOM PRIMER	NOM SEGON	ENTITAT	PUNTS
1	11	RAMON CASASA	ROGER DOMINGO	FOM.EX.BARCELONA	18
2	49	MONTSERAT ESCALA	MARIA LLUISA DOMINGO	C.E.MOLINS DE REI	19
3	39	DANIEL CARULL	ELOI LLEIXA	U.E.C. SANTS	19
4	83	LLUIS DOMINGO	PERE POTAU	FOM.EX.BARCELONA	20
5	44	ALBERT ARBOS	LLUIS MAYORAL	C.E.ELS BLAUS	22
6	96	JOAN DOMENECH	XAVIER DOMENECH	C.E.PENEDES	23
7	89	M.CUATRECASES	M.RIBAS	C.N.IGUALADA	23
8	126	JOAN RAVENTOS	JORDI BARGALLO	C.E.PENEDES	24
9	22	JORDI CARULL	CARLES GOTOR	U.E.C. SANTS	25
10	97	JOSEP IGLESIAS	AGUSTI SANCHEZ	U.E.C. SANTS	26
11	134	ANTONI TORRENTS	JOAN MUÑOZ	REDDIS REUS	27
12	110	GENER AYMAMI	ELISA TOMAS	U.E.C. SANTS	28
13	115	ENRIC VIVES	MANEL APARICIO	U.E.C. SANTS	29
14	120	SANTI LLEONARD	CARLES GUINOVART	U.E.C. SANTS	31
15	139	LLUIS PINTADO	NURIA GOMEZ	C.E.MOLINS DE REI	32
16	20	JAUME MONTOLIU	ANNA MONTOLIU	C.E. ELS BLAUS	33
17	150	YAGO PEREZ	MARC ALVENTOSA	U.E.C SANTS	33
18	88	TONI CRUZ	RAFAEL VAZQUEZ	U.E.C. OLESA	35
19	6	CISCO ARBONES	CISCO PASCUAL	C.E. SITGES	35
20	8	JOAN MIRO	MARTA VENTOS	U.E.C. SANTS	36
21	76	JOAN MIRO	ELENA MIRO	U.E.C. SANTS	36
22	70	RUBEN CARMONA	JOSEP Mª CASTELLARNAU	U.E.C. OLESA	37
23	136	RICARD BAQUES	LORETO ALMIRALL	C.E. SITGES	37
24	129	JORDI MAYORAL	MARC BERAMENDI	C.E. ELS BLAUS	39
25	24	XAVIER SANCHEZ	DAVID ALBERIU	U.E.C. SANTS	40
26	35	XAVIER GUADALAJARA	LORETO BAQUES	C.E. SITGES	41
27	135	Mª MAR APARICI	Mª PILAR NIEVES	U.E.C. SANTS	41
28	132	ENRIC CODINA	EULALIA ROVIRA	U.E.C. SANTS	43
29	79	JACINT RIU	ENRIC CALA	U.E.C. SANTS	46
30	106	RAMON BERNAT	JORDI TORRAS	U.E.C. SANTS	53
31	124	GEMMA VALLVERDU	EDUARD REQUENA	U.E.C. SANTS	55
32	86	XAVIER CASTELLARNAU	CRISTIAN HEINE	U.E.C. OLESA	57
33	77	BARBARA LAVIÑA	IRENE NAVAS	U.E.C. SANTS	59
34	26	DAVID BENITO	ESTER BRIEVA	U.E.C. SANTS	67
35	71	ORIOL AYMAMI	IGNASI DOMINGUEZ	U.E.C. SANTS	69
36	27	ROC LAIN	ELOI SALAS	U.E.C. SANTS	73
37	142	JOSEP PROSPER	AURI BRIEVA	U.E.C. SANTS	77
38	138	MARIONA SITGES	JOSEP ARMENGOL	C.E. ELS BLAUS	80
39	149	JOAN YUBA	LIDIA GINES	U.E.C. SANTS	83
40	12	ROSA MILA	MONTSERRAT POTAU	FOM.EX.BARCELONA	84
41	112	MARTA FRANCES	RAMON CARBO	FOM.EX.BARCELONA	86

DESQUALIFICATS

	108	JAUME MARTI	CARLES FUENTES	U.E.C. SANTS

****

XX MARXA INTERSOCIAL D'ORIENTACIO PER DESCRIPCIO

CLASSIFICACIO PER ENTITATS

ORDRE	ENTITAT	PUNTS
1	UNIO EXCURSIONSITA DE CATALUNYA SANTS	70
2	CENTRE EXCURSIONISTA ELS BLAUS	94
3	CENTRE EXCURSIONISTA DE SITGES	113
4	FOMENT EXCURSIONISTA BARCELONA	122
5	UNIO EXCURSIONISTA DE CATALUNYA OLESA	129

XXXV MARXA SOCIAL D'ORIENTACIO PER DESCRIPCIÓ
PARTICIPANTS NO ASSOCIATS

CLASSIFICACIÓ

ORDRE	DORSAL	NOM PRIMER	NOM SEGON	ENTITAT	PUNTS
1	140	EDURAD SOLE	ROSA CARBONELL	VILANOVA I LA GELTRU	21
2	33	LLUIS PUJOL	CONXITA SOCIAS	UNIO VILANOVINA	22
3	114	BLANCA FIGUERAS	ANTON GUEVARA	VILANOVA I LA GELTRU	23
4	13	NURIA MILA	XAVIER MASSANA	VILANOVA I LA GELTRU	23
5	38	SONIA GIRONA	JOSEP ELIAS		24
6	7	CARME JARIOD	CRISTINA PARERA	VILANOVA I LA GELTRU	25
7	37	ABEL MALRAS	FRANCESC MEDINA	VILANOVA I LA GELTRU	25
8	131	MONTSERRAT ESTEVA	JUDIT FIGUERAS	VILANOVA I LA GELTRU	29
9	28	NATI MONTANE	JORDI BARBA	VILANOVA I LA GELTRU	30
10	43	JUANJO IRAEGUI	MARGARIDA C.		30
11	99	CARME PASCUAL	LLUIS COLL	C.S. RIBETA	34
12	156	JAUME GAVALDA	ROSER BAIG	SANT PERE DE RIBES	38
13	64	JOSEP LAFUENTE	ROSA Mª ARREBOLA		40
14	148	RAMONA VILA	MONTSERRAT MARCER	G.E.R. RIBES	42
15	119	MOISES QUERALT	CARME QUERALT	MARTORELL	43
16	56	ANDREU GONZALEZ	MONTSERRAT PASCUAL		45
17	53	LURDES SALVADOR	TERESA ROGER	UNIO VILANOVINA	47
18	87	LLUIS CASADEMONT	LLUIS CASADEMONT	SANT PERE DE RIBES	48
19	91	NEUS CUADRAS	BALBINA ALVAREZ	G.E.R. RIBES	48
20	52	IDOIA SEISA	ESTER INGLADA		50
21	48	GLORIA RELLO	MONTSERRAT MARTORELL	VILANOVA I LA GELTRU	54
22	107	MONTSERRAT PUJADAS	BLANCA PIÑOL		55
23	60	MONTSERRAT RAMOS	JUAN DIAZ	UNIO VILANOVINA	56
24	21	EDUARD BARRAGAN	MARIA DIAZ	VILANOVA I LA GELTRU	57
25	3	ALBERT GARCIA	AUREA CUELLAR	VILANOVA I LA GELTRU	60
26	51	JALIL JALALI	ALFONS FERRER	BARCELONA	63
27	147	E. CARNICER	CARLOTA BORRELL	VILANOVA I LA GELTRU	80
28	152	JOAN SANABRA	ANGELA COLLADO	UNIO VILANOVINA	82
29	145	JORDI BASSAS	JOAN GASULL	SANT PERE DE RIBES	96
30	80	CARME JORNET	JOAN MARGALEF		102

****

ENTITATS EXCURSIONSITES PARTICIPANTS	NOMBRE D'EQUIPS
AGRUPACIO EXCURSIONISTA TALAIA	73
UNIO EXCURSIONSITA DE CATALUNYA SANTS	22
CENTRE EXCURSIONISTA ELS BLAUS	4
FOMENT EXCURSIONISTA BARCELONA	4
CENTRE EXCURSIONISTA DE SITGES	3
UNIO EXCURSIONISTA DE CATALUNYA OLESA	3
CENTRE EXCURSIONSTA MOLINS DE REI	2
CENTRE EXCURSIONSITA PENENDES	2
CLUB NATACIO IGUALADA	1
REDDIS DE REUS	1

TOTAL D'EQUIPS PARTICIPANTS: 145

AMICS DE LA CAMINADA POPULAR DE LA VALL DE GOSOL 18 DE JULIOL DE 1993

AQUEST ANY S'ARRIBA A JOSA DEL CADI,
SITUAT A LA VALL DEL SEU NOM, ENTRE LES SERRES DEL CADI,
CLOTERONS I L'ALTERÓS CADINELL
UNA EXCURSIO QUE MEREIX UN ESFORÇ
LA LLARGADA SERA D'UNS 15 A 20 KM

Grup Espeleològic Talaia

LA TORCA DEL CARLISTA

Després de veure aquesta cavitat comences a pensar que realment pot existir un altre món per sota dels nostres peus, un món meravellós on regna la tranquil.litat i l'harmonia. On gota a gota i any rere any s'han anat creant formacions paradisíaques. On existeixen sales immenses, impensables, plenes de grans blocs caiguts de sostres molt propers al terra que trepitgem, tot això dins d'una màgica i de vegades aterradora foscor a la qual mai ens arribem a acostumar.

Nosaltres ens vàrem endinsar en una d'aquestes grans sales, concretament la més gran de la península ibèrica, **la Torca del Carlista**, situada en el municipi de Karranza, a la província de Biscaia.

Fou un dia ventós i plujós, quan després d'algunes hores per localitzar la boca de la cavitat, començàrem a baixar cinc integrants del GET.La cavitat consta d'un pou d'entrada de -148 m, on els 90 últims són aeris; una gran sala de 500 x 200 m que baixa fins a -272 m i unes galeries que acaben a -349 m de profunditat.

La baixada fins a la gran sala fou ràpida i divertida, ja que vàrem haver de passar un nus a 70 m del terra. Un cop a la sala ens quedàrem bocabadats, no es veien quasi bé les parets a causa de les seves grans dimensions. Allò era un desordre de blocs caiguts on la naturalesa o potser l'atzar els havia dipositat de la manera més caòtica possible. La progressió per l'interior ens fou facilitada per les fites que anàrem trobant i per l'ajut d'una brúixola.

En arribar al costat de la sala on hauria d'haver-hi hagut la continuació segons els nostres càlculs, ens adonàrem que l'error que portàvem era considerable respecte a la topografia. Tot i això el paratge era ple de formacions que emergien de totes bandes inexplicablement. Ens quedàrem una bona estona bocabadats observant les embulloses rareses que ens ha deixat la mare natura.

Decidírem tornar enrera ja que ens trobàvem bastant distants del lloc desitjat en un principi. Així doncs, al cap d'una bona caminada per entre aquells grans blocs, trobàrem la corda on prèviament havíem col.locat una barra reflectant per facilitar la seva posterior localització.

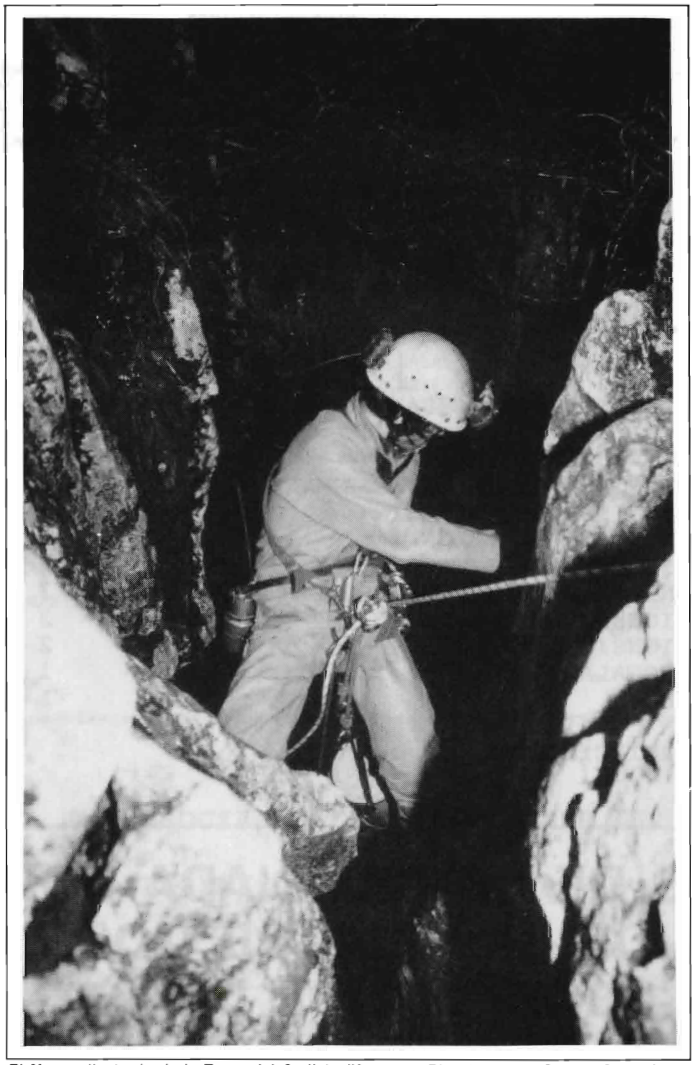

El Mam a l'entrada de la Torca del Carlista (Karranza. Biscaia). Foto: Ramon Camacho

Començàrem a pujar un a un els primers 90 m aeris fins al primer fraccionament. Cada persona estava una mitjana de 15 a 20 minuts, és a dir, que el període de temps des que un iniciava l'ascensió fins que pujava el següent era d'aquest interval.

A mi em tocà l'últim, la qual cosa vol dir que vaig estar prop de 20 minuts sol dins la gran sala. Sembla mentida la quantitat de coses que et passen pel cap en aquells moments. Tens sensacions inexplicables causades, crec jo, per la solitud dintre d'aquella immensa foscor. En alguns instants arribes a pensar que estàs realment boig... "-Què hi faig jo aquí, ves si no estaria millor a dalt, on pots sentir, veure, palpar... les diferents coses i objectes que tanta confiança et donen; ves si no estaria millor al sofà de casa o al bar de l'entitat parlant amb els amics i prenent una cervesa tots plegats sentint històries i explicant algun acudit o altre... Realment estem com una cabra.

Per sort un cop estic prou cagat de por i ja no em queda gairebé res perquè em passi pel cap, sento un lleu crit mai tan desitjat de la Nuri que diu: "Lliure!". Quan me n'adono estic pujant per la corda envoltat d'un núvol causat per l'evaporació de la pròpia suor i de l'aigua que et cau al damunt, que tan sols et permet de veure uns metres de corda per sobre i per sota.

Després de suar una bona estona arribes al primer fraccionament on toques paret. Ja gairebé pots dir que ets fora i et comença a entrar un sentiment de satisfacció. Ho hem aconseguit, no hem pogut fer cota però hem estat a la sala més gran de la península. Realment, no estem tan bojos...

Mago

Crònica del "cotarro" talaienc

EN JOAN SIVILL, COL.LABORADOR DE LA REVISTA I FINS ARA TRESORER DE L'ENTITAT, SE'NS ACCIDENTA

El Joan, que a més de venir a caminar també surt de tant en tant en bicicleta, aquest passat mes de febrer, portant per company l'Oriol Ventosa, sortiren a "fer quilòmetres", però amb tanta mala sort que quan eren pels voltants de Salomó, se'n va anar de la carretera i després d'una caiguda espectacular resultà fortament colpejat amb fractura de costelles i clavícula, amb el conseqüent internament a l'Hospital durant algunes setmanes. Ara que ja és a casa seva, encara que enguixat com si portés una cuirassa, ja ens ha enviat el seu habitual article per a aquestes planes, des de les quals li desitgem una ràpida recuperació.

ELECCIONS PER A LA PRESIDENCIA DE L'ENTITAT I NOVA JUNTA DIRECTIVA

Com era previst en els Estatuts nous, s'acomplí el calendari establert i que tots els socis havien rebut oportunament.

El 9 de desembre es va fer la convocatòria d'eleccions, mentre que el dia 16 es proclamava la Junta Electoral, que resultava formada per Joan Salom, Antoni Ordovàs i l'Assumpta Baig. El 2 de gener es penjà a la cartellera el cens de tots els socis que podien votar per si calia fer reclamacions, perquè el dia 13 es proclamés el cens definitiu. Mentrestant també s'obria la recepció de candidatures, que finia el 27 i el 30 es proclamaven definitives. Com que només es va presentar una sola candidatura, encapçalada pel Salvador Butí, la Junta Electoral va proclamar aquesta com a nova Junta, sense necessitat de fer les eleccions previstes per al dia 6 de febrer, això sí, pendents que en la propera assemblea de socis la Junta elegida fos ratificada per majoria, tal com estableixen els estatuts.

Mentrestant la Junta sortint ha fet les funcions de Junta Gestora i només calgué que dimitís el President, que es presentava a la reelecció. Finalment, el passat dia 27 de febrer, després de l'Assemblea Ordinària, se'n celebrà una d'Extraordinària, que com tothom suposava ratificà per unanimitat la nova Junta, que queda establerta com segueix:

President: Salvador Butí i Papiol
Sots-president 1r (administració): Josep Blanes i Mínguez
Sots-president 2n (projecció cultural): M. Carme Barceló i Martí
Sots-president 3r (seccions esportives): Joan Ferrer i Garriga
Sots-president 4t (seccions culturals): Antoni Sagarra i Mas
Secretari: Lluís Forgas i Serra
Tresorer: Manuel Vidal i Laborda
Vocal 1r: Ramon Casas i Vidal
Vocal 2n: Blanca Forgas i Puigvert
Vocal 3r: Ramon López i Gálvez
Vocal 4t: Ramon Camacho Olivella
Vocal 5è: Andreu Ferrer i Paterna
Vocal 6è: Francesc Moya i Povés
Vocal 7è: M. Masana i Constantí
Vocal 8è: Agustí Poch i Parés

CONFERENCIA DE L'AULA UNIVERSITARIA DE LA GENT GRAN

El passat 15 de gener, la sala d'actes de la Talaia va acollir una de les conferències de l'Aula Universitària de la Gent Gran, que fou pronunciada per mossèn Casimir Martí, vilanoví i conegut teòleg i historiador de temes eclesiàstics.

La conferència versava sobre "L'Anarquisme: com neix, com creis, on para..." Entre la nodrida concurrència, hi poguérem veure conegudes personalitats vilanovines, entre elles l'actual alcalde, Esteve Orriols, així com el cap de l'oposició, Jaume Bertran (soci fundador de la Talaia). L'interessant conferència acabà amb un debat amb els assistents, sobretot amb algun de tendències anarquistes que volgué sobresortir amb les seves puntualitzacions. L'orador fou àmpliament felicitat.

LES QUOTES DE SOCI D'ENGUANY

Com sabeu, les quotes s'actualitzen cada any segons l'augment del cost de la vida, arrodonint-ho quasi sempre per fer quantitats més manejables.

Les quotes que us han passat per caixes o bancs han quedat així:

	1992	1993	anual
Quota inscripció	700	750	-
Id.soci adult	340	360	4320
Id.juvenil-infant.	200	210	2520
Id.Grup Gent Gran	175	190	2280

Les quotes de les Seccions queden a:

Muntanya	25	Senders	25
Cultura	25	GET	100
Esquí	50	GEAM	100
A. Sardana 2000/any Folkl.			3

EL GRUP DE LA TERCERA EDAT CANVIA DE NOM

Els del grup que fins ara es deia de la 3ª Edat van demanar canviar el nom pel de **GRUP DE GENT GRAN TALAIA.** La Secció de mica en mica tendeix a revifarse i va fent alguna activitat gastronòmica i algun viatge. Tot i que continuen sense haver designat president del Grup, fa d'interlocutor en Gonçal Mata i els ajuda des de la Junta de l'Entitat la Maria Carme Barceló, sots-presidenta de projecció cultural.

FELICITACIO DEL NADAL ALS SOCIS I MEDALLES DEL 25 ANIVERSARI

Com cada any, abans de Nadal, la Junta Directiva vol felicitar personalment tots els socis amb motiu d'aquestes festes entranyables, per la qual cosa es convida a tothom a unes copes de cava i pastes i torrons, acte que aprofita el president per etzivar-nos quatre mots sobre l'actualitat de la Talaia.

Però també aquest mateix dia s'aprofita per donar les medalles als socis que compleixen els vint-i-cinc anys com associats a la nos-

Crònica del "cotarro" talaienc

tra entitat. Enguany, però, tot i essent citats els homenatjats, les medalles no van arribar a temps per una manca de zel de l'industrial subministrador. Provisionalment se'ls lliurà un "pin" (!) de la Talaia i una felicitació per tan agradós aniversari i, acompanyats de forts aplaudiments, es feren una foto col.lectiva incloent-hi la presència del regidor d'Esports, l'Emili Figueras, que ens volgué acompanyar.

La jornada es clogué amb molta gresca i també cal assenyalar que a hores d'ara ja s'han lliurat les medalles a tots els socis que els corresponia.

EXPOSICIO FOTOGRAFICA DE ROSA FARRIOL AL TOC

El passat 20 de març s'inaugurava a la sala del TOC una exposició fotogràfica que, amb el suggerent títol de "Les Quatre Estacions", presentava la nostra consòcia Rosa Farriol, autora d'altres mostres fotogràfiques presentades tant en aquella sala com al nostre propi local social i sempre, val a dir-ho, amb reconegut èxit. Recordem les realitzades a la Talaia amb "Temes mariners", el 1988, "Aspectes curiosos de Vilanova i la Geltrú", el 1989 i la darrera "Barbes vilanovines", el 1991, amb una segona presentació d'aquesta i ampliada al TOC.

L'actual exposició queda oberta al públic fins a mitjan abril. Recomanem francament d'anar-la a veure, ja que molts de vosaltres hi reconeixereu indrets paisatgístics admirables i força estimats, des de la serena contemplació d'una tardor als Plans de Boavi a la d'uns ametllers en flor a la propera i potser per a molts desconeguda Rambla de Solers o a la d'un verd i lluminós camp de blat amb fulles onejants fins a la bigarrada població d'estiuejants a la platja vilanovina. Les quatre estacions hi són representades amb molt d'encert.

Felicitacions a la seva autora a qui encoratgem perquè s'animi per a una propera.

UN ENSURT PER AL VICENÇ I L'ANDREU FERRER

El passat dia 6 de març, i quan anaven camí del refugi Broate des dels plans de Boavi, més amunt de Tavascan, els dos germans Ferrer Paterna, que feien la travessa juntament amb dos companys més de la Talaia, tingueren un bon ensurt quan la neu cedí sota els seus peus mentre flanquejaven la capçalera d'una canal i varen provocar una allau que els arrossegà uns metres avall. Per sort la caiguda no tingué conseqüències greus, només un bon esglai i un parell de traus al cap i a la cara per al més jove, el Vicenç. Tots varen saber reaccionar a temps i amb molt de coratge i aconseguiren sortir del destret mentre esperaven l'equip de socors que un dels quatre companys anà a buscar. Això passava a l'entrada del capvespre. L'endemà a primera hora un helicòpter els traslladava i practicaven al Vicenç les primeres cures. A hores d'ara sabem per la família que tot va bé i no cal dir que ens n'alegrem força. De ben segur que n'hauran tret una bona experiència!

ELS DIVENDRES CULTURALS

L'activitat dels divendres d'aquests darrers mesos ha estat una mica escassa. Després de les festes nadalenques va costar una mica d'agafar empenta i estàvem mancats d'idees i de recursos. Amb tot s'havia programat un **DIALEG AMB DIAPOSITIVES SOBRE NOVA YORK** a càrrec de Josep M. Miró i Salvador Butí per al dia 15 de gener, però es va haver de suspendre (o ajornar per molt més endavant) perquè el primer dels esmentats havia marxat abans que no es pensava precisament a Nova York, ciutat on resideix i de la qual ens hagués parlat amb un bon coneixement. Esperem no obstant enredar-lo un dia o altre, quan torni, perquè vingui a fer-nos una bona xerradeta.

Si el gener l'excusa de la nostra manca d'activitats dels divendres havia estat la de la inèrcia de les anteriors festes nadalenques, l'excusa del mes de febrer és la del Carnaval. Totes les nostres forces mentals i temps material se'ls emportaren les festes carnavalenques i després de la disbauxa, la primera activitat del mes ja corresponia al darrer divendres de febrer. I per això comptarem amb la mesurada paraula de l'amic Ordovàs que gaudí d'una bona concurrència per escoltar-lo i veure les diapositives d'un viatge amb el **transsiberià** que va tenir la sort de fer amb la família no fa gaires mesos. El títol de la projecció era **DE L'AMUR AL NEVA.**

I el mes de març ja s'havia estabilitzat la situació i gairebé les activitats dels divendres es muntaren soles per col.laboracions espontànies. El divendres dia 5 ens aparegué gairebé per art de màgia un jove estudiant rus de pas per Vilanova que l'Angels Parés havia conegut, i ens el portà entre nosaltres. Es tractava de Pavel Krilov, un jove estudiant d'econòmiques que ens parlà amb un castellà molt correcte sobre les vicissituds i actualitat del seu país. Títol de la xerradeta: **UN TESTIMONI DE LA RUSSIA ACTUAL**. Potser fou aquest suggerent títol que ens portà al local un personal poc habitual entre nosaltres. De la qual cosa ens n'alegrem, no cal dir-ho! El divendres següent, dia 12, era en Salvador Butí que ens oferia una vetllada plena d'interès: **BOSNIA I CROACIA ABANS DE LES HOSTILITATS**. Una bona repassada a la història d'Europa (el nostre president ha errat la carrera!) i després una bona tanda de diapos. Tot un èxit d'auditori, com sempre. I el seguí el divendres dia 19 el nostre consoci i conegut estudiós de temes vilanovins, en F.X. Puig i Rovira, que ens organitzà una xerrada-col.loqui sobre **L'ENSENYAMENT A VILANOVA DURANT LA GUERRA CIVIL**, aportant una gran quantitat de dades interessants d'aquella època vilanovina. Després de les seves paraules s'encetà un col.loqui que durà alguna estona amb intervencions del públic interessat pel tema o bé aclarint algun punt al propi conferenciant.

Crònica del "cotarro" talaienc

A L'ENTORN DEL NOSTRE CARNAVAL

El Carnaval talaienc ha vingut marcat enguany pel que podríem dir-ne un salt en el buit, ja que ens havíem proposat canviar l'uniforme comparser i passar de la repetida camisa blanca i mocador verd a una americana negra amb solapa verda, que d'entrada no agradava a tothom. Això suposava que no ens vindria aquella generació de comparsers i més plantejant-nos una migrada participació, per la qual cosa els preus de la inscripció es disparaven per als no socis, si és que no volíem perdre 'calés'. Resultat definitiu: una sola bandera amb quaranta-vuit parelles i una banda completa a preu de dues "xarangues" i un bon grapat d'americanes en estoc per a l'any vinent però que hem hagut de pagar enguany. Això sí, els comparsers que vingueren s'ho van passar d'allò més bé saltant i corrent amb tan poques parelles, mal acostumats que estaven alguns a haver anat a comparses de més de cent parelles i que es passaven el dia aturats.

Però abans de les Comparses havíem tingut la Xatonada -excel.lent, Sra. Pepi!- i mentre el Bernat del Manton ens llegia el Sermó d'en Carnestoltes, els de l'"Agrupa" ens van atacar amb merenga amb nocturnitat i alevosia... Venjança! -clamava el Jani. Ell que no es volia emmerengar! Aviat es va oblidar l'atac en treure les nostres safates de merenga. Allò va ser Troya. Persones i local emblanquinats del blanc i dolç element. Després de la disbauxa, vam prometre més seny per a l'any vinent...

El dissabte s'havia introduït una novetat: la LOTO-CARNAVAL. Una colla de ximples disfressats havien de ser reconeguts pel públic assistent en desfilar per la passarel.la, com si fos al bingo. Resultà molt més del que es pensaven els organitzadors, tot i la improvització tant a l'hora de la desfilada com dels premis. Peró, no patiu, l'any vinent serà perfecte!

El més reeixit fou també el més treballat: Els Cors de Carnestoltes. El dilluns ens férem sentir a tot Vilanova, des de Can Pujol fins a la Filatèlica i des del Principal fins al Canal Blau. Algú va dir que fins i tot cantàvem molt bé. La Cinta en va tenir la culpa!

El Vidalot, campi qui pugui! I a l'Enterro de la Sardina cada any augmenta la quantitat de vídues ploraneres de la Talaia. No sabem pas que els dóna, aquest Carnestoltes!

HOMENATGE AL XAVIER GARCIA

Un home, un escriptor, un patriota, en definitiva, un bon soci nostre, al qual les entitats vilanovines feren un merescut homenatge el dia 13 de desembre i on no podíem faltar nosaltres ni els Amics de la Sardana, per tal com l'amic Xavier Garcia és a més d'excursionista un sardanista prou reconegut. L'acte de l'homenatge se celebrà a la Gran Penya, que a través del seu president intentà capitalitzar l'acte (sense aconseguir-ho). Un dels regals més emotius fou el que li oferí la Talaia, consistent en una ampliació fotogràfica de quan el Xavier Garcia anà, junt amb altres companys, a Montserrat a peu a portar la llàntia votiva.

Que per molts anys puguem homenatjar-lo!

ASSEMBLEA GENERAL ORDINARIA DE SOCIS

Encara que amb un cert retard en la data -27 de febrer-, potser hagués calgut fer-la abans del procés electoral, però no teníem gaires dates lliures. Per fi, l'Assemblea General Ordinària de Socis per retre comptes del que es va fer el 92! Després dels passos preliminars, el president féu un complet informe sobre les activitats de la Talaia, ressaltant entre d'altres la Marxa per Descripció i l'organització de la Marxa de Regularitat de Catalunya, la Caminada Popular, el Campament d'Estiu, l'expedició Yosemite 92, la minva de participació al Carnaval, el manteniment dels senders de GR, sense oblidar ni els d'Esquí, ni les Sardanes, ni la revifada que ha fet el GET i tenint un record per al Muela que havia fet un any que ens havia deixat; però sobretot plantejant-se que a aquesta Junta li calia debatre més els assumptes i no caure en la rutina i que cal aportar noves idees, ja que actualment s'està saturat de feina i no es dóna l'abast a tot.

Els representants de les Seccions digueren l'activitat que havien fet enguany que també fou prou completa.

La part econòmica fou presentada pel sots-president Josep Blanes, amb els Comptes de Gestió i Resultats, que enguany, a diferència dels passats exercicis, ha estat marcat per una lleugera pèrdua, gairebé pot dir-se que equilibrada. Les despeses previstes, que eren igual que els ingressos, de pessetes 5.130.000 -un xic optimistes- han resultat amb unes despeses realitzades de 4.526.026 pessetes i uns ingressos realitzats de pessetes 4.514.403, és a dir, una diferència negativa de 11.623 pessetes. Per altra banda, el Balanç de Comptes quedava equilibrat en l'Actiu i el Passiu a 10.330.731 pts.

La proposta de pressupost, tot i que hagués correspost fer-la a la nova Junta, es va creure oportú que podia aprovar-se la que presentava la Junta sortint, i que era considerada de contenció, igualada a 4.466.300 pessetes en les despeses i els ingressos.

Altres punts de l'ordre del dia foren la situació del local amb els veïns i l'Hospitatl, de moment paralitzada. Una altra qüestió fou la confirmació de les baixes de socis per manca de pagament i després les noves perspectives de Carnaval i el canvi d'indumentària de les Comparses. Tant en l'apartat econòmic com en els de Carnaval es produiren controvèrsies que foren degudament contestades pel president. El torn obert de paraules tancà aquesta assemblea, que tot

Crònica del "cotarro" talaienc

seguit donà pas a l'Extraordinària. La Junta sortint abandonà la mesa i cedí la paraula al portantveu de la Junta Electoral, l'Antoni Ordovàs, que llegí la proclamació de la nova Junta Directiva que fou ratificada per unanimitat.

ELS AMICS DE LA SARDANA ORGANITZEN CURSETS SARDANISTES A LES ESCOLES

Els nostres sardanistes, a base de constància, van realitzant la tasca callada d'ensenyar a ballar la nostra dansa, especialment a les escoles vilanovines, i si fins ara s'havia anat a les Tereses i a la Puríssima, ara s'ha ampliat als Escolapis i a l'Arjau. Cal que el jovent conegui aquesta dansa representativa del nostre poble, que la senti i la faci seva.

Bona feina!

TORNEM-HI AMB EL LOCAL SOCIAL

Gairebé des de fa un parell d'anys, a cada Revista us anem cantant la mateixa cançoneta sobre el futur del nostre local social. Però quan sembla que ho tenim encarrilat sempre hi ha algú que fa una giragonsa i queda la gestió aturada o ralentida.

Després d'haver consultat amb els tècnics del Consell Comarcal, calia fer un ampli informe per sol.licitar la consideració com rehabilitació d'habitatges de tot l'edifici, per la qual cosa s'ha hagut d'elaborar un informe tècnic i fotogràfic i veure si ens concedeixen l'ajuda per restaurar-lo.

Mentrestant, el Patronat de l'Hospital ja s'impacienta i ens ha reclamat que ens decidim d'una vegada, encara que cal que s'entengui que no tothom té la disposició financera necessària i hem de cercar totes les subvencions que puguem.

No patiu, com sempre us mantindrem informats.

¡QUATRE ROBATORIS, QUATRE!

Després que misteriosament ens hagués desaparegut una preciosa escala d'alumini que feia servir tothom al local i també dues bombones de butà, aquest hivern ens han entrat a robar ja quatre vegades!!! El primer, l'11 de gener, i ens van pispar 90.000 pessetes (l'únic dia que hi havia peles a Caixa), que eren per les targes de federat d'uns quants socis, una tenda del GEAM i la recaptació del bar, a més de causar un munt de destrosses a portes i balconades. Esperem que funcioni la pòlissa d'assegurances! I pocs dies després, el 19, van tornar a entrar pel balcó i a més dels desgavells corresponents van robar unes 3500 pessetes del bar i un cartró de tabac. Tot això, a més, va costar algunes hores perdudes fent les denúncies a la Policia, que totes dues vegades va venir al local a cercar senyals dactilars. Una solució havia estat posar barrots de ferro a les balconades, que és per on entraven, així com canviar algun pany. Però n'hi ha que van llestos i aprofitant qualsevol badada a la nit, quan no hi ha la conserge, entraren per la porta ajustada i ens van repassar els calés recollits de la venda dels "pins" que eren a l'armari de conserjeria.

Per acabar-ho de rematar, aquest darrer dia 15 de febrer, van tornar a entrar pel balcó, esbotzant aquesta vegada la balconada per sota del reforç de ferro que vam posar, forçant la reixa de l'habitació de material d'Esquí i una altra vegada la Secretaria i el Bar, amb el migrat botí d'unes 3000 peles. Què hi farem, si s'han enamorat de nosaltres! Que consti que estem a l'aguait.

AL.LEGACIONS AL TRAÇAT DE L'AUTOPISTA A-16

Després de la primera adhesió a un col.lectiu de Sant Pere de Ribes que s'oposava al pas de l'Autopista per la cota 125, s'han produït altres reunions en què la Junta de la Talaia ha estat protagonista, fins i tot adreçant-nos en forma col.lectiva al Consell Comarcal perquè encapçalés el debat a l'entorn de la conveniència o no de l'Autopista i rebutjar l'avant-projecte que malmet el nostre territori i el nostre medi natural.

Fins i tot el nostre president, Salvador Butí, i el sots-president, Josep Blanes, han estat presents als debats a l'entorn de l'Autopista que s'han produït a la televisió Canal Blau i a Ràdio Ribes, respectivament, amb encesa controvèrsia amb els partidaris que l'autopista passi com més amunt millor, és a dir, que ens destrossin les muntanyes per la cota 125 i que ens tanquin el municipi en un anell de formigó i asfalt. El divendres 19 de març, es presentava al TOC la plataforma d'entitats cíviques i polítiques que diuen no a l'autopista.

Per tot això, i conscients que tothom no pensa igual, nosaltres oferim la possibilitat de fer al.legacions individuals a l'avant-projecte que la Generalitat ha posat a exposició pública. Nosaltres defensem el territori de la nostra comarca de l'agressió d'una autopista que no necessitem i que ens volen encolomar. NO A L'AUTOPISTA!

ELS DEL GET, JUNTA NOVA DEFINITIVA I CURSET DE PRIMERS AUXILIS I SALVAMENTS

Finalment, i després d'uns mesos que la Junta elegida en assemblea ho fos de forma provisional, ha estat elegida definitivament la Junta de la Secció, la composició de la qual és com segueix:
President: Núria Santacana
Sots-President: Ferran Prados
Secretari: Vinyet Margalet
Tresorer: Magda Camacho
Vocal material: Ramon Camacho
Vocal biblioteca: Jordi Vidal
Vocal Fotografia: Jesus Santacana

En el mes de març s'ha realitzat un curset de primers auxilis adreçat a espeleòlegs i a d'altres socis, que ha resultat un èxit notable de participació i que ha estat impartit en la part teòrica i pràctica per en Vicenç Lara, del GET.

EINES I CABANYES

Eines

L'excursionista, per sistema, és un observador de tot el que l'envolta, els paisatges, les muntanyes, els pobles i camps. Cada itinerari és com una col·lecció de postals vives i en el nostre record sempre n'hi haurà una que sobresurti de les altres. Però hi ha coses que, de tant veure-les tota la vida, no els donem la importància que realment tenen, i que tenen sobretot en el desenvolupament de la pagesia i també en la configuració del terreny.

En el transcurs del bastiment del Museu de Llaberia i especialment la recerca de les eines de Bast, ens va portar l'amistat de molts pagesos, els quals ens ensenyaven les seves pertinences de treball. Us asseguro que entrar a la llar d'un pagès és descobrir tot un món d'objectes que usen per a les feines més variades, eines que ja vénen de moltes generacions anteriors, eines que han passat de pares a fills; cada generació aporta noves idees i a cada comarca adapten aquelles eines a les necessitats del seu terreny .

L'eina que de tan vista no li donem la importància que té és l'aixada. Les moltes varietats d'usos o de formes que pot tenir l'aixada es redueixen a quatre classes principals:

1) Aixades amples de 12 a 30 cm de boca,

2) Aixades estretes, de menys de 12 cm de boca,

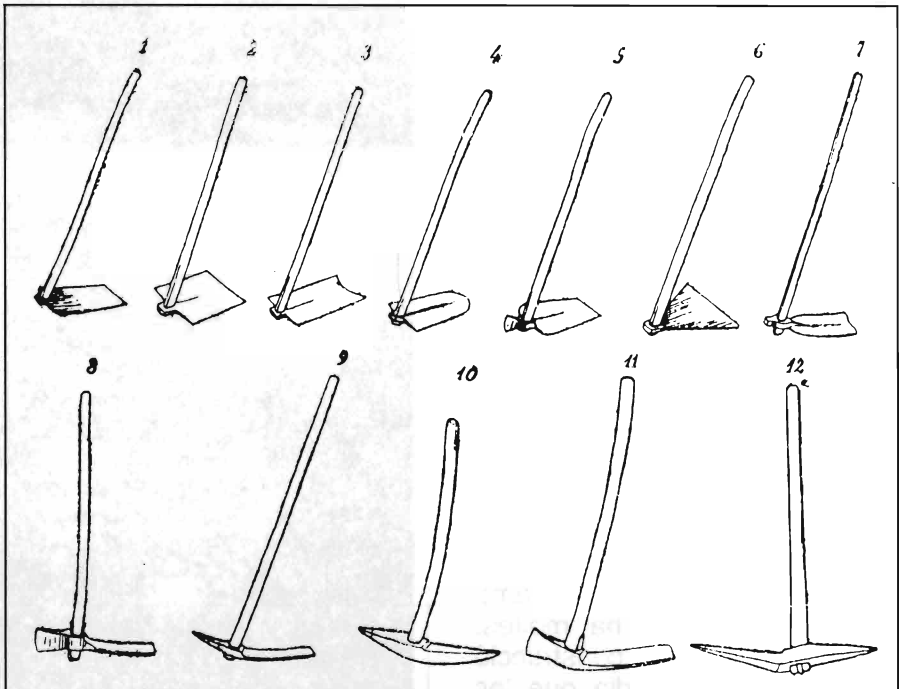

1, *aixada* (Pradell);—2, *aixada* (Eivissa);—3, *aixada* (Falset);—4, *aixada* (Selva del Camp);—5, *aixada de clotar* (Selva del Camp);—6, *aixada pradera* (Tortosa);—7, *aixada* (Calasseit);—8, *aixada* (Morella); *aixada estreta* (Castelló);—9, *aixada amb picola* (Castelló);—10, *aixada puntera* o *gavetera* (Mallorca);—11, *aixada boca-ampla* (Manacor);—12, *aixada broca* (Santanyí).

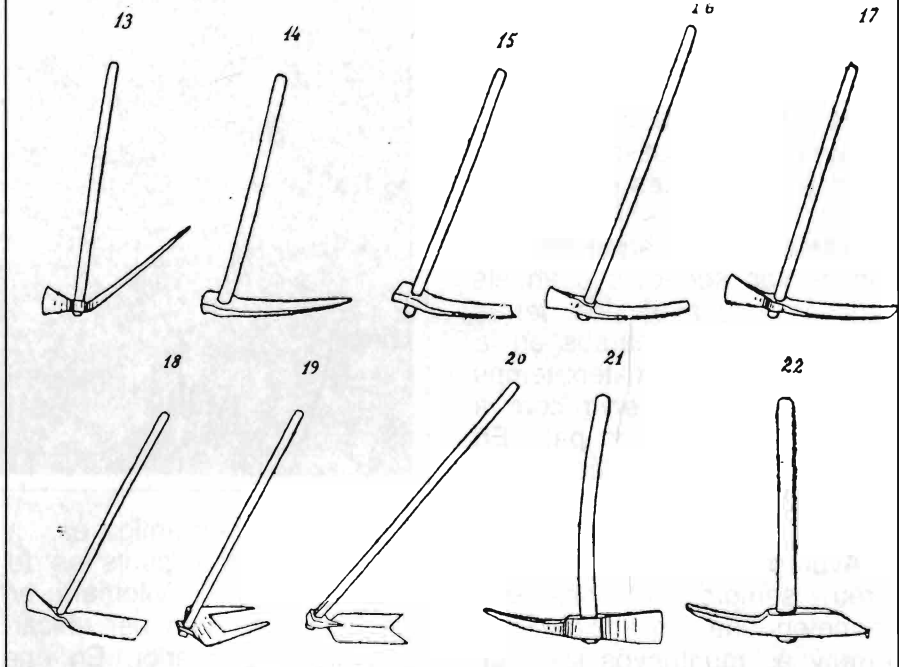

13, *aixada carbonera* (Selva del Camp);—14, *aixada d'arrabassar* (Vinaròs); *aixada cassuda* (Castelló);—15, *aixada de cavar* (Vinaròs); *aixada cassuda* (Castelló).—16, *aixada escarpellada* (Castelló);—17, *aixada estreta* (Esterri);—18, *aixada motxa* (Falset);—19, *aixada amb punxes* (Selva del Camp);—20, *aixada de tonyar* (Xàtiva);—21, *aixada amb punta* (Inca);—22, *aixada amb tall* (Inca).

3) Aixades forcades, i

4) Aixades de picapedrer.

I) L'aixada de fulla ampla és l'eina usual al Principat per cavar la terra. La fulla sol ésser quadrangular i de tall recte, però n'hi ha que tenen el tall en línia corba. Si intentàvem descriure-les entraríem en un terreny que aquest treball no permet perquè són tan variades les formes i els usos que faria la relació interminable. Només entre Llaberia i Barcelona en tenim catalogades més de trescentes de diferents.

Cabanyes

A Catalunya tots hem pogut veure més d'una vegada, unes construccions fetes amb pedra vista i de forma circular. Les podem veure per tot arreu, particularment en zones de vinya i les anomenem "cabanyes de pagès". Per l'Alt Camp o al Penedès n'hi ha moltes. Per la seva robusta construcció s'aguanten com el dia que les varen construir. Tenen una falsa cúpula i sobre les lloses que les cobreixen, hi posaven terra i així ara és fàcil de veure-les cobertes de plantes. L'obertura de la porta en totes mira cap a l'est, costum que actualment tenen totes les casetes que es construeixen per passar-hi la nit o per guardar-hi les eines.

Històricament, aquestes cabanyes van ser fetes quan els pagesos ocupaven les terres abandonades pels àrabs en la seva reculada. Al mateix temps el pagès la feia servir com a defensa del lloc ocupat. En podríem dir que eren com 'castells de butxaca'.

Avui dia les veiem per tot arreu, sempre en llocs que permeten una vigilància. Si el terreny és muntanyós les veurem en la part més alta i amb això podem mesurar la antiguitat. Com més situada és en lloc d'observació més antiga és.

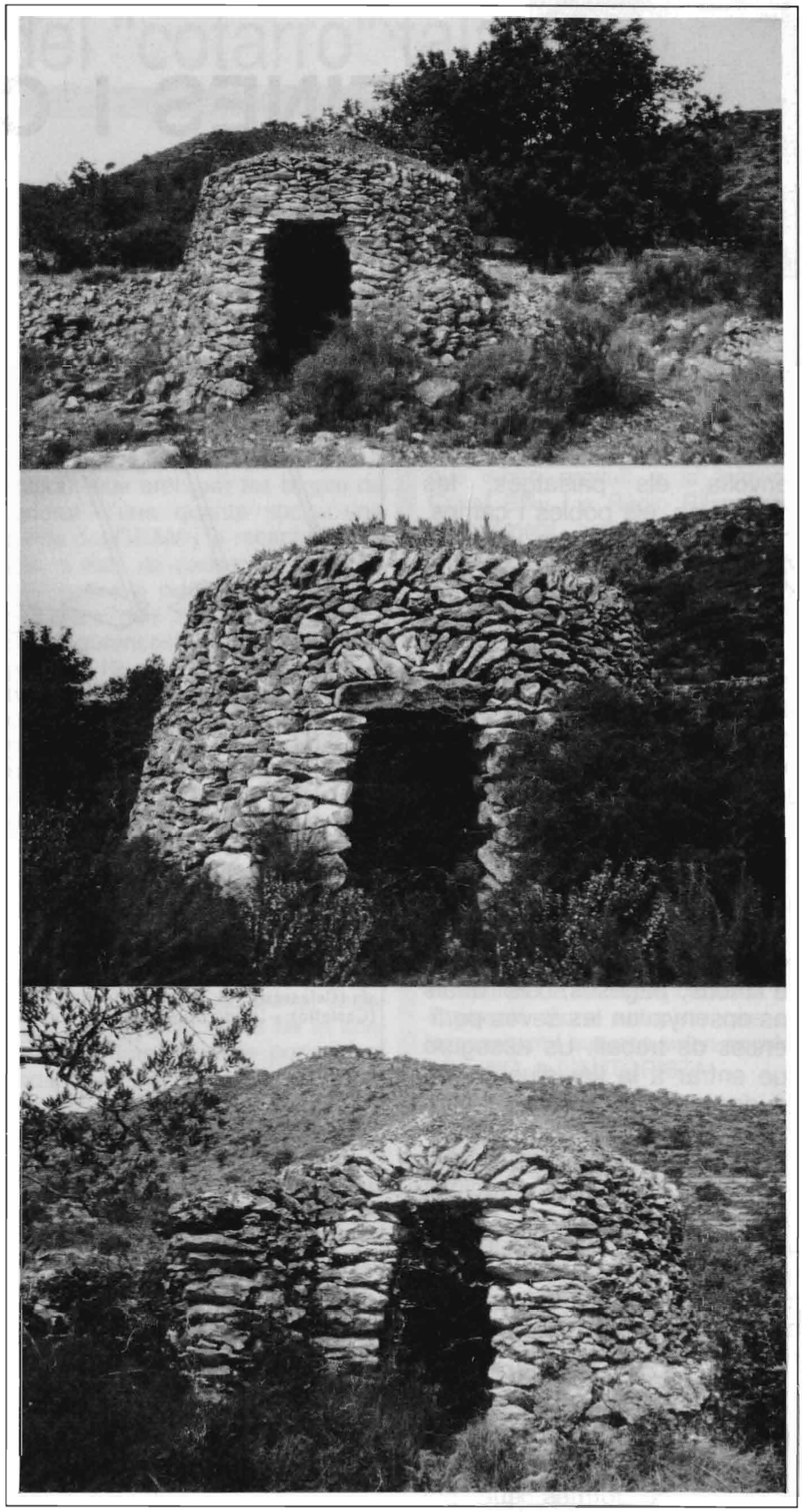

Són molt interessants les del terme del Pont de Vilomara, en què les construiren per ubicar-hi un cup a l'interior. En una altra ocasió ja farem esment d'aquesta particularitat, així com d'una curiositat que hem d'acabar d'esbrinar i és la de l'existència de "cabanyes mascles", que segons que sembla es troben en el terme del Vendrell.

Josep Voltà

Qüestions de Toponímia

ELS INFERNS TERRENALS

La paraula **infern** és un derivat del llatí INFERUS 'inferior, subterrani'[1] i en contraposició al cel, l'infern és la regió dels morts. Així com el **cel** poques vegades ha donat topònims o noms de lloc (per exemple, la serra de **Picancel**), l'infern ha estat més pròdig en noms geogràfics.

L'infern, en la mitologia antiga, era el lloc subterrani on es deia que anaven les ànimes del morts, essent conegut també amb els noms l'**orc** i l'**avern**; en la religió cristiana, l'infern és el lloc destinat al càstig etern dels damnats (o comdemnats a les penes eternes). Aquest darrer infern es dividia en dos: el primer era l'essencial, en el qual no hi anaven sinó les ànimes d'aquells que eren morts en pecat mortal; l'altre era el moral, en el qual s'entén ésser qualsevol qui havia fet tal hàbit del vici que no se'n podia remoure. Els **inferns** (en plural) són sinònims dels **llims** o lloc on estaven les ànimes dels justos fins que Jesucrist hi baixà després de la seva resurrecció a alliberar-los.[2]

El camí de l'infern va (en la mitologia germànica) a través de valls tenebroses i del riu de la mort; el retorn és practicament impossible. El budisme coneix un total de 136 inferns, que són freds o calents, d'acord amb el tipus de càstig, i no s'hi veu mai el sol.[3] Per aquesta raó, es dóna el nom d'infern a un **lloc fosc**, **pregon** o **profund**; també a un lloc extremadament **llunyà** i **fatigós d'anar-hi**. (Per trobar tal cosa he hagut d'anar a l'infern!). Aquestes accepcions són les que han originat més topònims a diversos indrets de la terra.[4] En sentit figurat, l'infern també és un lloc on hi ha molt de desordre, baralles, discòrdies, i on fa de molt mal estar (aquesta casa és un infern!; la guerra de Bòsnia és un infern!).[5]

Fora de les nostres fronteres, hem localitzat els inferns romànics

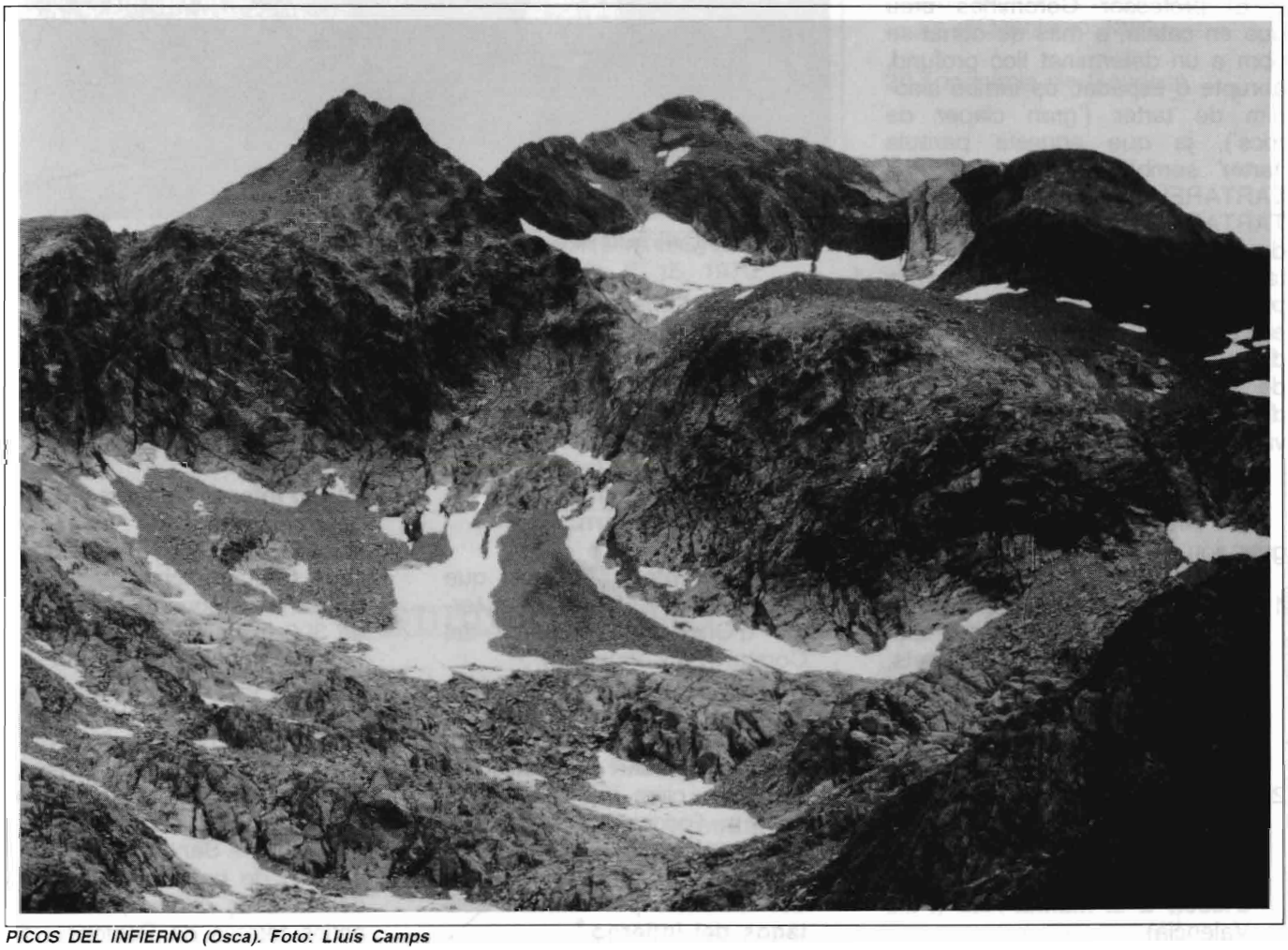

PICOS DEL INFIERNO (Osca). Foto: Lluís Camps

següents: un profund salt d'aigua brasiler anomenat **Infernâo** (infernal); un poble mexicà conegut per **El Infiernillo**, on hi van construir una gran presa hidroelèctrica; un temut desert del Zaire, proper al llac Tanganyka i conegut per les **Portes de l'Enfer** (infern en francès) i l'acabament sud de l'illa de la Martinica (Petites Antilles) que es coneix per **Punta d'Enfer**. En altres llengües no romàniques, l'infern és així mateix representat en la corografia de cada país; l'anglès **hell** té un bon exemple en el **Hells Canyon** (Canyó dels Inferns), imponent excavació del riu Snake que fa de límit entre els estats d'Oregon i Idaho; una ciutat situada a l'W de Bayreuth (Alemanya) es diu Höllfeld, que en llengua germànica vol dir **Camp d'Infern** i una altra al S d'Hamburg porta el nom de Höllenstedt, equivalent a **Lloc d'Inferns**. Però la més indicativa és a Austria, no lluny de Viena, on el riu Schwarza passa pel **Höllen Tal** (Vall dels Inferns), tal vegada coneguda per algun consoci que hi va fer un GR. No cal dir que trobaríem topònims significatius en moltes altres llengües i/o parts del món.

El professor Coromines creu que en català, a més de donar-se nom a un determinat lloc profund, abrupte o espadat, és també sinònim de tarter ('gran claper de rocs'), ja que aquesta paraula 'tarter' sembla originària del llatí TARTAREUS 'infernal', derivat de TARTARUS 'l'infern, les fondàries de la terra'. Lògicament, aquests tarters són situats a les altes valls pirinenques.[6] L'acumulació de rocs en un indret de trànsit penós i d'aspecte sinistre i caòtic és una de les tarteres més conegudes d'Andorra "lo **collet d'Infern** (a la vall del Madriu), a la Farga.[7]

Els inferns terrenals més coneguts són:

1. **Barranc de l'Infern**. Afluent per l'esquerra de la Noguera Pallaresa, a l'estret de Collegats, que neix a la serra del Boumort, formant el límit entre els Pallars.

2. **Barranc de l'Infern**. Nom que pren el Girona en el sector de congost que va des de la sortida de la vall d'Ebo fins al pantà d'Isber, a la Marina Alta (País Valencià).

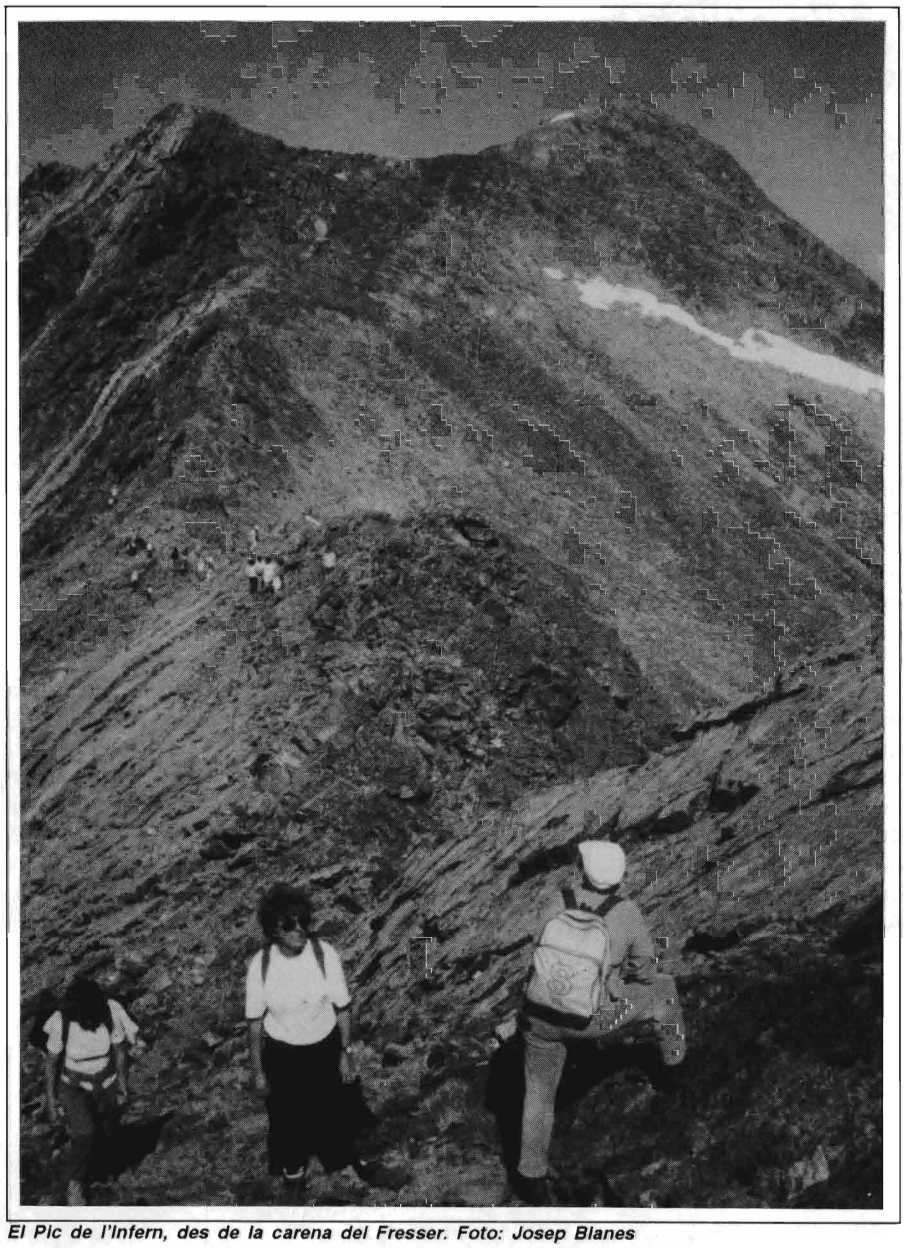

El Pic de l'Infern, des de la carena del Fresser. Foto: Josep Blanes

3. **Coma de l'Infern**. Vall del Conflent, afluent per la dreta de la vall del Carançà, que s'estén des del **pic de l'Infern** (2860 m) a la línia de crestes que separa la vall del Freser (Ripollès) de la de la Tet. A la capçalera de la coma hi ha els **estanys de l'Infern**.

4. **Pas de l'Infern**. Congost que forma el riu d'Alcoi dins el terme d'Orxa a la comarca del Comtat (País Valencià).[8]

5. **Picos del Infierno**. Situats sobre el balneari de Panticosa, són tres cims, el central de 3091 m, l'occidental de 3076 m i l'oriental de 3056 m, que s'assoleixen passant pel **collado del Infierno**, per damunt dels **lagos del Infierno**.[9]

I ben segur altres que ens deixem en el tinter.

Però menys coneguts i més propers a nosaltres tenim:

6. **Vall d'Infern**. Congost per on passa la riera de Marmellar entre Bonany i el Pla de Manlleu (Aiguamúrcia), sota de parets feréstegues i espadades de 300 m de desnivell, formant un tètric engorjat.[10] Des de l'any 1229 es té notícia d'un tal Berenguer del **Vall de l'Infern**,[11] segurament portador del després anomenat durant el segle XIV "vallem del **Braç de Infern**", ja que els ramats del monestir de Santes Creus tenien dret de pastura en el bosc del dit Braç d'Infern, entre els antics termes de Pontons i de

Montagut.[12] Recomanable a l'excursionista comarcal.[13]

7. **Fondo de l'Infern**. Abrupte i espadat, neix entre la cocona Sustrella i el puig del Llamp, baixant fins al fondo del Salt o de Garraf. En un àlbum vam llegir **Boca d'Infern**. A l'enforcadura de les dues fondalades hi havia el **Pou de l'Infern**, que fou engolit per la pedrera de Garraf.[14]

8. **Fondo de l'Infern**. Engorjada fondalada que neix prop de la serra Boletera i tocant al terme d'Olivella desemboca a la riera de Jafra vora la cova Negra. Documentat l'any 1889 en el jutjat d'Olivella com "fondo del **Infierno**", també se'n té constància en mapes.[15] Ha donat nom a una serra, un turó i un coll. En aquest darrer, hi passa el camí de Sitges a Olivella pels Masets.

9. **Fondo de l'Infern**. Baixa del pla dels Avencons i pel costat del corral del Miró aflueix en el fondo del Molí, que a la vegada és tributari de la riera d'Oleseta o del Lledoner, prop d'Olesa de Bonesvalls.[16]

10. **Sot de l'Infern**. Afluent de la riera Seca (Gavà), és tocant al bassot de l'Arbre i al Pla de les Basses.[17]

11. **Torrent de l'Infern**. Amb aquest nom era conegut l'any 1682 i limitava amb el mas de la Plana de La Llacuna.[18]

12. **Torrent de l'Infern**. Neix al **Clot de l'Infern** i per la part de ponent de Fiol (Sant Martí de Tous) conflueix al torrent de la Goda.[19]

13. **Barranc de l'Infern**. A Gandesa, al final del Volendins, és un braç de la vall del Frare.[20]

Com hem pogut palesar, en el massís del Garraf disposem de quatre **Inferns** (7, 8, 9 i 10), ço que demostra l'esquerpesa de certes fondalades. La relació exposada no és exhaustiva, però és una mostra de la difusió experimentada per aquesta paraula en la toponímia específica.

En una altra ocasió potser parlarem del **diable** i els seus afins, ja que així mateix existeixen molts noms de lloc relatius al senyor de l'Infern.

Vicenç Carbonell i Virella

NOTES:

1. Joan COROMINES, **Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana**, IV, pàg. 851, 1984.

2. ALCOVER-MOLL, **Diccionari Català-Valencià-Balear**, 6, 656, 1979.

3. **G.E.C.**, núm. 8, 613, 1975.

4. Enric MOREU-REY, **Els nostres noms de lloc**, 100, 1982.

5. ALCOVER-MOLL, ibídem, 657.

6. Joan COROMINES, **DECat**, VIII, 326, 1988.

7. Joan COROMINES, **Estudis de Toponímia**, II, 15, 1970.

8. **G.E.C.** núm. 8, 613, 1975.

9. ALPINA, **Panticosa-Formigal** - "Els 3000 del Pirineu", Feliu IZARD, UES. núm. 84, 1990.

10. E. VIDAL I RIBA, CEC, Març 1912 - J. IGLÉSIES, "Les valls del Gaià, del Foix i de Miralles", 226, 1934.

11. Eufemià FORT I COGUL, "Bernat Calbó", 32.

12. Eufemià FORT I COGUL, "El senyoriu de Santes Creus", 115 i 125, 1971.

13. Joan VIRELLA, "Campament de la Talaia", octubre 1971.

14. BARRACHINA, **Geografia de Sitges**, 1927; Mapa ALMERA-BROSSA, 1897; Ignasi Mª MUNTANER, **Els noms de lloc del terme de Sitges**, 107, 1986; ALPINA "Garraf".

15. Mapa ALMERA-BROSSA, 1897; MUNTANER, ibídem, 183.

16. Mapa ALPINA, "L'Ordal".

17. J. BORRAS, "Catálogo", II, 22.

18. Marcel.lí VALLS, "Cronologia històrica de La Llacuna", 166, 1984.

19. Mapa Queralt-Miralles-Tossa-Collbàs, 1970; Mapa XVIII Marxa d'Orientació 1991.

20. Toponímia de Gandesa.

****

****

INSTITUT D'ESTUDIS PENEDESENCS

PROXIMA EXCURSIÓ A PEU PEL PENEDES

25 D'ABRIL DE 1993, a les 9 del matí

40a: VOLTANTS DE VILOBI: Vallformosa, Grabuac, les Guixeres...
Per a detalls: Butlletí Gran Penedès núm. 34, abril de 1993

UN VOL A LA VIA BAMBOL

Diumenge 31 de gener. Arribem el Massana i jo al bar de Vilanova de Meià. Ens trobem el Jaume, l'Angel, l'Andrés i amics del Vendrell. Mentre esmorzem mirem el llibre de ressenyes i decidim fer la via Bambol.

En aproximar-nos a la paret veiem que el temps no és molt clar i que la temperatura no és massa agradable. Però a pesar de tot, i com que som optimistes, no en fem cas.

La via, fora de les reunions, s'ha d'equipar quasi en la seva totalitat. Es per això que portem tot el material que podem i que hem tret de casa.

Ja som al peu de la paret, la primera tirada em toca a mi. En aquesta s'han de posar un parell de pitons, tascons i alguns friends. La roca és bastant descomposta, així que després de patir una mica arribo a la reunió i tot seguit puja el Toni.

La segona tirada, més difícil que l'anterior, l'equipa el Toni. Quan jo pujo darrera seu al.lucino. Mai no havia fet una via semblant, totes les assegurances les has de posar tu mateix. A més a més per arribar a la reunió has d'agafar-te a un bloc que es mou i no dóna molta confiança.

La tirada següent em toca a mi. En deixar la reunió comences un flanqueig que passa per sobre d'un gran sostre per sortir després amb uns passos d'artificial. Així, doncs, començo el flanqueig, col.loco una peça en un forat, segueixo i trobo un pitó amb una bagueta, la cosa és cada vegada més fineta i intento arribar a la sortida del flanqueig sense posar cap més

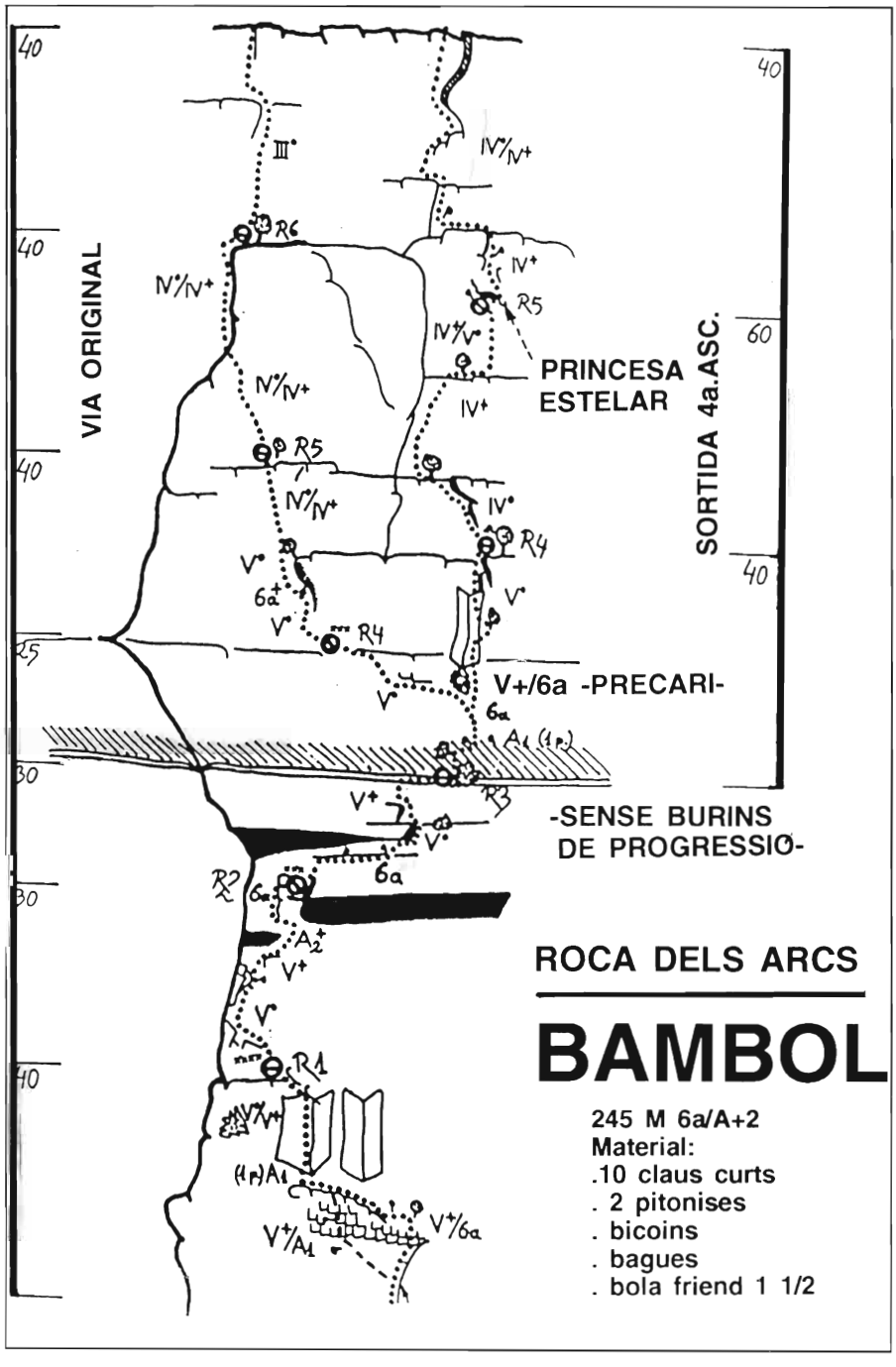

assegurança per anar més ràpid ("cagada l'hemus"). Un cop estic a punt de sortir-ne, em comença a agafar la moto:

- Toni, que me'n vaig! Toni, que me'n vaig! -dic jo.
- Que no te'n vas, aguanta, aguanta! -em contesta ell.
- Toni, que me'n vaig, me'n vaaaiiiggg!!!, yeeeeaaaahhhhh!!!

"Me fuí", estic uns quants "metrets" cridant i pendolant per sota el sostre, em sento penjat com un xoriço. Ja no cal que provi això del "ponting", deu ser la mateixa sensació. La gent que és a les altres vies em miren, no sé pas per què...!

Un cop paro de pendolar, pujo fins a l'última assegurança amb el "shunt" i amb un prússic, em surt bastant bé gràcies a l'espeleo. Torno a la reunió i em tranquil.litzo, menjo i bec alguna cosa. Decidim que tiri el Toni de primer ja que jo estic amb els nervis a flor de pell.

Ell es fa el flanqueig, l'artificial, la sortida en lliure i arriba a la tercera reunió. Pujo jo, recupero totes les peces i arribo a la feixa on hi ha la reunió. De moment encara no m'he menjat molt el tarro. En la següent tirada hi ha un artificial on s'han de clavar dos pitons i alguns passos en lliure. El Toni s'ho fa d'allò més bé. Al cap d'una estona em diu que puc començar a pujar. Desinstal.lo la reunió i començo a pujar, un cop estic a l'artificial ja tinc els "cables creuats", intento treure els pitons però no puc. La via desploma en aquest lloc i em separa de la paret, poso una ungla i em penjo, però em salta, envio els pitons a la mer..., decideixo pujar i deixarlos aquí. Arribo a la reunió amb un lleuger "tembleque" a les mans.

Per sort la resta de la via ja és més fàcil i podem anar més de pressa. Hi ha un parell de tirades en lliure i surts al cim. Arribem a dalt i ens felicitem, a pesar de tot ho hem aconseguit. He après una cosa: un altre dia no em confiaré i m'asseguraré cada dos pams.

Per acabar crec que si al butlletí passat era "El cant de la puput", aquest ha estat "El vol de la puput", però una cosa és certa, i és que aquest cop no se'ns ha fet de nit.

Mago

FEDERACIO D'ENTITATS EXCURSIONISTES DE CATALUNYA
PREUS LLICENCIA ESPORTIVA ANY 1993

LLICENCIA + COMERCIAL UNION

GRANS	**5700 PTES.**
JUVENILS	**5400 PTES.**
INFANTILS	**4300 PTES.**

LLICENCIA + M.G.E. (SOLAMENT ESPANYA)

GRANS	**4300 PTES.**
JUVENILS	**4100 PTES.**
INFANTILS	**1100 PTES.**

LLICENCIA + M.G.E. + CREDENCIAL TOT EL MON TOT L'ANY

GRANS	**7100 PTES.**
JUVENILS	**6900 PTES.**
INFANTILS	**3900 PTES.**

ABADIES OCCITANES (7)
SENANQUES

La Provença ens evoca sempre un record de perfum i herbes boscanes per ressaltar els gustos dels menjars. Les herbes de Provença, que per altra part no són gaire diferents a les nostres, han fet de la cuina francesa, juntament amb els productes làctics del nord i els vins de Bordeus, Borgonya i Champagne, un dels tresors de la humanitat.

Grasse és sens dubte la capital del perfum juntament amb París que el comercialitza i això gràcies en part a la riquesa de les flors dels seus boscos, de les sentors dels seus paisatges.

Si entre tots els perfums naturals n'haguéssim d'escollir un, pel seu equilibri i frescor, que no provoca ni excita però tampoc no passa desapercebut, un perfum que mai molesta, sinó tot el contrari, relaxa l'ànim de qui el percep, aquest és el de lavanda.

La lavanda és un perfum que surt d'unes flors cultivades, d'un color violaci intens, que poblen la part alta de la Provença d'una coloració viva sense excés durant els dies finals de la primavera i principi d'estiu.

Es precisament aquesta època la millor per visitar el **monestir cistercenc de Senanques**, perquè, oh, meravella! una joia de l'art de construcció humana és rodejada de camps de lavanda, joia de l'art de la naturalesa.

No trobo els adjectius adequats per descriure una emoció tan peculiar: el lloc solitari, el monestir al mig del paisatge, mig amagat, els camps de color violeta i tot rodejat d'un perfum penetrant i a la vegada quasi imperceptible.

La Provença, quin país més meravellós tan semblant i proper al nostre, amb el qual ens uneixen la història, la cultura, la llengua occitana tan propera, la renaixença, la llum del paisatge, el clima, el mar...

Història

El monestir de Senanques és un típic cenobi cistercenc amb totes les seves característiques i

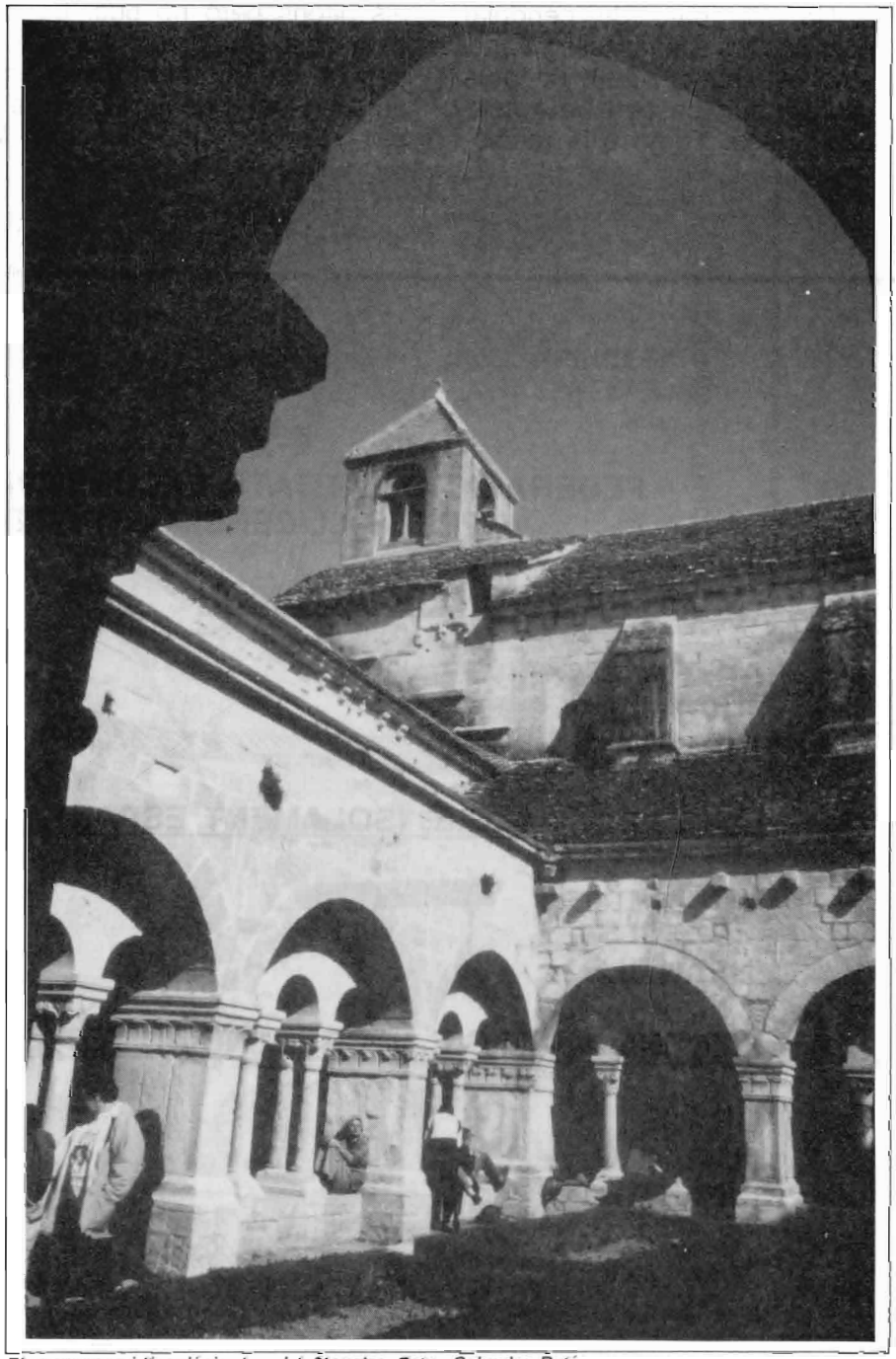

El campanar i l'església des del Claustre. Foto: Salvador Butí

peculiaritats. De fet tots es construïen seguint unes pautes perfectament establertes que només es transgredien en el cas que el terreny o alguna altra circumstància molt determinant així ho obliguessin.

Totes les abadies estaven lligades per un fil genealògic amb Citaux, la casa mare, que per fundacions successives havia anat construint un arbre de família. Aquestes fundacions podien ser per iniciativa pròpia dels monjos d'un monestir que havia esdevingut massa gran o poblat, o bé a petició d'un rei o senyor d'un territori que, a canvi d'un terreny, obtenia la consolidació d'una contrada o simplement finalitats religioses o personals. Recordem el cas de les fundacions de Poblet o Santes Creus, típics exemples cistercencs a casa nostra.

A la Provença, a part de Senanques, hi ha altres monestirs cistercencs dels quals parlarem algun dia.

Senanques, concretament, fou fundació de Mazam al Vivarais, per aprofitar una donació de terrenys feta per una família provençal, els Agoult-Simiane, d'unes 10 ha en una zona boscosa i de poca població.

Als monjos del císter els agradaven precisament aquests llocs apartats dels grans camins, enmig de la natura, amagats de la vista; rarament et trobes amb un monestir cistercenc en una via normal de comunicació, sempre cal endinsarse uns quilòmetres a la muntanya per accedir-hi. Els mateixos monestirs de Citaux i Clairveaux, la casa mare de tots i l'abadia més representativa, respectivament, a causa precisament de la figura de Sant Bernat, cal anar-les a buscar en llocs poc habitats i lluny del brogit de qualsevol ciutat. Fontenay, Pontigny, Fontfreda, le Thoronet, etc. són exemples clars d'aquesta tendència.

L'edifici es construí ràpidament i el 1160 estava pràcticament acabat. Passa que, al contrari d'altres institucions, mai no va tenir un moment d'esplendor i sempre va portar una vida de subsistència.

Si les poderoses abadies de l'edat mitjana van acabar al segle XV quasi sense excepció en un

Senanques rodejat de lavandes. Foto: Salvador Butí

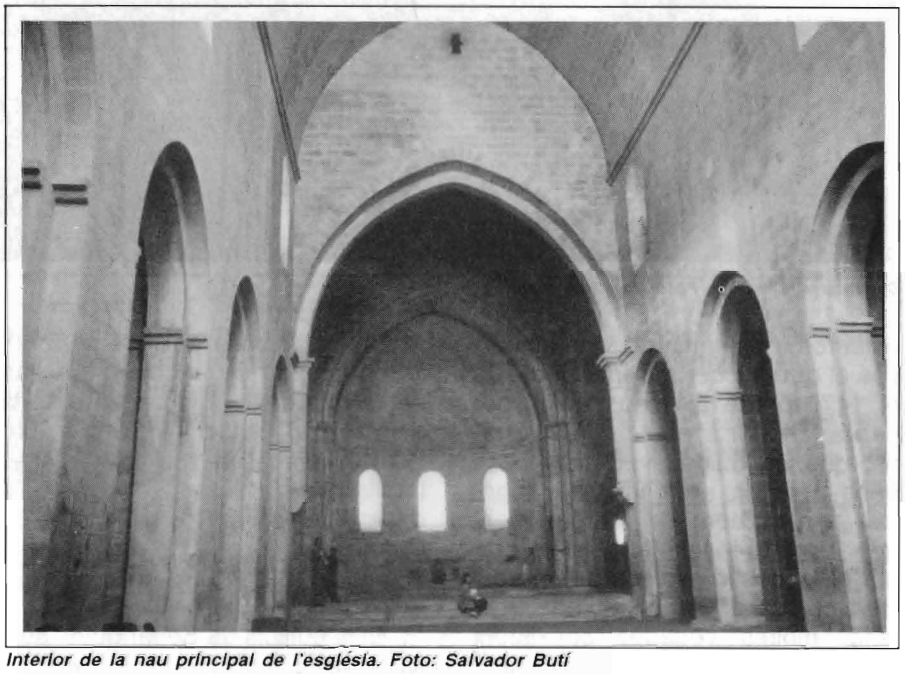

Interior de la nau principal de l'església. Foto: Salvador Butí

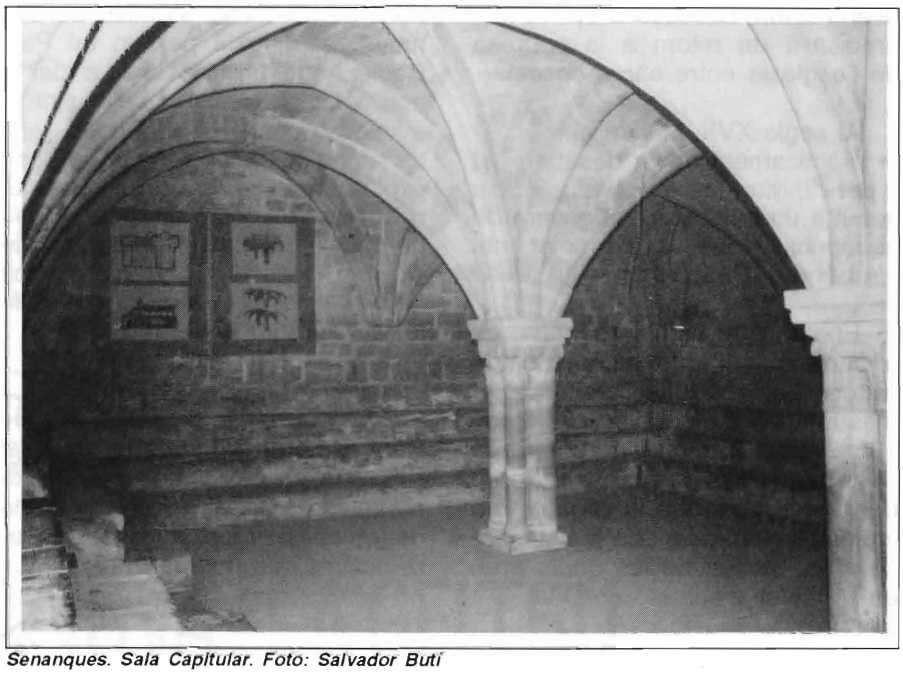

Senanques. Sala Capitular. Foto: Salvador Butí

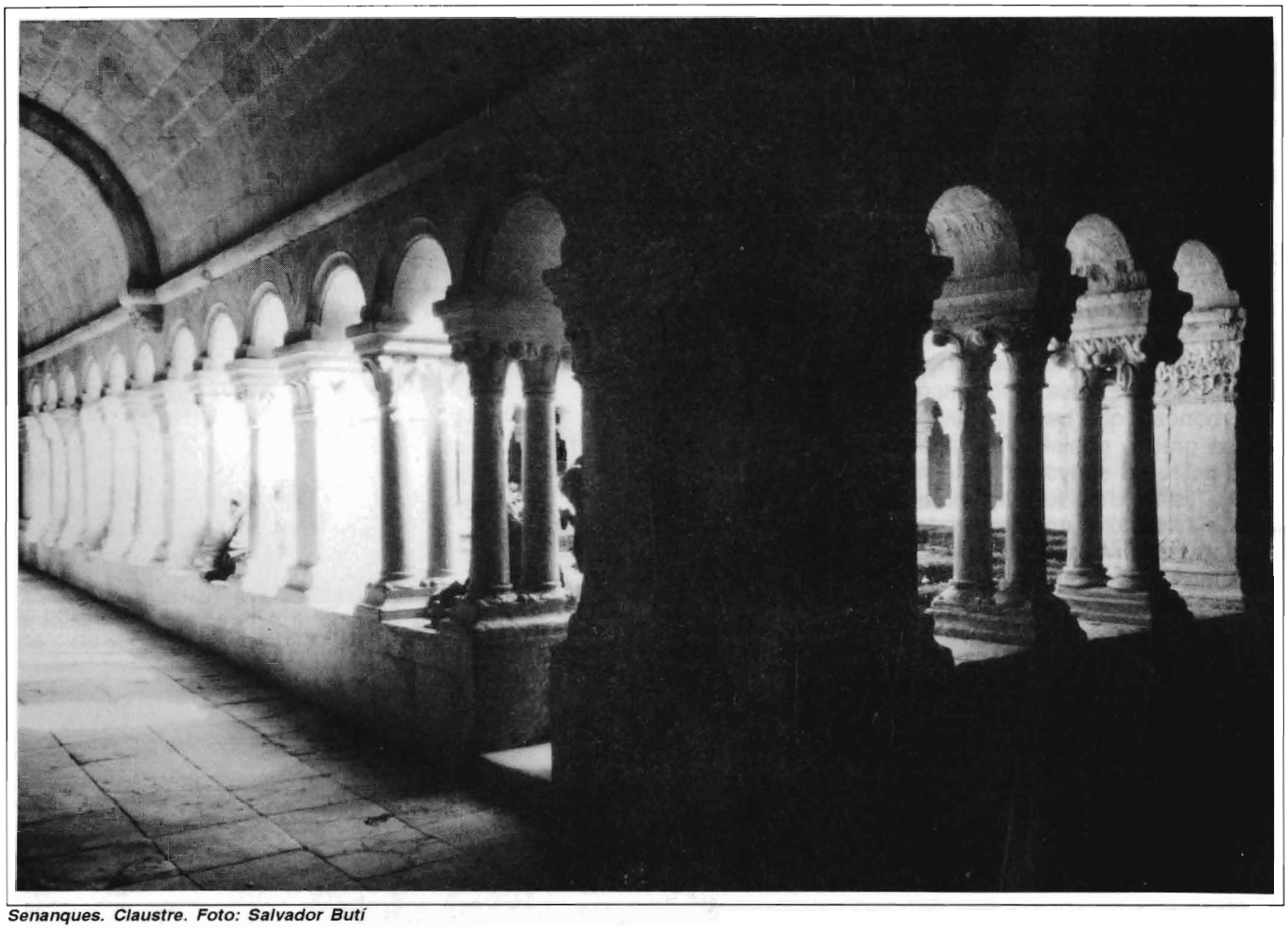

Senanques. Claustre. Foto: Salvador Butí

estat força precari, podeu imaginar-vos el que succeí a Senanques. Ja el 1470 perdé els seus abats per passar l'honor a abats comendataris, que en disposaven dels pocs béns però no eren tan sols monjos, a més hem de tenir present que l'any 1544 el Vaudois va creuar el monestir. (**Vaudois:** heretgia molt estesa a França a l'edat mitjana, moltes vegades coexistent amb el catarisme, però totalment diferenciada, nascuda a Lyon i que predicava un retorn a la pobresa de l'església entre altres coses).

Al segle XVII, la vida al monestir pràcticament havia desaparegut i per fi, durant la Revolució fou venut a un particular pel govern de la república que va expropiar tots els béns de l'església.

Encara que sembli mentida, és a partir d'aquí que recomença la història de l'abadia, i potser la part més intensa de la seva vida. L'any 1854, l'abat Barnoin va comprar-la novament i la va retornar a l'orde del Císter, iniciant a la vegada una intensa restauració de les dependències, moltes de les quals eren en un estat d'abandó notable.

Un segle més tard, l'any 1969, la comunitat de monjos era tan petita que decidí ajuntar-se amb la de Sant Honorat a les Lerins, abadia de la qual ja vam parlar, i es traslladaren a viure en aquella illa davant per davant de les costes de Cannes.

Dels edificis de Senanques, se'n féu càrrec una Fundació amb el nom d'Associació d'Amics de Senanques, dirigida per un tal Paul Berliet, que utilitzà l'abadia per a activitats culturals i d'inspiració religiosa, concerts, trobades, etc. tot mantenint en bon estat el lloc i explotant les visites turístiques. El contracte de cesió de l'abadia fou per trenta anys, però amb la condició que cada cinc anys els monjos del Císter podien tenir la possibilitat de retornar a casa.

L'any 1988, els cistercencs de Sant Honorat fan valer el seu dret i la vida monàstica retorna a Senanques i fins el dia d'avui és una de les abadies cistercenques encara actives que podem trobar -i que no són massa-.

Els edificis

Els elements que hi podem trobar són els típics d'una abadia cistercenca: un claustre a l'entorn del qual hi ha l'església, la sala capitular, la cuina, el refectori i el dormitori en un segon pis, amb accés directe a l'església, i una font al claustre.

En el nostre cas, podrem veure un dormitori amb voltes apuntades, que comunica amb el claustre amb galeries amb volta de canó i arcades recolzant-se amb fines columnetes geminades i capitells amb decoració floral.

La sala capitular, lloc de reunió dels monjos amb l'abat, té dues columnes centrals que reparteixen les nerviacions per tota la sala, construïda al segle XIII.

Cal contemplar la interessant volta de la sala dels monjos, únic lloc de l'abadia amb calefacció, amb un enorme pilar central i una xemeneia.

Al refectori, molt reconstruït, hi ha, a l'actualitat, exposicions i àudiovisuals normalment relacionats amb l'orde del Císter.

L'església, construïda el 1160, és la part més interessant de tot el conjunt a la nostra manera de veure; manté tot l'encant, serenor, senzillesa i a la vegada majestuositat de les construccions del Císter. Té una cúpula octogonal en el creuer, amb un gran transepte on hi ha unes absidioles semicirculars que no es noten a l'exterior, sinó que estan buidades a la paret.

L'absis principal, també semicircular, sí que es pot contemplar magnífic des de l'exterior.

L'excursió

La visita de Senanques val la pena per si sola. No obstant, ja que es troba en plena Provença, sempre podem aprofitar el viatge per visitar algun altre indret d'interès. Ara jo voldria suggerir-ne dos de ben diferents: La Fontaine de Vaucluse, una espectacular sorgència d'aigua explotada i coneguda en època romana i que, encara que molt turística, cal conèixer. I també el poble de Gordes, magnífica i típica població en grans pendents, arrapada en un turó amb moltes i interessants perspectives i amb un conjunt de Bòries (construccions gal.loromanes) molt a prop.

Com s'hi va

La millor manera d'anar a Senanques crec que és la següent: agafem l'autopista fins a Nimes i Arles, amb possibles sortides a la Camarga i les Apilles, indrets d'extraordinari interès, sortim a Arles, que també val la pena d'una visita, i agafem la N-570 en direcció a Avinyó. Als 16 km agafem la D-99 en direcció a St. Rémy de Provença, poblet molt digne (amb les ruïnes romanes de Glanum molt a prop, a part d'altres centres d'interès com Les Baux, St. Paul-de-Musole, etc.) i actualment residència d'una princesa occitana, a part de ser la vila natal del famós Nostradamus. ...

De Saint Rémy continuem per la mateixa carretera fins a Cavaillon, a l'altre costat de la Durance, el riu que separa l'alta de la baixa Provença, i a l'edat mitjana, la zona d'influència de la Casa de Barcelona, comtes de Provença, amb la d'influència de la casa de Tolosa, marquesos de Provença.

El pas per Cavaillon és una mica embolicat, ple de rotondes i carreteres, però seguint les indicacions hem d'agafar la D-2 en direcció a Gordes; abans d'arribar a aquest poble hi ha una carretera (ben indicada) que ens porta a l'abadia de Senanques.

La tornada, si no la volem fer pel mateix camí, suggereixo que continuem per la carretera que veníem, que sigui dit de passada transcorre per uns indrets molt interessants, estrets i enlairats, per travessar una zona paisatgísticament notable. Cal tenir present que tota la zona es troba dins el parc natural regional del Luberón, muntanyes que constitueixen la serralada que veurem a la part nord de la Durance.

La carretera ens portarà a Vénasque, nom que ens recorda indrets del Pirineu aragonès, amb un castell remarcable, i d'allà a Carpentras, molt a prop de les grans rutes de comunicació que ens retornaran a casa si així ho desitgem. Cal recordar que som a pocs quilòmetres d'Orange, Avinyó o Vaison-la-Romaine, llocs que per ells sols val la pena el viatge.

Salvador Butí

Bibliografia:

- **L'esprit de Citaux**, La Pierre-qui-Vire, Zodiaque, 1978.

- **L'Art Cistercien**, La Pierre-qui-Vire, Zodiaque, 1962.

- **Guide bleue. Provence-Alpes-Côte d'Azur**. Hachette, Paris 1991

****

Secció de senders

Ventures i desventures d'un grup de senderistes

DEL BAIX EBRE AL SOLSONES

EL FONOLL - SEGURA VALLFOGONA-ALBIÓ-TALAVERA

13ª etapa: EL FONOLL-SEGURA-VALLFOGONA-ALBIO-TALAVERA
18,640 km; 55 participants;
20 de desembre de 1992

Avui fem la darrera sortida de l'any i amb aquesta diem adéu també a la comarca de la Conca de Barberà, fidel i callat testimoni durant les darreres setmanes de les nostres facècies per les muntanyes de Prades i la plana. Hem sortit de Vilanova a les 7 del matí i ens hem aturat a esmorzar una altra vegada a Sarral per continuar seguidament cap a **Passanant**, inici de l'etapa d'avui.

I comencem a caminar religiosament com marquen els cànons a un quart de 10 del matí. El dia comença emboirat i nosaltres Déu n'hi do també com estem. Potser pel dia que fa o és que sentim ja properes les festes de Nadal o potser és perquè el nostre guia espiritual no ens ha anat a verificar prèviament -i com té per costum- el recorregut, la qüestió és que durant la primera mitja hora anem esmaperduts i més despistats que un gat en un garatge. L'etapa començava a la cruïlla de la pista de Passanant a Vallfogona amb l'antic camí ral de Forès i anàvem cap a les ruïnes de l'antic Hostal Bacardí. Confessem, però, que fins que no ens hem trobat a l'inici d'una llarguíssima, i una mica accidentada, baixada i des d'allà hem reconegut, lluny, lluny, el poblet del Fonoll, no hem sabut per on navegàvem.

A prop del **riuet de Forès** observem que no tothom ha arribat per la mateixa banda (!). A la fi aconseguim centrar-nos i, ja plegats, enfilem de dret cap al peu del llogarret de **Saladern**, dins el terme de Savallà del Comtat. En poca estona hem trepitjat els termes de Passanant, Conesa, Vallfogona i ara aquest darrer esmentat.

Amb tot això el dia s'ha anat aixecant. Una llum tènue il.lumina els camps verds que tenim al voltant i uns bonics roures mig despullats de fulles. Tot ascendint per la vall arribem al poble de **Segura** (784 m), amb restes d'un antic **castell** esmentat al segle XII i algunes façanes i finestres de caire

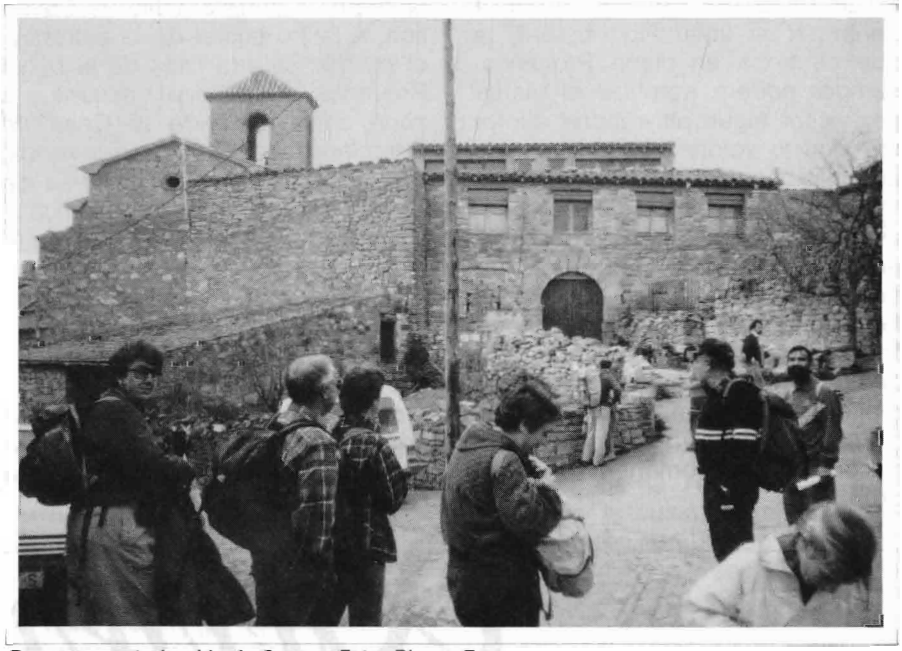

Reagrupament al poble de Segura. Foto: Blanca Forgas

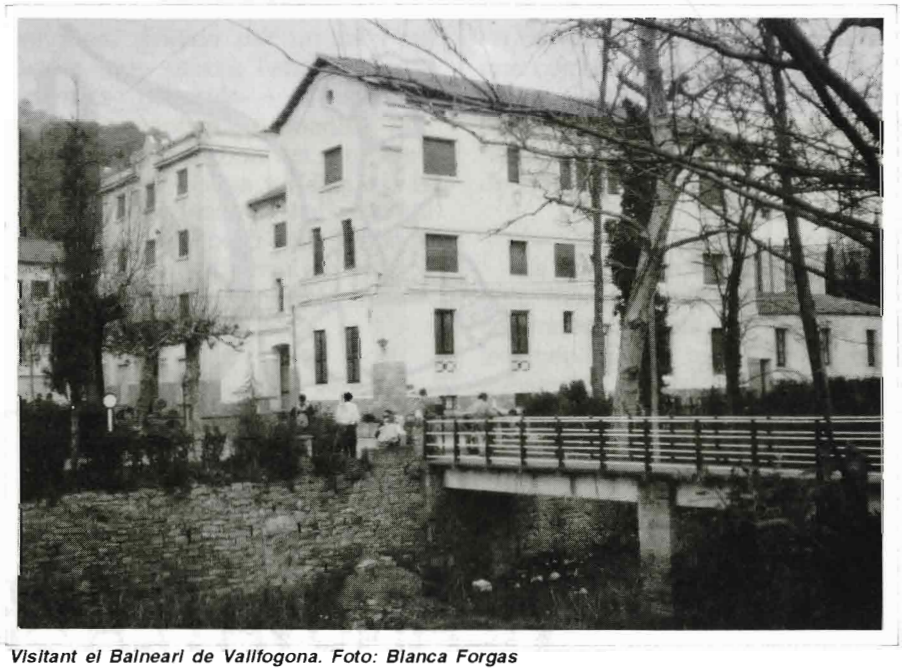

Visitant el Balneari de Vallfogona. Foto: Blanca Forgas

medieval. També hi ha una bona font per assedegar-nos. Allà hi fem un reagrupament.

Deixem Segura i entremig de conreus i clapes de bosc de pins i roures anirem fent camí fins deixar el terme de Savallà (i amb ell la comarca de la Conca) i entrar en el de Vallfogona de Riucorb, de la Segarra. Aproximadament un quilòmetre després anem a fer cap a la carretera de Corbera a Santa Coloma de Queralt, enfront mateix del **Balneari de Vallfogona de Riucorb** (590 m), d'acreditada fama per les seves aigües medicinals, i pàtria del famós Rector de Vallfogona. Creuem el **riu Corb** i continuem paral.lels aigües amunt, camí del proper poble d'**Albió** (713 m), en la part occidental del terme de Llorac. Emplaçat damunt d'un tossal, la població es formà a redòs del **castell d'Albió**, del qual encara queden els fonaments. Ara la població consta de molt poques famílies, que viuen de l'agricultura. Seguim el seu únic carrer cap a la dreta i aviat veiem a la part oriental del poblet la seva església parroquial de **Sant Gil**, romànica de transició al gòtic, que forma un conjunt aïllat amb el cementiri i la casa rectoral adossada.

Sant Gil d'Albió. Foto: Blanca Forgas

A les envistes de Talavera de la Segarra. Foto: Blanca Forgas

Ara el sol es fa sentir, com se sent també el deliciós efluvi 'brut nature' que emana d'una granja de cabres que trobem a ran del camí-carretera d'accés al poble. Rebutjant un sender que ens portaria a Suró (on arribarem més tard), travessem un frondós bosc de pins i alzines on fa de bo caminar. Després voregem extensos camps de conreu sota un sol bastant fort i ja una estona més tard estrenem un nou terme i una comarca de ple, la Segarra.

No triguem en passar pel peu del vèrtex geodèsic de Suró (829 m) i pugem en un cimal per gaudir d'una àmplia panoràmica d'un verd resplendent dels extensos camps. Al **caseriu de Suró**, els pocs veïns d'aquell indret ostenten orgullosament els seus sentiments d'independentisme republicà. I allà, oh, sorpresa!, hi trobem una colla de vilanovins coneguts, amics de la cacera, que comparteixen uns vedats de Cabestany i de Llorac. Amb ells fem petar la xerrada una breu estona.

Amb la xerradeta de rigor i amb l'estoneta fent posa per a la fotografia del petit grup rerassagat davant les primeres cases que albirem del proper poble, ens hem separat considerablement de la colla que va al davant, sobretot dels 'correcaminos' de sempre, i a l'arribada a **Talavera de la Segarra** ens esperen amb un esbronc d'antologia. Però nosaltres, ni cas. I fem una entrada triomfal al nucli de Talavera pel seu carrer Major, quan són dos quarts de tres, puntuals com un suís, tal com marcava l'horari previst en el relat. Una bona hora per dinar!

L'autocar ens pren cap a Santa Coloma de Queralt on està previst de dinar. I així ho fem. Uns al restaurant, de senyor, i altres amb el fogonet i l'entrepà respectivament, passem l'estona fins a fer hora de marxar. Tot i que hi havíem estat moltes vegades, abans de marxar ens agrada donar un tomb per la Vila Vella i davant de la preciosa església parroquial de Santa Coloma, gòtica, origen de la població, tenim ocasió de veure el bisbe de Tarragona acompanyat de personal eclesiàstic del poble, que anava a inaugurar no sabem què d'una capella.

I a les cinc de la tarda, reagrupament definitiu davant l'autocar que ens torna a Vilanova. I a esperar la propera (això ja és vici!) que ens haurà portat un any nou. I que no decaigui!

Blanca

Secció de senders

Ventures i desventures d'una colla de senderistes

DEL BAIX EBRE AL SOLSONES

TALAVERA DE LA SEGARRA-RUBINAT-CERVERA

14ª etapa: TALAVERA DE LA SEGARRA - RUBINAT - COLL DE MONTPAO - ST.PERE EL GROS - CERVERA
15,5 km; 85 participants;
24 de gener de 1993

Amb un matí clar i assolellat - de moment-, ja ens teniu desembarcant davant la bàscula municipal de Talavera prèvia aturada a Santa Coloma de Queralt per esmorzar en aquell cafè gran, espaiós, típic de poble, on cabien tots i més que n'haguessin vingut. Quan anàvem amb l'autocar, però, ja vam començar a discutir què eren aquelles raconades blanques que divisàvem. Uns deien que encara era la neu que restava a les obagues, d'altres que la gebrada, d'altres la boira congelada..., però aviat sortiríem de dubtes, puix el protagonista del dia no va ser l'itinerari, sinó la circumstància meteorològica.

Des de Talavera començàrem veient-ho tot serè i els fondos desembrassats de boires. Només a la llunyania es veia una zona grisa, però que era en la direcció que anàvem i que permetia des d'aquella alçada (800 m) preveure una davallada que ens descobriria el paisatge segarrenc.

El camí de mica en mica ens acostaria a la **vall del riu Ondara**. Mentrestant se'ns desvetllaria l'enigma d'aquelles clapes blanques sota d'alguns arbres. Ens hi vam acostar i, mirant amunt, veièrem com les capçades tenien només el costat nord ple de glaç, fruit d'una boira de dies enrere que, impel.lida pel fort vent i les baixes temperatures, s'havia congelat a les branques i, caient a terra, muntava una extensa catifa de glaç. Però això que als primers quilòmetres de camí era esporàdic, quan ens acostàvem a la **vall de Sant Romà** i prop de **Rubinat**, la vegetació era totalment guarnida de blanc, fins i tot els camps, on començaven a verdejar els cereals, eren coberts d'una gebrada gelada completament. Era un espectacle natural que no tenim

El glaç, arrapat a les branques, que ens acompanyà durant tot l'itinerari. Foto: Jordi Martí

Més avall del coll de Montpaó. Refugi de caçadors i mini-campanar voltats per la boira. Foto: Agustí Poch

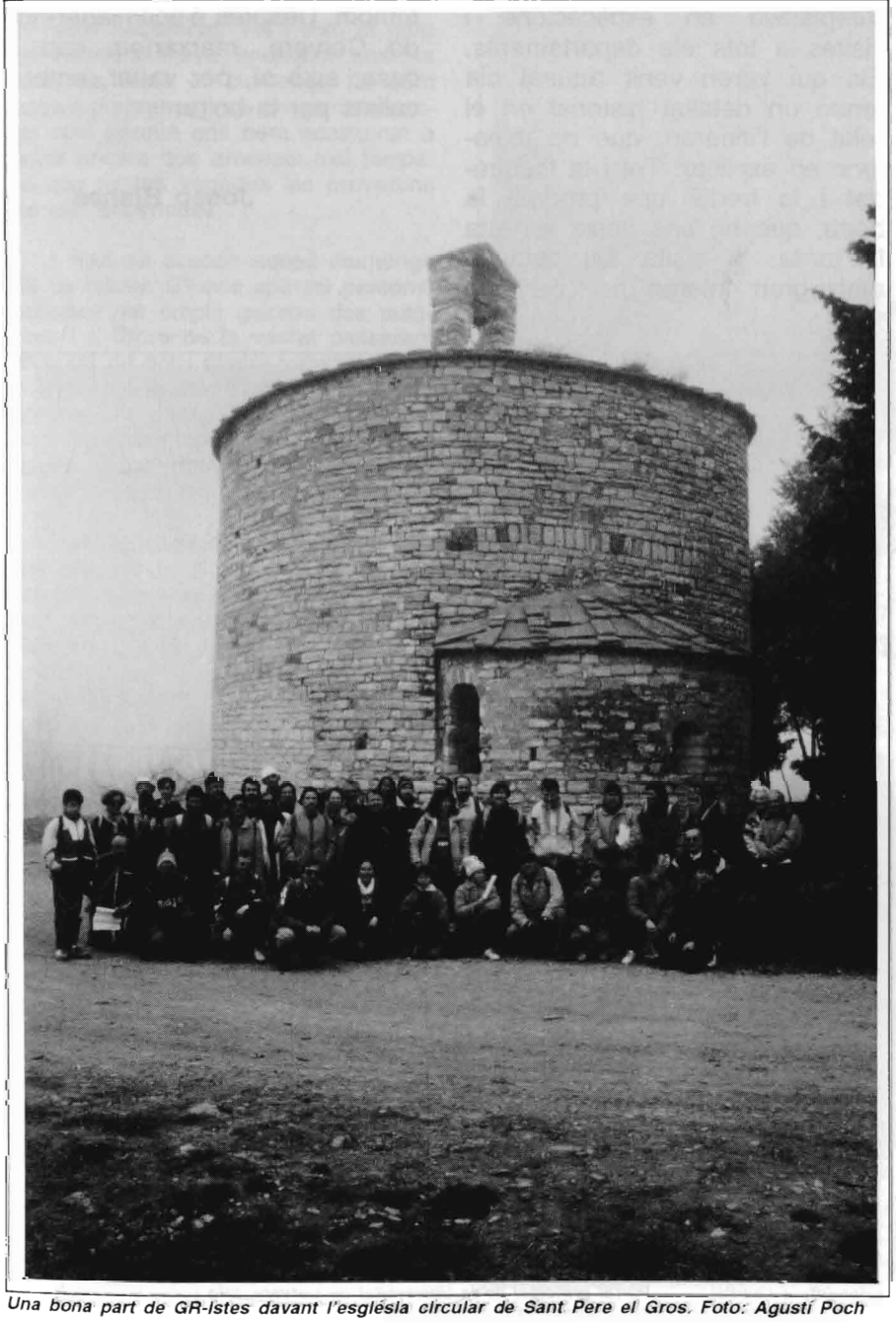

Una bona part de GR-istes davant l'església circular de Sant Pere el Gros. Foto: Agustí Poch

massa costum de veure i fins i tot els arbres ens semblaven ametllers florits.

Passaríem a tocar **Rubinat** i, després d'enllaçar els camins, a davallar cap al **coll de Montpaó**. Però aquí ja comencem a ensumar-nos que el temps ha canviat. I ens endinsem en la boira segarrenca. Tan felices que ens les prometíem amb aquell dia de sol i ara estava tapat completament. I tant es refreda l'ambient que tothom comença a abrigar-se. I el paisatge cada vegada es divisa menys, per molta descripció que ens faci el relat de l'itinerari. Així passaríem per una esplanada amb cedres i xiprers blancs de glaç, on hi ha un curiós refugi de caçadors amb un petit campanar inclós.

Sense adonar-nos, canviaríem de municipi des de la Ribera d'Ondara al de Cervera.

Llàstima que una estona més endavant no poguéssim divisar, enlairada en un turó, la vila de Cervera, a la qual ens acostàvem. S'havia decidit anar a veure una interessant església romànica que teníem molt a prop: **Sant Pere el Gros**, edificada al segle XI, que té la característica d'ésser de planta rodona i tenir els seus murs amb un gruix de més de dos metres. Era qüestió, doncs, de desviar-nos del sender GR i seguir pel costat d'una sèrie de corrents d'aigua que reguen els horts propers, gairebé paral·lels al riu Ondara. En pocs minuts arribaríem a Sant Pere el Gros.

No tots decideixen venir, però de mica en mica la majoria s'acosten encara que sigui per sortir a la foto col.lectiva que ens vàrem fer allí. Tornàrem enrere pel mateix camí fins a creuar el riu a gual i recuperem el camí, aquesta vegada ja de pujada, que ens portaria a les primeres cases de **Cervera**. I seguint amunt cap a la zona emmurallada, amb la **Barbacana de Pere III**. Tot i amb boira, des de la barbacana entrelluquem les cases del barri antic i la carretera general que forada per sota Cervera. Alhora es pogué veure el monument a la **Naixença de la Generalitat**,

de l'escultor Josep M. Subirachs. I a dinar, campi qui pugui.

Després d'una conflictiva espera, aparequeren els xofers i l'autocar amb els queviures de dinar d'una bona colla. Amb algunes paraules pujades de to i incloenthi una passejada amb el jeep de la Guàrdia Civil per buscar l'autocar perdut, ens repartírem per la vila amb el propòsit de retrobarnos en acabant de dinar, puix teníem encomanada una visita històrico-cultural que, amb la guia del Sr. Armand Forcat, resultà d'allò més reeixida.

Començàrem per una visita al **carreró de les Bruixes**, un tenebrós recorregut semi-soterrat, i també a la **Paeria**, amb façana del segle XVII, seguint pel **carrer Major, porxat.** L'**església** de **Santa Maria**, amb la **porta de les Núvies**, i prop d'allí, alçat en el mur, una tètrica gàbia que serví per posar el cap d'un ajusticiat que havia robat la relíquia de la Vera Creu.

Evidentment, la **Universitat de Cervera** fou el motiu principal d'aquell recorregut i el Sr. Forcat s'esplaiava en explicacions i visites a tots els departaments. Els qui varen venir aquest dia tenen un detallat historial en el relat de l'itinerari, que no m'estenc en explicar. Tot i la fosquedat i la fredor que produïa la boira, que no ens deixà en tota la tarda, la visita fou seguida amb gran interès per part de tothom. Després d'acomiadar-nos de Cervera, marxaríem cap a casa; això sí, per variar, embolcallats per la boira.

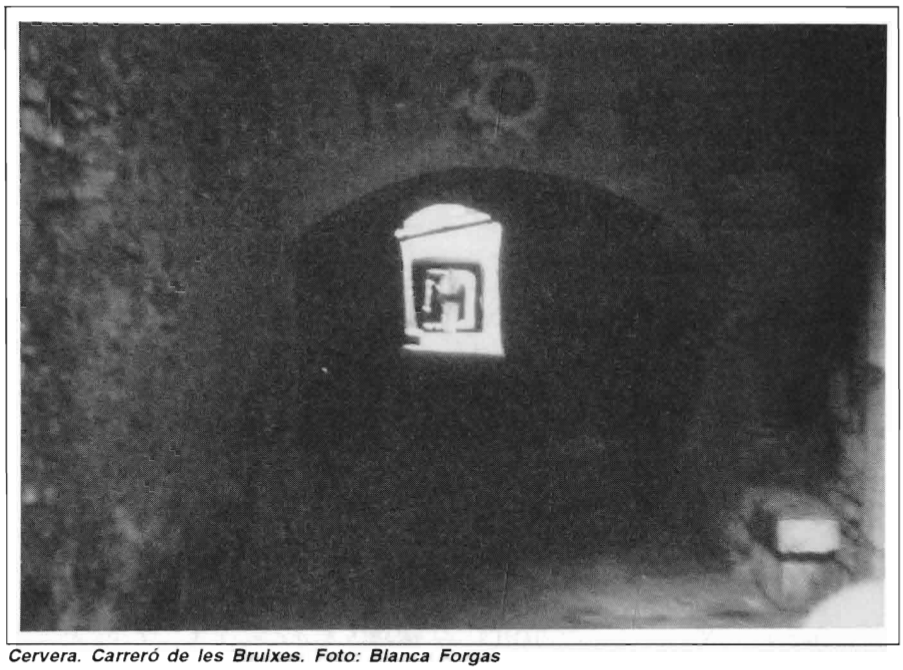

Cervera. Carreró de les Bruixes. Foto: Blanca Forgas

Josep Blanes

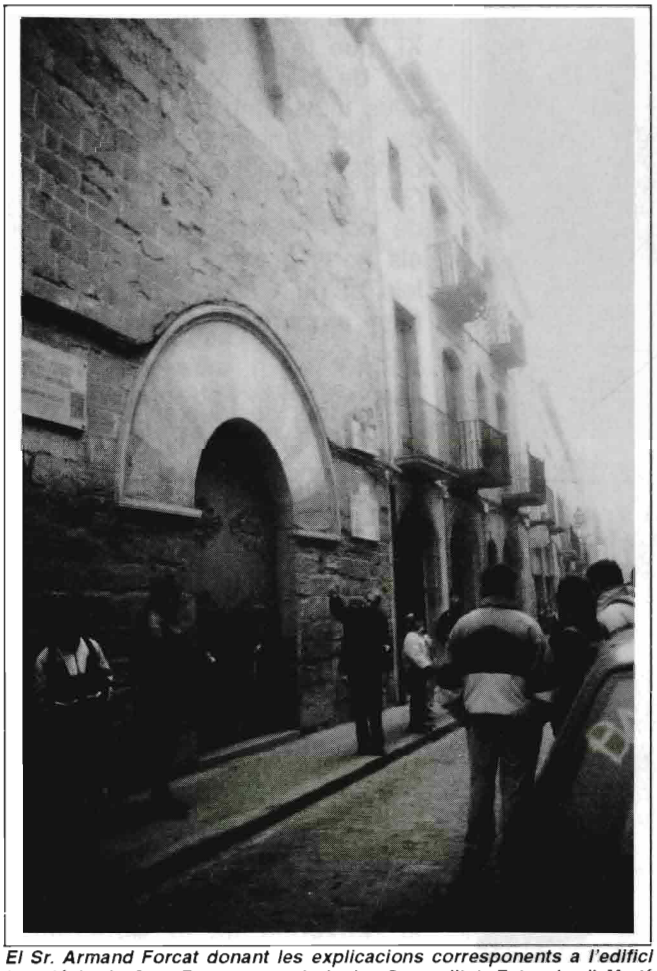

El Sr. Armand Forcat donant les explicacions corresponents a l'edifici i església de Sant Bernat, seu de la 1a. Generalitat. Foto: Jordi Martí

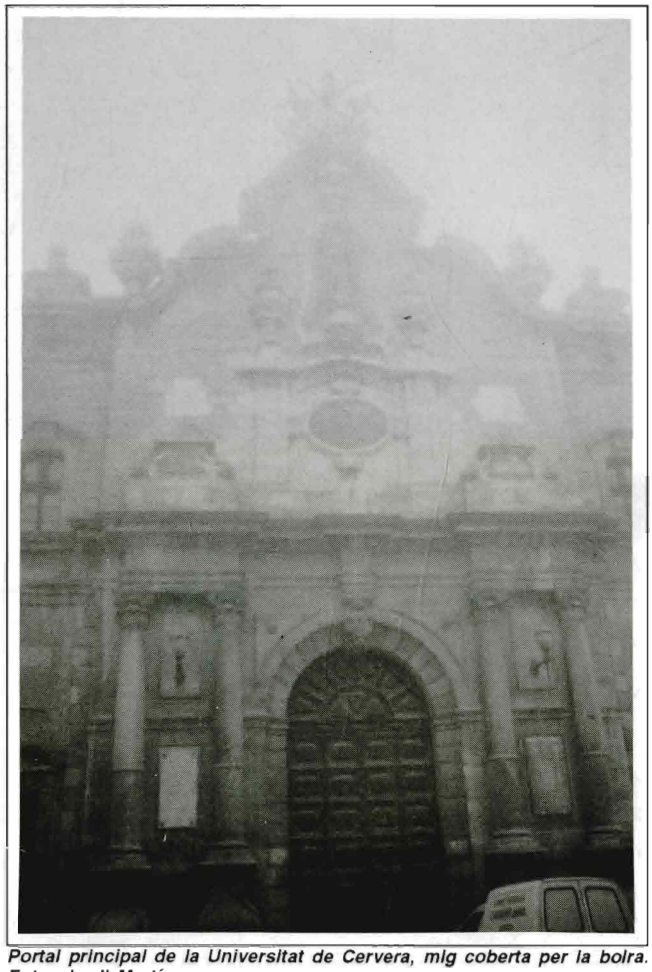

Portal principal de la Universitat de Cervera, mig coberta per la boira. Foto: Jordi Martí

Secció de senders

Ventures i desventures d'un grup de senderistes

DEL BAIX EBRE AL SOLSONES

CERVERA-MOLTFALCO MURALLAT-ST.PERE DELS ARQUELLS

15ª etapa: CERVERA - MONTFALCO MURALLAT-SANT PERE DELS ARQUELLS
14,150 km; 69 participants;
28 de febrer de 1993

Les previsions meteorològiques eren catastròfiques. Hi havia perill imminent de nevades per tot arreu i aconsellaven de no circular per carretera si no hi havia necessitat. Tot i això el grup de senders tirava endavant amb la idea de sortir el diumenge tal com estava programat, i no per pura temeritat sinó perquè ens hem acostumat a sortir encara que amenaci mal temps, ja que moltes vegades les previsions no són encertades.

I això va succeir aquell diumenge 28 de febrer. S'havia apuntat personal suficient per omplir gairebé dos autocars i a l'hora de la veritat passàrem amb un de sol i quatre vehicles particulars. Uns quants s'havien espantat i optaren per quedar-se a dormir. Nosaltres tinguérem molt de sort i poguérem gaudir d'una travessada tranquil.la i sense incidències.

Havíem sortit de Vilanova a les 7 del matí. A la Panadella ens vàrem aturar a esmorzar i vora les nou enfilàvem novament carretera enllà camí de Cervera, inici de l'etapa. Els que havien participat a la travessa anterior tenien el record dels camps i arbres gebrats que tant els havia agradat. Avui, des de la Panadella i abans de Cervera començàrem a veure les voreres de la carretera blanques de neu i algunes clapes per la vegetació dels voltants i ja ens engrescàvem pensant en l'aventura que en podia resultar. Però la neu s'esvaí totalment en arribar prop de Cervera i quan començàvem la caminada, vora dos quarts de deu del matí, teníem un dia encapotat i gris, això sí, i els camps una mica gebrats, però res més. I al cap d'una estoneta sortiria fins i tot el sol. On eren aquelles terribles nevades que s'esperaven?

L'etapa començava davant l'estació de la vila de Cervera (555 m) i continuava una llarga estona paral.lela a la via del ferrocarril tot i després de creuar la nova carretera de Guissona.

Una mitja horeta després d'iniciat el recorregut per un camí planer, ample i sense curiositats naturals que permeti-en xerrar i esplaiar-te a cor què vols amb el veí de torn, el paisatge comença a oferir-nos alguna novetat per mirar. I així la panoràmica se'ns obre per l'esquerra amb la **vall del Sió** i el **poblet de les Olugues** al seu centre.

Així que travessem la via per un pas a nivell, deixem el terme de Cervera per entrar en el terme municipal de les Olugues i poc més enllà podem divisar, encara lluny, la característica silueta de Montfalcó Murallat, encaste-

Reagrupament a Mas Suau I Capella. Foto: Blanca Forgas

Montfalcó Murallat vist des de la carretera. Foto: Blanca Forgas

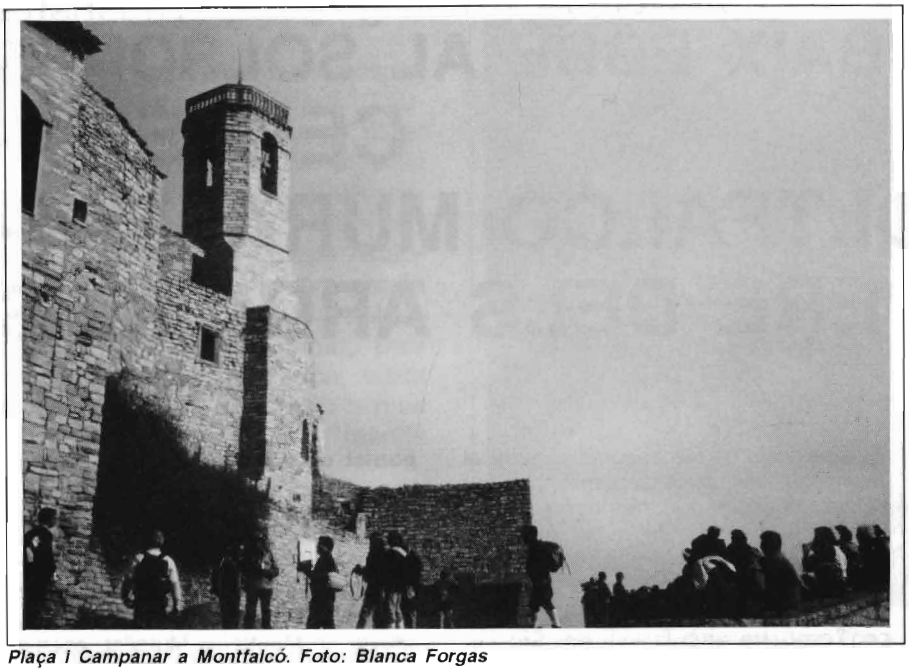

Plaça i Campanar a Montfalcó. Foto: Blanca Forgas

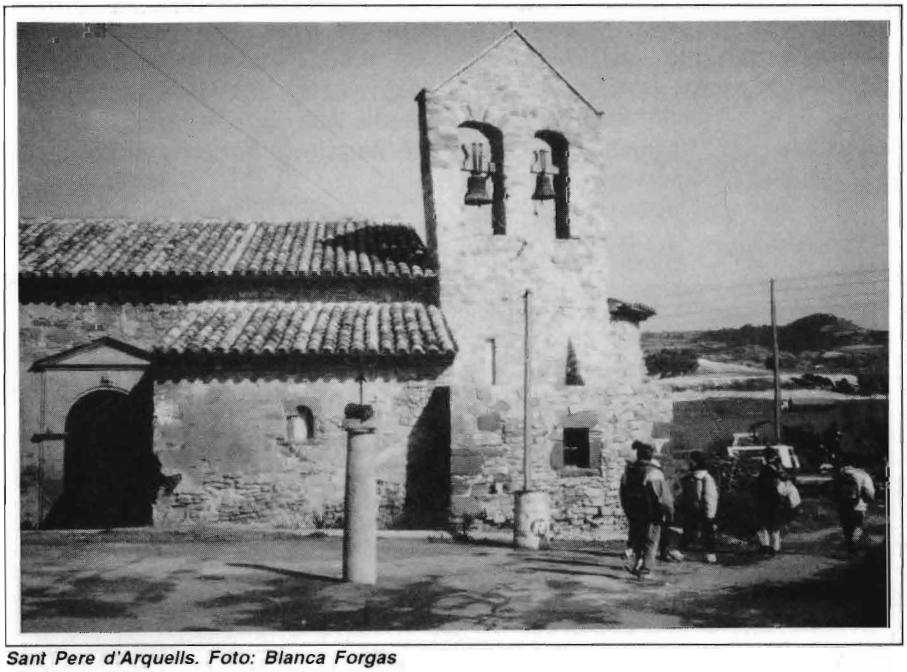

Sant Pere d'Arquells. Foto: Blanca Forgas

llat dalt del turó. Però abans d'arribar-hi passaríem pel **mas Suau** (605 m), en ruïnes, i les restes de la **capella** que hi ha al costat, i aprofitaríem l'estona de reagrument per passar revista del conjunt i fer algunes fotografies.

El mas està situat en una cruïlla, la branca dreta de la qual és la variant GR-7-1-1 que procedeix del coll de Montpaó, per on passà la travessa en l'etapa anterior. Nosaltres rebutgem aquesta i tot resseguint les edificacions del mas ens orientem vers el nord, que ara ens ofereix una magnífica panoràmica de la **vall de la riera de Vergós** presidida per la majestuositat de **Montfalcó Murallat**, cada vegada més a prop nostre i una de les fites del nostre trajecte. Mentrestant, podem admirar pel camí que ens hi porta boniques colònies d'alzines i al fons de la vall la gran finca del Mas Ribera.

Ja hem travessat la carretera de les Olugues a Sant Guim de Freixenet i ja teniu la corrua de gent emparrant-se cap a l'aturonat Montfalcó. I en una esplanada als peus del campanar, esplèndida balconada sobre la vall de la riera de Vergós, hi fem un altre reagrupament que ens va molt bé per fer un petit mos i anar a donar un cop d'ull al curiós i antic poblet, inicialment dit **Montfalcó d'Oluja** o **del Duc**, per la seva pertinença als ducs de Cardona. El clos és tancat encara amb unes altes muralles. Tot i les modificacions fetes al llarg dels anys, el conjunt conserva encara un cert estil morescc. Els seus carrerons són coberts pels habitatges, que s'aguanten en els arcs inferiors i laterals i hi ha una bonica placeta que en aquest moment hi bat el sol.

Deixem enrere i enlairat Montfalcó i creuem novament la riera de Vergós. Més endavant deixarem el terme de les Olugues i entrarem en el d'Estaràs i un parell de quilòmetres enllà en el de la Ribera d'Ondara. Al cap d'una estona anirem a creuar el llit del **torrent de Monells** (575 m) i ara ja tot serà creuar alguns camps de conreu, d'un verd lluminós (tot vigilant que no ens enxampi l'amo), i pujar a la carena, a 635 m, d'on gaudim d'una gran panoràmica de la **vall del riu d'Ondara**, tot seguint la divisòria d'aigües entre els termes municipals de la Ribera d'Ondara i Cervera, que divisem no massa llunyana.

Un cop creuada la carretera general de Barcelona a Lleida, entrem al poble de **Sant Pere d'Arquells**, just al costat del pont sobre el riu d'Ondara, quan encara no és la una del migdia. Aquí s'acaba el nostre trajecte a peu d'avui i abans d'agafar els autocars que ens han de portar a Cervera fem una breu visita a aquest poblet d'una vintena escassa de cases amb l'església del mateix nom situada a la part més baixa del poble, cap al riu. Erigida el 1086 i refeta al segle XIV, fou modificada el 1867 i avui dia no guarda cap vestigi de la seva antigor ni del seu passat monàstic.

I continuava sense indicis de la gran nevada anunciada, fins i tot lluïa un sol molt agradable per bé que l'amiga Neus s'empenyés en abrigar-se a l'estil moscovita... Val a dir que no li faltava detall.

Amb els autocars vàrem tornar a Cervera on havíem de dinar. Uns quants anaren de restaurant (o tempo! o mores! com diria Ciceró!) i la "plebs" ens entaforàrem en un simpàtic i autèntic cafè del poble, atabalant amb les nostres 'discretes' xerrameques els pacients homes que feien la partideta de rigor. I no en teníem prou amb això que els obsequiàrem a més amb un repertori de cançons dels passats Cors de Carnestoltes. No els devíem molestar massa perquè en veure que marxàvem insistiren perquè continuéssim cantant una estona més. Els havíem amenitzat la vetllada.

Abans de tornar definitivament als autocars, alguns encara aprofitàrem els pocs minuts que quedaven per donar un tomb per la vila i anàrem de dret al típic carreró de les Bruixes.

Ens havia vingut de ben prim. L'endemà, el port de la Panadella era ben blanc de neu i el tenebrós carreró de les Bruixes de Cervera havia canviat de fesomia amb la nevada que per fi havia caigut, i de quina manera! Per sort nostre, els homes del temps l'havien errada de vint hores, la predicció.

Blanca

Col·laboracions

EL PAISATGE ALS MUSEUS DE VILANOVA I LA GELTRU

Autor: Ramon Martí i Alsina (Barcelona 1826-1894)
Títol: Mar tempestuós

Al Museu Balaguer s'exposa una gran marina (137 x 235 cm), obra de Ramon Martí i Alsina. El quadre, que porta per títol **"Mar tempestuós"**, forma part del fons propietat del Museu i fou ingressat el mateix any de la seva inauguració, és a dir, el 1864. Es una pintura a l'oli sobre tela elaborada amb força gruix de matèria, i representa un tema típicament romàntic, tot i que Martí i Alsina fou l'introductor i màxim representant del realisme a Catalunya.

El realisme fou un corrent artístic creat a França a l'entorn de la segona meitat del segle XIX amb la finalitat de representar la realitat tal i com és, sense embellir-la i amb la particularitat que qualsevol activitat humana és digna de ser tractada plàsticament. Un dels pintors més importants d'aquest corrent fou Gustave Courbet, l'obra del qual va conèixer Martí i Alsina en els seus viatges a París i a partir d'aquesta coneixença es va establir un cert paral.lelisme entre la producció dels dos pintors.

Martí i Alsina és autor d'una extensa obra, ja que tenia diferents tallers amb els seus col.laboradors. La temàtica dels seus quadres és molt variada i abarca des de paisatges rurals i urbans fins a figures, natures mortes, visions al.legòriques o històriques. Va estudiar a l'escola de Llotja, de la qual va ser més tard professor, essent important la influència que exercí en tota una generació de pintors com Vayreda, Urgell, Galofré o Tusquests entre altres, raó per la qual és considerat l'iniciador de l'escola catalana de pintura moderna.

De Martí i Alsina hi ha tres notes de paisatge al Museu del Castell de la Geltrú i un autoretrat a la planta noble de la Masia Cabanyes.

Josep M. Also

Les Marxes d'Orientació i de Regularitat

CONSIDERACIONS SOBRE LA FESTA GRAN DE L'EXCURSIONISME

En la passada tardor, concretament el divuit d'octubre, la 56ª Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya ha creuat un altre llindar de la seva història. Anys enrere, sentir parlar de la Marxa quan s'acostaven els dies de la celebració era un mòbil que omplia tots els àmbits del món excursionista. Un efervescent entusiasme s'apoderava dels pressumptes competidors que desitjaven ser protagonistes i viure un dia -i a vegades dos- recorrent contrades per a molts desconegudes, ocasió que quasi sempre es feia realitat i en el transcurs de la qual era una avinentesa anyal el fet de congregar velles amistats d'incondicionals impenitents de la motxilla i la geografia catalana.

Quan rebíem els gràfics corresponents, amb l'esquemàtic itinerari, i fent servir el curvímetre, s'havia d'amidar -filant prim i ajustant-se al màxim- el trajecte per tal de poder encertar la longitud exacta del recorregut. Després aquest sistema desaparegué o evolucionà, com totes les coses, creiem per millorar o simplificar amb mètodes nous i poder fer-ho més comprensible.

El cotxe privat encara no estava a l'abast i en els desplaçaments s'havia de fer ús de l'autocar i en certes marxes fins i tot de trens especials per aplegar la multitudinària participació. Quan les curses s'esqueien a les comarques tarragonines, el tren esmentat, amb vuit-cents o mil excursionistes, feia una aturada a Vilanova per recollir els quinze o vint equips de l'Agrupació que també hi prenien part. Els transeünts que esperaven en l'andana quedaven bocabadats en veure l'atenció que se'ns dispensava per un mitjà tan discrepant.

Organitzar una marxa de tal magnitud era considerada una empresa prou difícil i igualment ho és ara. Escometre tal projecte suposava posseir un segell de veterania, de treball i de perseverància tot vencent infinitat de traves que qualificava l'entitat anfitriona d'haver assolit un alt grau de maduresa i prestigi dins aquesta afecció tan meritòria, estimada i estesa al nostre país.

XII Marxa d'Orientació del C.E.Pirenaic 6.10.57, a l'arribada a St. Pere de Ribes. Foto Arxiu

Marxa d'Azimuts del C.Ex. de Gràcia 22.11.59, control al Santuari dels Munts (Lluçanès). Foto Arxiu

L'excursionisme no és cap esport competitiu. Ja ha estat prou definit. Ho reflecteix la seva càrrega cultural i sensibilitzadora des de l'inici de la Renaixença i així ho hauríem d'entendre.La rivalitat no existeix i menys l'antagonisme. Potser el lluir-se una mica amb l'ajustament de la passa per encertar el temps exacte i que amb un xic de xamba contribueix a quedar ben classificat. El marxador només ha d'intuir un assenyat sentit en l'orientació i tenir en compte les normes d'un reglament. No hi ha velocitat ni premis en metàl.lic. Tampoc espectadors, en tot cas els mateixos participants i el marc passiu de la natura. Més bé diríem que la prova consisteix en un retrobament intersocial compartint la diada, un camí i el paisatge en una afecció estimulant.

Doncs bé, l'Agrupació Excursionista Talaia ja ha assolit l'índex de maduresa i responsabilitat que implica fer-se càrrec d'un compromís autoimposat de superació.

Fa uns tres anys que la Junta Directiva i el consegüent grup de marxes van decidir organitzar la 56ª Marxa. Que n'és de llunyana aquella incipient primera del 1927! Dos terços de segle ens separen, incloent un parèntesi de dotze anys, del 1931 al 1943, en què va passar per alt a causa dels trànsgols i la guerra que va patir el país.

El projecte era ambiciós i em va sorprendre per l'empenta que calia donar, ja que no consistia només en dur a terme la seva consecució simplement per quedar bé. S'havia de tenir cura, si no de superar, almenys de restar entre les més qualificades marxes que la van precedir. I això no és gaire senzill tenint en compte algunes proves modèliques que guardem en el record.

En el propòsit s'havien de mesurar detalls i salvar obstacles de diversa complexitat. Com sempre, un dels requeriments cabdals consistia en avaluar les despeses inherents i la manera de finançar el programa. La següent qüestió era seleccionar un escenari natural que tingués suficient atractiu i fos poc conegut. A ser possible en una zona assequible per a la majoria de la gent de motxilla pel que fa a les comunicacions i que a vegades pot ser motiu prou difícil de compaginar. En tot cas sempre és arriscat fer estimacions premonitòries de com s'acabarà o si serà a gust de tothom, un feina de molts mesos per ser arbitrada en un sol dia.

Durant molt de temps prioritzaren en l'organització de la Marxa - diem-ne "clàssica"- els clubs barcelonins i alguna entitat o altra d'importants ciutats de la perifèria. Les comarques barcelonines del nord foren les més visitades, una trentena de curses, algunes per paratges molt bells com pot ser el pre-Pirineu. Altres també la feren per zones del Gironès, on es disputaren unes catorze proves. Les terres tarragonines ja foren més escasses en aquests esdeveniments, tot i haver-n'hi dues de dos dies de remarcable rememoració. Resten els territoris de ponent que en escaure un xic desplaçats i tenint l'accés no tan viable o bé despolaritzats de la influència de la gran urb, han quedat marginats de tal esdeveniment.

En una trajectòria tan llarga només cinc marxes s'han celebrat per aquells sectors, en realitat tres d'elles ratllant o compartint alguna comarca barcelonina. I tot i encara la de més terra endins fou a càrrec d'una entitat ilerdense, el C.E. de Lleida el 1989. L'Agrupació Excursionista Talaia ha estat, doncs, la que ha propiciat per segon cop estendre's per aquelles contrades i va elegir el massís de Sant Honorat - Roca del Corb, un enèrgic relleu muntanyós que estreba a occident la vall mitjana del Segre a l'Alt Urgell.

Marxa de Regularitat de Catalunya: Queralbs-Núria. Pasqua de Pentacosta 1964. Els equips al control dalt del cim del Puigmal. Foto Arxiu

Marxa Social: Castellet-Canyelles 1963, a la sortida, sota la pluja. Foto: Josep Blanes

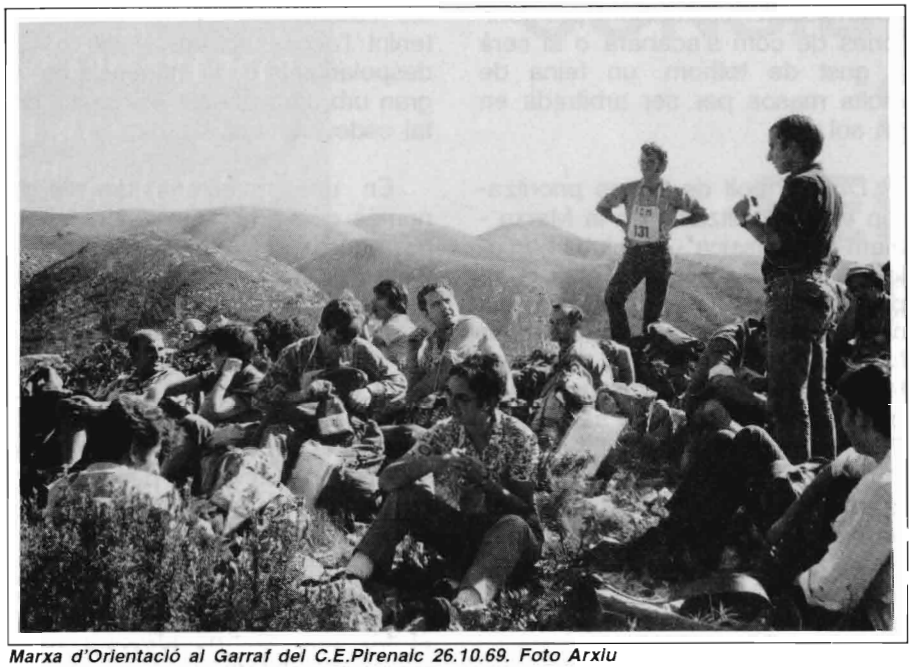

Marxa d'Orientació al Garraf del C.E.Pirenaic 26.10.69. Foto Arxiu

Marxa Social per Descripció: Carme-Mediona l'any 73. Foto Arxiu

El paratge triat no ha estat un indret de plàcides ondulacions o vessants amb pistes d'ufanosa vegetació. Sí que ha estat, en canvi, un terreny força ignorat, esquerp, d'aeris perfils montserratins i superbes panoràmiques, escassament freqüentat pel gran públic addicte a la muntanya. Ha calgut posar molta imaginació i no escatimar esforços. Els que hem tastat aquest tipus de comeses sabem les passes que cal donar per endegar tot un projecte i fer-lo realitat.

L'aspecte econòmic és una matèria primordial que no s'ha de perdre de vista, bé i el suport que la federació dóna amb una subvenció a la primera activitat del calendari, la Marxa de Catalunya, o almenys així era, i que no s'arriba a sufragar pas del tot. I encara n'hi ha més, d'incògnites. S'ha de confiar que el dia establert ofereixi unes condicions atmosfèriques el més acceptable possible, faïment que està al marge de qualsevol pronòstic anticipat. Però el més important després de tan elaborada dedicació és que la diada es vegi assistida per una nodrida representació de caminaires, que com a premi gratifiqui un procés tan llarg.

Enguany el desig de superació va introduir noves disposicions com per exemple la de fraccionar el temps en trenta segons en comptes del minut vençut d'abans. Igualment una bona mostra ha estat l'excel.lent mapa de la zona i el meticulós relat descriptiu, els quals afegeixen una exposició consultiva i planera de tot el recorregut. També, i fent ús de la tecnologia, ha estat possible, amb l'ordinador, de donar la classificació i lliurar els premis en acabar-se la Marxa.

Una altra proposició, i que no fou admesa, consistia en poder-hi participar tothom sense que hi hagués l'obligatorietat de la tarja federativa. Aquesta llicència anual, a més d'alguns avantatges, cobreix també una assegurança. Caldria saber (amb les ofertes que hi ha) trobar un conveni o addicional que podria substituir l'obligat requisit, i oferir així una espècie de col.lectiu, com una "carta verda" que servís per unes hores. Segurament molta gent, especialment joves, se n'hagués pogut beneficiar. La qüestió és fomentar i amb bon encert ajudar a l'heterogeni moviment excursionista, perquè els que comencen no sempre van grassos de possibilitats. Ja és prou significatiu el pertànyer a un centre, club o agrupació pagant la quota d'associat. A la darreria de l'any no tothom està disposat a fer unes despeses quan ja s'acaben les activitats del cas. La proposta, enèrgicament defensada pels representants de la nostra Agrupació, no obtingué el plàcet sol.licitat.

Ara, però, sembla que bufen altres vents. De moment han passat els anys en què la concurrència aplegava 300, 400 o fins i tot 489 equips. El normal representava dos o tres centenars de parelles. En l'edició de la 56ª Marxa van assistir 64 equips federats i 22 sense estar-ho, els qual van haver d'acollir-se a una classificació paral.lela. En resum 86 equips.

Què succeeix en la pràctica excursionista? Es va oblidant el tòpic crit "vaig clavat" d'extravertit bon humor?

Precisament, de les 6 o 7 modalitats de marxes que es feien, tot i que alguna encara resisteix, la Marxa, té la singularitat de ser la més fàcil d'assimilar. Per la raó que l'itinerari a seguir està assenyalat en el mapa i per tant saps de l'ensurt que has de topar. Només cal tenir en compte cert sentit en l'orientació i adaptar la passa a l'orografia del terreny, que amb l'ajut de la taula de mitjanes

km/hora fa que la caminada sigui distesa per gaudir assenyadament de l'entorn.

¿Es va perdent l'agulló d'embrollar-se per desconeguts senderols que s'han preparat, dosificat, amidat i controlat? Caldria cercar l'evident atonia que estronca la vena de la gran Marxa. Aquells a qui els pertoca estimular i propagar-la haurien d'esmerçar el màxim de zel pel seu ressorgiment i difusió.

Perquè... en el cercle interessat en què estem immersos, assetjats de follia consumística on cimeja el predomini i la pecúnia, si no hi hagués un eiximent de generosa aportació voluntària, esborrona pensar-ho, com n'és d'encoratjador saber que encara existeixen a la societat persones de propugnant qualitat.

Així ho han demostrat els homes i les dones de la nostra Agrupació al treballar amb dedicació entusiasta per tal de dur a terme un dels tants afers de col.lectiva participació. S'han abocat de ple sense fer soroll enduts de filantropia desinteressada senzillament perquè agrada. Són actituds fetes per amor a l'art, esperant que tingui una projecció favorable, de segur que la té en l'avenir del nostre excursionisme a l'afegir una baula nova per a la continuïtat de la Marxa de Catalunya. Hores esmerçades dia rere dia estimulades amb la compensació darrere d'una íntima satisfacció personal.

Si fóssim privats del cívic procedir ofert per aquesta classe de gent, qui ho faria? Talment qualsevol estructura dirigent seria només una bastida de buit contingut mancant-li l'acció propiciada de l'home creador. Igualment la part que pertoca a les entitats germanes d'anunciar la diada en el tauló respectiu i als butlletins socials. S'ha divulgat prou?

Fent referència a la inhibició creixent a les marxes, caldria potser analitzar l'ambient del nostre temps.

En les afeccions, hi pot haver canvi d'habituds ja que cada dia és més freqüent la introducció de noves activitats que faciliten altres camps de joc. No crec, però, que hagin quedat antiquades aquestes competicions de multituds. Ensems està comprovat -deixant de banda l'escalada com a rebrot d'una major dificultat dins l'excursionisme- que hi ha altres vessants també anomenades d'alt risc. Es tota una recerca per tal d'experimentar noves sensacions a canvi d'arraconar-ne d'altres.

En aquest cas la Talaia ha superat un repte i va seguint camí a les portes del seu quarantè aniversari, fent honor a l'excursionisme de tradició i a la seva ciutat.

I ens estarem de perllongar més el comentari, ja que l'Antoni Sagarra ho ha explicitat sobrerament en l'anterior número de la revista. Tot i exposant aquestes observacions, haig de manifestar que vaig estar físicament absent en l'escenari de la Marxa. Ho coneixo no obstant de primera mà i altrament per haver seguit la seva evolució com expectant o bé concorrent en pretèrites manifestacions.

S'ha de suposar que els assistents a la 56ª Marxa de Catalunya servaran memòria per les atencions rebudes, al temps d'haver estat partíceps d'una acurada cursa per ser recordada. Cal creure que amb els alts i baixos de les versatilitats del moment es tornarà a reedescobrir la Marxa com en els dies d'eufòrica expansió.

I no hi ha dubte que si nosaltres fem fallida per qualsevol causa o raó, estem segurs que l'estadi natural, tot i les malifetes que rep, romandrà lleial en el temps. Posseeix manifesta inspiració i energia per fer-ho i abraonarà amb mesures geològiques venidors excursionistes o marxadors que vulguin sentir la manera de viure i veure la muntanya.

Antoni Ordovàs

Hivern de 1993

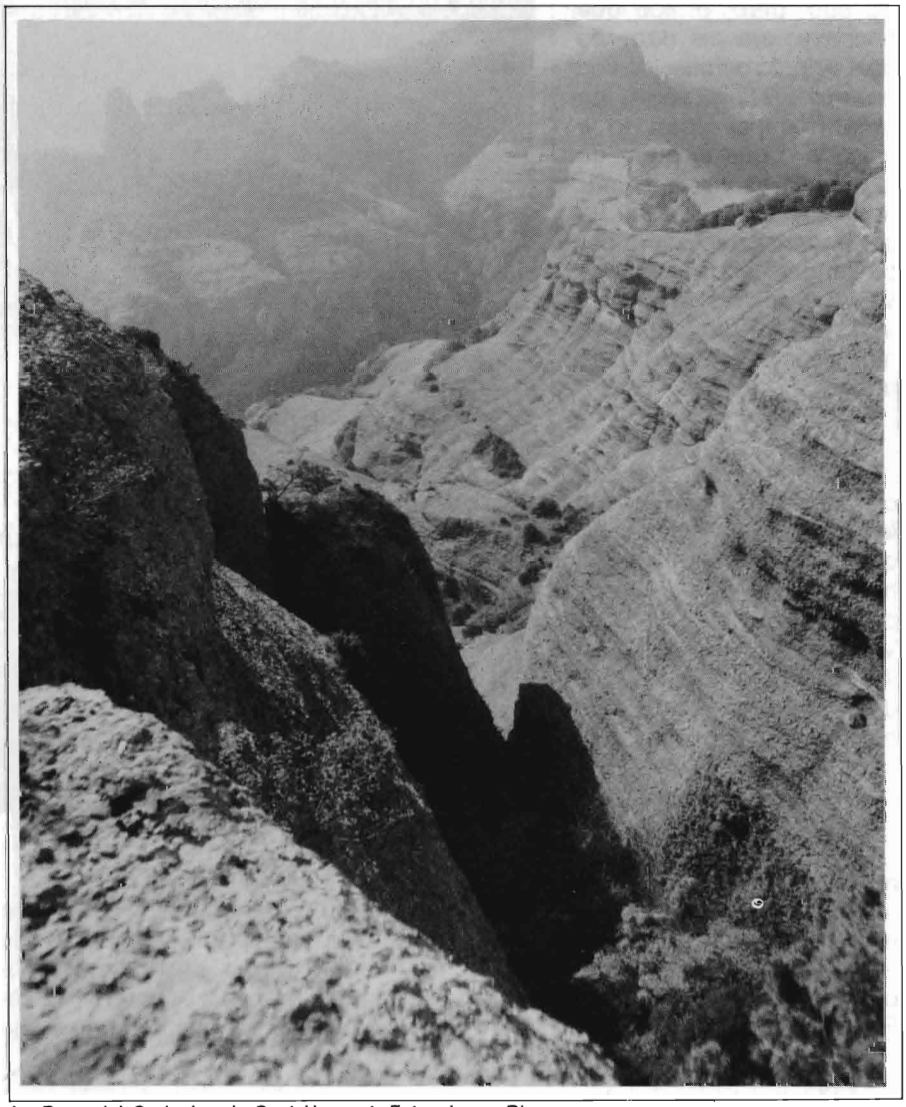

La Roca del Corb des de Sant Honorat. Foto: Josep Blanes

EL "HOBBY" D'AQUEST HIVERN

ELS TRES TEMPLES DE ST.ANTONI ABAT

Si ens parem a mirar el majestuós temple dedicat a Sant Antoni Abat, hem de saber que aquest que veiem ara és el tercer que s'ha construït al llarg de la seva història.

La Capella Romànica

L'època en què es va construir la primitiva capella romànica dedicada al sant i que és la que va donar el nom no s'ha pogut saber amb precisió. Se sap, però, el lloc que ocupava; era als darreres de l'actual rectoria, al lloc en què es pot veure un terrat i ocupava part de la calçada, i que la porta de la capella es va conservar fins l'any 1821, en què va ser enderrocada per poder perllongar el carrer Fossar Vell. Les mides que tenia la capella eren "68 palmos de largo y 20 de ancho".

Es creu que aquesta capella ja existia abans de la fundació de Vilanova i que la feien servir els habitants de les quadres properes com Sallacuna, Vilarrodona, Creixell i Adarró, totes elles situades en aquella època dins el terme de Cubelles i el culte a la capella era al càrrec d'aquell rector.

Però amb el creixement de Vilanova i en augmentar la feligresia, varen nomenar un vicari amb residència a Vilanova i que fou aprovat pel bisbe de Barcelona, D. Miquel de Ricomà, el dia 17 de maig de l'any 1357.

Havien passat sis anys des del nomenament del vicari i es veié la necessitat de crear parròquia autònoma a Vilanova i separar-la de la dependència de Cubelles, formalització reeixida el 26 d'abril de l'any 1363.

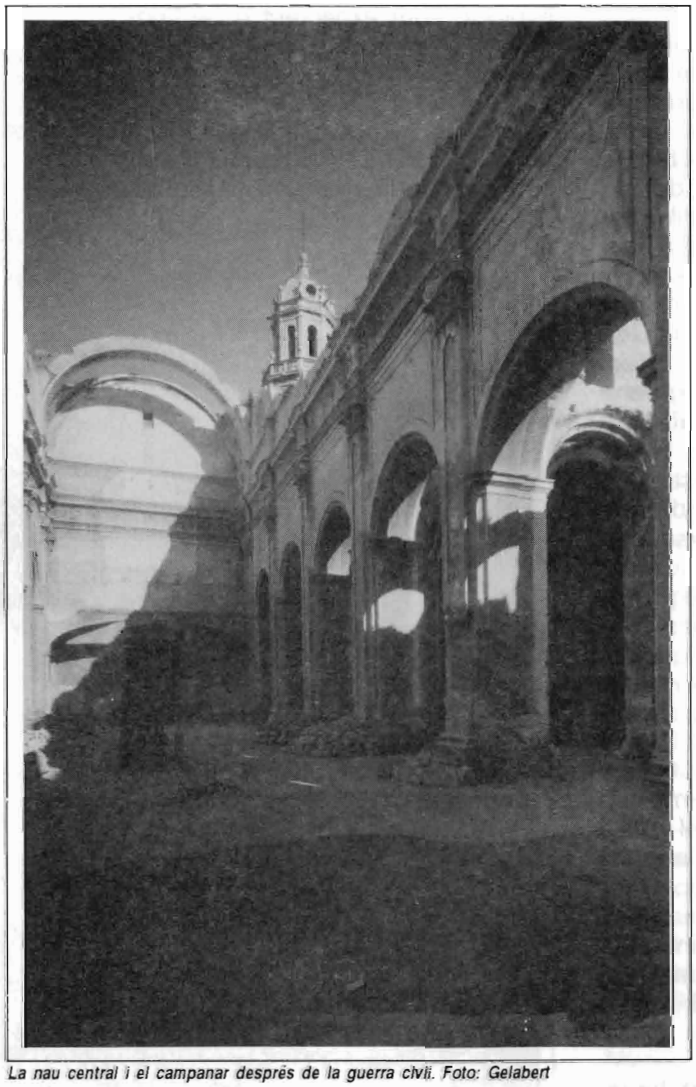

La nau central i el campanar després de la guerra civil. Foto: Gelabert

Tot i la segregació, Vilanova seguia anomenant-se Vilanova de Cubelles; si bé és veritat que Cubelles es va reservar alguns privilegis, els nostres avant-passats no van trigar a redimir-los.

El segon Temple

Com que la capella era antiga i els habitants de Vilanova anaven en augment, el mateix any 1363, amb la parròquia en propietat, ja pensaren en edificar un temple nou i més gran; es creu que l'edificaren abans de l'any 1400.
Aquest temple va funcionar fins l'any 1771 en què es va inaugurar una part del temple actual. Es va conservar, però, fins l'any 1790; llavors ja feia nosa per allargar el nou temple i deixar-lo tal com el veiem ara.

El segon temple ocupava una gran part de l'actual plaça de Sant Antoni i la superfície que correspon a les dues capelles laterals del final del temple actual. Era construït amb una sola nau i tres capelles adossades a cada costat; el frontis era orientat al N seguint la línia de l'actual campanar (llavors inexistent) quedant a la part de ponent de la plaça el cementiri parroquial.

El dia 10 d'abril de 1586, es reunia el consell parroquial per tractar de les obres d'aquesta església ja que, segons consta en una acta anterior del "Die XIX mensis Octobris MDLXXXV: Convocats... Entesa la proposissió per los Senyors Jurats feta sobre la fábrica de la Iglesia CAYGUDA, delibera lo present consell...", se'ls havia ensorrat un considerable tros de teulada.

El tercer Temple

El 14 de setembre de 1710, es reunia el consell parroquial per parlar seriosament de la necessitat que hi havia de construir un nou temple, ja que el que tenien amenaçava d'ensorrar-se. La junta encarregada es va posar a recaptar fons, però eren temps de revoltes i saquejos (les tropes filipistes estaven en plena guerra de Successió) i més d'una vegada es van haver d'utilitzar els fons recaptats per acudir a les necessitats vitals de la població. Això féu retardar el projecte.

El dia 24 de juny de l'any 1734, finalment, es col.locava la primera pedra al portal de migdia (plaça de les Neus). Quan feia catorze anys que s'hi treballava, és a dir, l'any 1748, es va ensorrar un bon tros de la teulada, cosa que no va produir desgràcies personals per haver ocorregut de matinada.

Aquest fet els va fer reformar l'estructura, estrenyent la nau central i van continuar les obres fins que el 10 de maig de 1771 quedava enllestida la 1a fase de l'obra.

Ja es podien fer les celebracions del culte. Ara bé, per a la realització total del projecte caldria enderrocar part de la vella església. Per celebrar la finalització d'aquesta primera fase, hi va haver molts actes durant cinc dies. Varen ser festes religioses i també populars. Hi assistiren autoritats religioses, civils i militars de Barcelona. A sobre el portal de Sant Pere s'hi va col.locar el retrat del rei d'Espanya, Carles III. Es varen estrenar una parella de gegants grans i al vespre feien "árboles de fuego" des del campanar.

L'any 1790 decideixen continuar l'obra enderrocant el vell temple que els feia nosa i continuant el nou. Aquest fet es va celebrar posant en una pedra una moneda del regnat de Carles IV i una del Papa Pius VI i també una placa de ferro amb la data del dia "Dia 25 de Marzo de 1791".

En aquesta segona fase també va haver-hi parades i represes en l'obra i això allargava la finalització total. El 15 de gener de 1831, vigílies de la festivitat de Sant Antoni Abat, es feia la segona benedicció del temple i així es donava per acabat.

Aquest temple, que és considerat com la catedral del Penedès, té 25,27 m d'alçada a la nau central, és a dir, 20 cm per sota de la volta de la catedral de Barcelona, la llargada és de 64 m i l'amplada és de 41 m. El temple té un antic privilegi com és el d'estar adscrit a Sant Joan de Letran de Roma, per tant li deu correspondre la categoria de basílica.

A la façana N del temple, vers l'any 1876, s'hi va col.locar la majestuosa imatge de Sant Antoni, feta de pedra per Pau Carbonell. Es tan massissa i tan ben feta que va resistir l'intent d'enderrocar-la que va patir durant el període revolucionari de la nostra guerra civil. El temple, però, no va poder resistir el foc i la destrucció a què el varen sotmetre. S'havien proposat "desfer" el temple i fer-hi una plaça.

L'última reconstrucció

L'any 1939, quan la guerra s'havia acabat, els vilanovins tenien el temple convertit en un munt de runa i sense teulada. L'any 1943 ve destinat a la parròquia de Sant Antoni Mn. Llorenç Garriga i Pobla, amb la missió de dur a terme la reconstrucció del temple. Era un home hàbil i simpàtic i amb els anys es va guanyar el renom de "mossèn Saluda".

De moment el volien instal.lar precisament en el que és ara el nostre local social com a rectoria, però ell no ho volgué. (De fet hi visqué un vicari que es deia Lluís Brasó, que més tard fou abat de Montserrat). Van agençar la seva rectoria i l'any 1944, el dia 13 d'abril, van començar la reconstrucció del temple.

L'any 1949 es va posar en marxa la campanya de la "teula"; en feien falta 80.000 i costava una pesseta cada una. Per aquest motiu es va editar un programa recordatori de quatre pàgines. A la portada hi havia una xilografia de n'E.C.Ricart i a la contraportada un dibuix d'en P. Roig i Estradé. Van ser editats per en R. Vives Sabaté amb paper "Guarro" i numerats en una edició de 1,20 i 1980 exemplars. Els diners recaptats van ser lliurats per la comissió d'obres en la festa de la parròquia del dia 23 d'octubre de 1949.

Durant l'any 1952 es va restablir el culte que fins llavors es feia a l'església dels "Josepets", a l'Hospital. Faltaven encara alguns acabats, entre ells l'enrajolat, però tot es faria.

Enrere quedava la frase que un bon dia varen trobar escrita en una columna del temple i que deia: "una colla d'il.lusos s'han cregut poder reconstruir aquest temple, 1947".

Joan Lluís Sivill Vergés

Bibliografia:

-**Història de Vilanova,** del Pare Garí.

-**Vilanova i la Geltrú, Imatges de la ciutat i de la comarca**, A. Virella i Bloda.

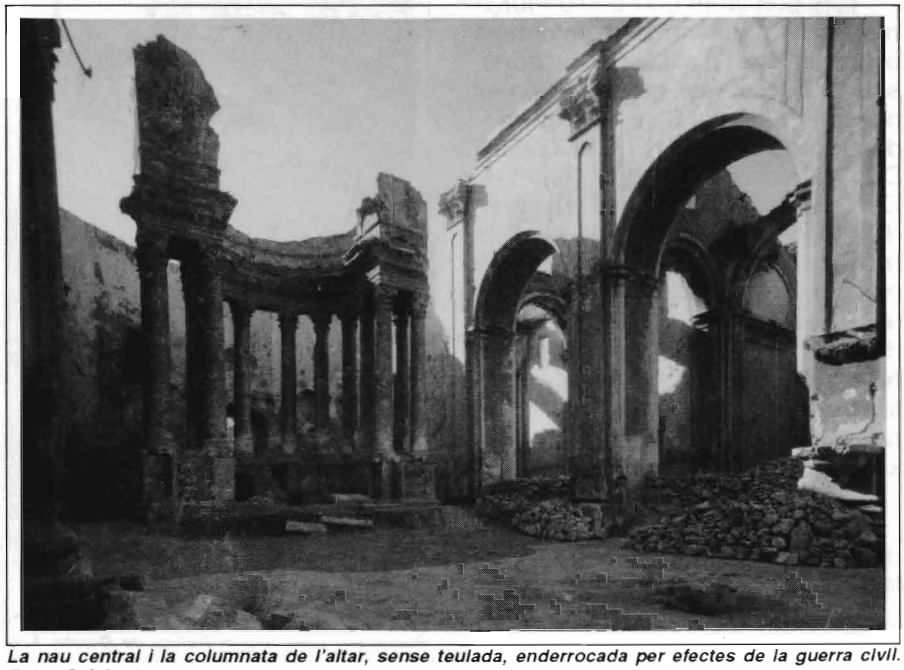

La nau central i la columnata de l'altar, sense teulada, enderrocada per efectes de la guerra civil. Foto: Gelabert

Esquí de Muntanya

...I JA ENYORO LA MUNTANYA

Sempre que preparem una sortida a la muntanya, una mica excitats perquè farem el que ens agrada, acostumem a oblidar el risc i perills que podem córrer durant la nostra activitat. Només ho recordem quan, amb una mica de por, ens cal superar una dificultat o quan, desgraciadament i inesperadament, passa el pitjor.

Dissabte dia 6 de març, a les set del matí, ja érem amb el jeep de l'Enric camí del Pla de Boavi, una mica més amunt de Tavascan, al sud-oest de la Pica d'Estats. L'activitat: esquí de muntanya; el grup: l'Enric, el Vicenç (el meu germà), el Jordi (Mago) i jo. La intenció: arribar i passar la propera nit al refugi Broate per poder fer l'endemà el Sotllo. S'hi arriba remuntant la vall de Broate des dels plans de Boavi, en dues hores i mitja (a l'estiu). El refugi ja el coneixia d'una passada travessa d'estiu; de l'any 88, metàl.lic, sense guarda, amb llum de plaques solars i ràdio d'emergència (molt recomanable).

Tots portàvem bon equip i força menjar i anàvem ben informats sobre el risc d'allaus a la zona, sobretot després de les últimes nevades; era de Risc natural moderat, grau 5 (SERVEI GEOLOGIC DE CATALUNYA, tel.(93) 4429804. Començàrem a caminar després d'un bon esmorzar, tard, vora la una. Havíem previst arribar, com a molt, a les cinc de la tarda (vam fer el que de fet ja sabíem, s'ha d'evitar fer, sortir amb poques hores de llum per davant, però també érem conscients que la nit no dificultaria gairebé gens la marxa ja que hi havia lluna plena).

El camí, cobert completament de neu, era difícil de seguir i no tardàrem en deixar de veure els senyals. No hi havia problema, sabíem on era el refugi, perduts no ho vam estar mai. La quantitat de neu dificultava molt avançar quan no ho podíem fer amb els esquís pel fort pendent i el bosc. Els diversos canvis que vam fer d'esquís a grampons i piolet, i a la inversa, ens feren perdre molt de temps. La lluminosa nit va arribar.

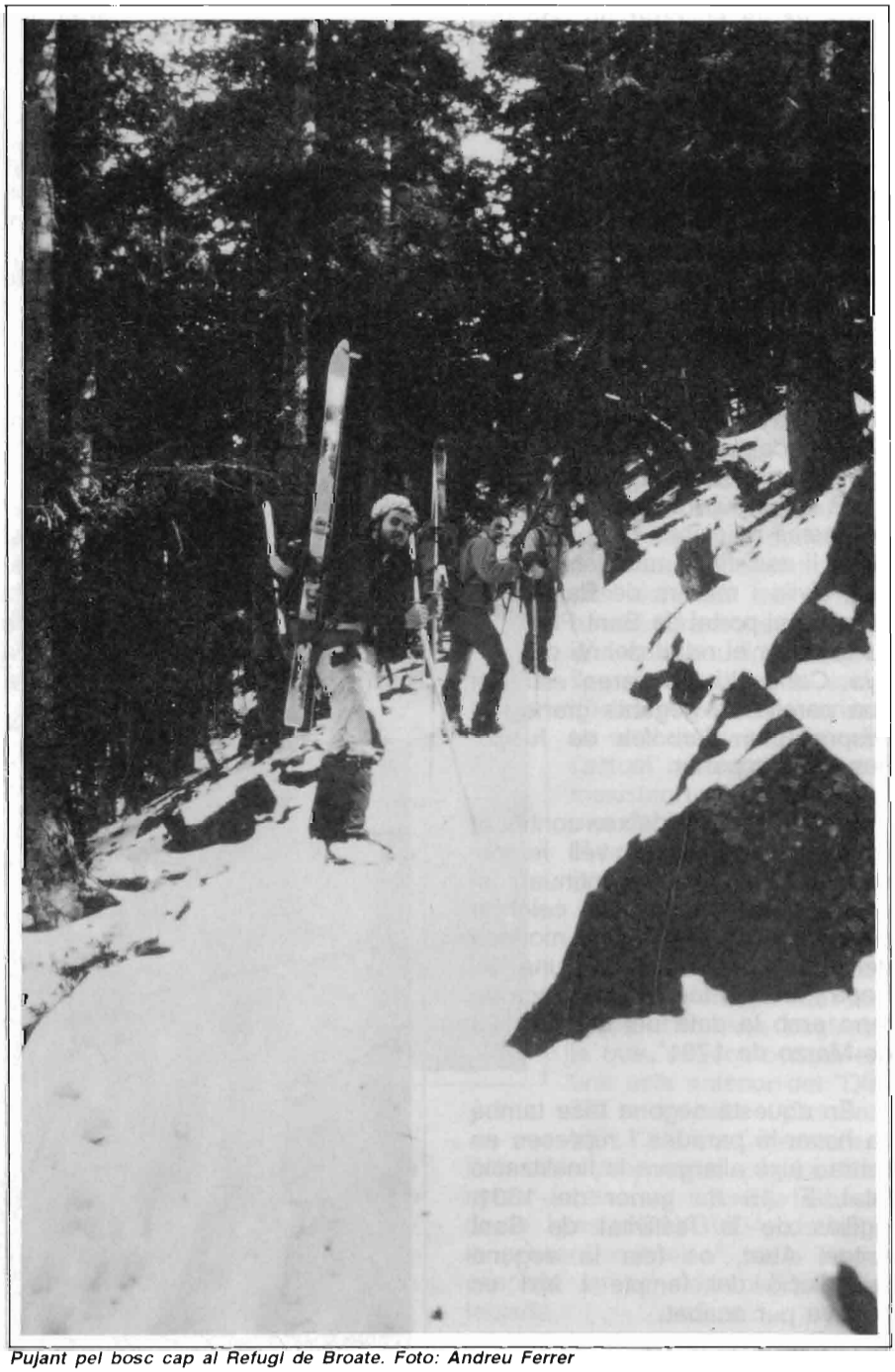

Pujant pel bosc cap al Refugi de Broate. Foto: Andreu Ferrer

Flanquejant per la capçalera d'una canal, la neu cedí sota els nostres peus, el Vicenç i jo vam caure seguint la petita allau que acabàvem de provocar.

Per sort, molta sort, després de l'aparatosa caiguda, ni ell ni jo vàrem quedar enterrats, ni tampoc no sofrírem greus ferides. Ell un fort cop al cap amb un bon trau al front i un altre al nas. Però era viu, i havia cridat per fer-se sentir, senyal que tot i ferit estava fort. Havia perdut un instant el coneixement, però també l'havia recuperat força ràpid.

Conscient de la nostra sort i de la "bona" nit que ens esperava, vaig poder tranquil.litzar els companys que cridaven des de dalt de tot, fent ús del xiulet que no em deixo mai (i que aconsello a tothom) i del frontal. El moment de més nerviosisme va passar quan tots sabíem on érem, com estàvem i què calia fer. La resta només era feina per a tothom.

Decidírem baixar a buscar ajuda, ja que el refugi era encara un pèl lluny i tampoc teníem la seguretat que la ràdio funcionés. Ho féu l'Enric ja que era el conductor del jeep i qui, en cas que aquest quedés encallat en la neu -igual que ens havía passat en arribar al pla unes hores abans-, se'n sortiria millor. La seva no era ni de bon tros una feina fàcil, havia de baixar ràpidament el que nosaltres havíem tardat en pujar unes sis hores, arriant-se per pronunciats pendents de neu quasi sempre més fàcils de pujar que de baixar, amb poca llum i sobretot amb molta responsabilitat. Ell va baixar i el Jordi vingué cap a on érem nosaltres.

Mentre esperava que el Jordi arribés, vaig abrigar el meu germà amb dos sacs de dormir de ploma. Quan el Jordi va ser amb nosaltres, vàrem traslladar-lo dins dels sacs a un lloc més segur, de menys pendent, on uns petits matolls sobresurtien de la neu. Després de fer-nos alguna cosa calenta, ens disposàrem a passar una nit de mussols.

Ens abrigàrem, posant-nos roba seca i aïllant el terra amb plàstics i les carcasses de les botes, ens posàrem dins dels altres dos sacs, el del Jordi i el de l'Enric. Disposàrem al nostre costat una espelma, amb paravents de neu que reflectien força llum, ens féu molta companyia durant la llarga nit i era un bon senyal per a qui el pogués veure de lluny.

Havíem de despertar el Vicenç a cada moment, com a molt va poder dormir tres minuts seguits, calia comprovar que no perdia novament la consciència. Aquella nit el Jordi i jo parlàrem de moltíssimes coses, no ens havíem d'adormir. Per passar l'estona ens dedicàrem a escalfar aigua per a fer cafè, sopes, "bolinos"..., fondre neu per a tenir aigua, i també a fumar.

Quan eren prop de les cinc, hora en què havíem calculat que podria acostar-se l'ajuda, començàrem a fer senyals amb el xiulet, en forma de tres ratlles - tres punts - tres ratlles, senyals de S.O.S. i també el mateix amb els frontals. De fet, hem sabut després que ho havíem de fer al revés, tres punts - tres ratlles - tres punts.

Poc abans de les sis del matí ens semblà sentir algun crit, però el so de l'aigua que corria sota el gel a pocs metres de nosaltres ens confonia molt. Igualment passava amb la lluna que es reflectia en lluents blocs de gel, ens feia veure llumetes per tot arreu, la nostra imaginació hi posava el moviment i la resta. Però eren ja les sis quan amb molta, realment molta alegria, veiérem dalt del collet per on havia hagut de baixar el Jordi per arribar fins on érem nosaltres, primer un llum de frontal i imme-

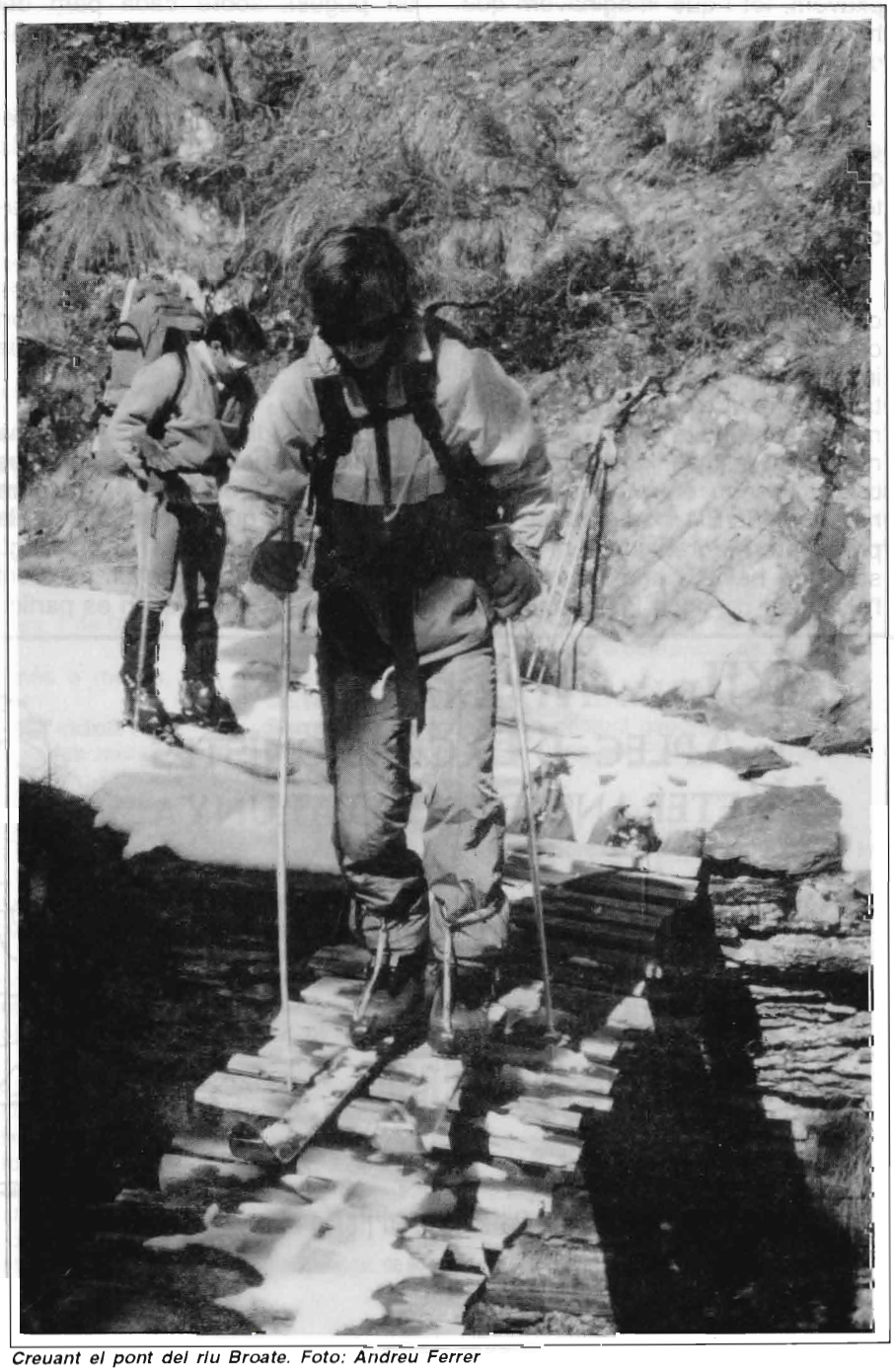

Creuant el pont del riu Broate. Foto: Andreu Ferrer

diatament dos més; férem sonar un cop més el xiulet i férem senyals amb llum cap a ells. Ens demanaren com estàvem i si hi havia ferits, contestàrem que un, i estable. Tardaren encara un quart d'hora per arribar fins on érem nosaltres. El nostre esclat d'alegria s'expressà amb una forta abraçada, quasi bé ens queien les llàgrimes.

Informàrem el meu germà, que contestà impassible, de la mateixa manera que ho havia fet tota la nit, cada minut. Mentre venien, el Jordi i jo sortírem dels sacs, ens posàrem les carcasses i vam fer una mica d'espai al costat del Vicenç. Es presentaren dos bombers i un guàrdia civil, es miraren el Vicenç i ens confirmaren la poca gravetat del cas, cosa que ja sospitàvem, tot i que imaginàvem que hauria de passar un bon període d'observació.

Mentre un s'encarregava d'ell, els altres ens dedicàrem a tallar qualsevol matoll que pogués destorbar les maniobres de l'helicòpter que vindria en fer-se de dia.

Amb la primera llum poguérem observar per on havíem caigut, la canal per on ens havíem arriat inicialment desapareixia sobre un tallat de roca d'uns dotze o quinze metres, una nova canal, o la continuació de la mateixa, acabava per baixar fins on érem nosaltres, arran del riu. Els bombers es sorprengueren agradablement de la sort que havíem tingut, un il.lès i l'altre ferit de poca importància.

A les vuit, dotze hores després de l'accident, arribà l'helicòpter. L'hàbil pilot semiaterrà recolzant la part del davant d'una pota sobre una llosa inclinada, així portaren un baiard, baixaren el Vicenç, jo, el Jordi, els bombers, guàrdia civil i tot el material recuperat fins al pla on havíem deixat el cotxe nosaltres. Un metge pogué mirar-se el Vicenç i ens tornaren a dir que estava molt bé, tot estava bé.

Si res em queda per dir, és que desitjaria que la nostra experiència pogués servir a algú altre, vull que quedi escrit que la vall de Broate és molt perillosa a l'hivern, com ens van informar els bombers. Aconsellar els que vulguin practicar l'esport de l'esquí de muntanya que intentin fer rutes, si poden, ja escrites, si més no que s'informin, on puguin, sobre cada pam del camí que voldran recórrer. Nosaltres no ho havíem fet.

Agrair sobretot l'enorme ajut del grup de rescat dels Bombers de la Generalitat i a la Guàrdia Civil, que demostraren tots gran professionalitat, voluntaris ells, i molta humanitat, gent de muntanya. Comprenien i practicaven la nostra activitat, i es dolgueren de la nostra mala sort com igualment se n'alegraren de la bona.

Em cal dir que aquest fet ha coincidit a meitat d'unes xerrades on assistíem el Jordi i jo sobre socorrisme, que s'han fet a la Talaia. Com he dit a l'inici, ningú no té consciència que un accident pugui passar mai, i quan es participa en una xerrada de l'estil, es fa sense massa interès i amb poca consciència de l'ús que podrà tenir el que s'està aprenent. Cal felicitar el Vicenç (el professor de les xerrades) per les classes que ens va donar i la paciència que va tenir. Va ser aprendre-ho divendres per haver-ho d'aplicar dissabte. Caldria que tothom que practica un esport com el nostre, la muntanya, sabés què cal fer en casos com aquests i no és aprendre a fer coses, sinó més aviat saber que les coses que fem, les fem bé.

Si algú pensa que aquest accident podrà fer desdir algú de nosaltres a tornar a la muntanya, va ben equivocat. No ho hem dubtat, conèixer la muntanya sempre ens ha omplert de satisfacció, i ara la coneixem molt més, l'experiència ens fa ser més conscients i més segurs de nosaltres.

Sabem que vam reaccionar bé, sabem que podrem tornar a reaccionar bé. Algun dia, si cal, podrem ajudar qui sigui, on sigui i com sigui, i això ens dóna seguretat.

Tot just ha passat tot i enyoro ja l'alçada, el fred, la neu i la muntanya!

Andreu Ferrer

XIIena. Marxa
i Aplec d'Excursionistes
Veterans de Catalunya

6 de juny 1993

BORREDA
COBERT DE PUIGCERCOS

Unió Excursionista de Catalunya d'Horta

Plaça Santes Creus, 8 Tel. 358 08 50
08031 Barcelona

Qüestions Culturals

TERMINOLOGIA DE MUNTANYA

(Extret d'un fulletó del C.E. de Parets del Vallès, I Curset d'Iniciació a l'Excursionisme, set-oct.92)

Agulla: Defineix un cim esvelt i punxegut.
Aiguabarreig: LLoc on s'ajunten dos cabals d'aigua.
Aiguamoll: Lloc pantanós, normalment prat herbat mig inundat per l'aigua de la pluja, de la fosa de neus, proximitat de la mar o artificialment per irrigació (Aiguamolls de l'Empordà).
Allau: Massa inestable de neu o roca que es precipita bruscament muntanya avall, arrossegant tot el que troba al seu pas.
Aresta: Accident geogràfic significatiu en l'estructura de la muntanya. Marca el límit entre les parets de distinta orientació.
Avenc: Cavitat en sentit marcadament vertical.
Baga: Llaçada, tros de corda lligat en forma d'anella.
Balma: Indret on una paret de roca sobresut i fa com una mena de sostre natural, utilitzat sovint pels pastors per a aixoplugar els ramats.
Bòfia: Cavitat subterrània que a l'hivern s'omple de glaç.
Bolet: Protuberància de roca en forma de bolet.
Botí: Part interior de la bota doble.
Bretxa: Accident geogràfic. Petit coll entre agulles.
Cagoul: Gal.licisme (impermeable). Vestimenta de muntanya composta de dues capes de niló impermeabilitzat.
Canal: Depressió d'una paret per on corre l'aigua. A l'hivern sol estar recoberta de neu.
Canalis: Depressió de la roca formada pel pas de l'aigua.
Carena: Línia de partició d'aigua.
Cim: Punt culminant d'una muntanya.
Cingle_ Cinglera, espadat; designa una vessant de muntanya molt vertical (Cingles de Berti).
Cleta: Tipus de bota lleugera.
Coll, Collada: Depressió de la carena que permet travessar d'una banda a altra de les dues valls o comarques que aquesta carena separa (Coll de Comiols, Collada de Tosses, etc.)
Coma: Es una vall elevada, de característiques suaus, ondulades (Coma de Vaca, prop de Núria).
Conca: Designa una vall generalment extensa, i de forma arrodonida (Conca de Tremp).
Congesta: Acumulació de neu que dura més o menys, però que arriba a desaparèixer.
Congost, Gorja: Aquests mots serveixen per indicar els passos estrets del riu entre dues vessants de les muntanyes (Congost de Collegats, el de Terradets, etc.).
Cornises: Accidents que forma la neu sobre les crestes de les muntanyes. En ser empeses pel vent formen unes capritxoses i inestables formes.
Couloir: En francès, corredor.
Cova: Cavitat en sentit més o menys horitzontal. Espluga, caverna, tuta, fou; sinònims de cova (Espluga de Francolí).
Crampó: Estri metàl.lic proveït de puntes afilades que, aplicat als peus, permet la progressió en el glaç.
Cresta: Es una carena de configuració molt accidentada, en forma de dents o de cresta de gall.
Degotall: Escletxa o fissura en una roca o cingle, per on degota l'aigua que traspua d'un dipòsit o corrent interior.
Deu: Surgència d'aigua natural i sense urbanitzar.
Diedre: Accident geogràfic de la paret format per dos plans de roca en un angle més o menys recte.
Enforcadura: Bretxa petita entre dues puntes d'un cim.
Esperó: Protuberància allargada i vertical de la paret.
Estrep: Serrat sense solució de continuïtat, que va a morir, generalment, al fons d'una vall.
Fissura: Clivella, escletxa de la roca.
Fita: Pilots de pedres que jalonen les senderes de muntanya. Molló.
Gelera: Massa de neu acumulada a la vessant d'una muntanya, i que mai no s'arriba a desfer.
Gendarme: Gran bloc destacat en una paret.
Gorg: Toll, tolla, cadolla; cavitat formada al fons del llit del riu, generalment per l'efecte d'un salt d'aigua, que ha anat excavant com un gran bassal.
Güell: Aquesta paraula és aranesa, i té el mateix significat que ull (Güells de Joeu, a l'Artiga de Lin).
Lleixa: Replà d'una paret, estret i allargat.
Llosa: Bloc allargat de poc espessor adossat a una paret.
Merlet: Cigró, petita protuberància de la roca.
Mola: Designa una muntanya que té aquesta forma de queixal, amb parets molt pendents i la part superior sensiblement plana (així tenim el cas de la famosa Mola que es troba prop de Sant Llorenç del Munt).
Mosquetó: Anella de metall que s'obre i es tanca gràcies a una molla que intervé activament en els procediments de seguretat en l'escalada.
Ouera: Depressió circular d'una roca produïda per l'aigua.
Paraneus o sobrebotes: Polaines que s'empren perquè no entri neu dins la bota.
Peüc: Botí de ploma o fibra que s'empra en els bivacs.
Peu de gat: Bota especial d'escalada.
Pilar: Secció vertical destacada d'una paret.
Piolet: Aparell específic per la pràctica de l'alpinisme.
Placa: Zona compacta i vertical d'una paret.
Portella, portilló: Diminutius de port.
Ribera: Té el mateix significat que vall (Ribera de Sió).
Rimaia: Gal.licisme que designa l'escletxa que es produeix entre el límit d'una gelera i la pedra amb què està en contacte, i que es produeix perquè la major temperatura de la roca va fonent la neu que l'envolta.
Sentinella: Bloc de roca de forma estilitzada.
Serac: Secció de la glacera on aquesta desapareix i comença la roca, formant una protuberància de sorra i pedres característiques.
Serra: Carena de poques dimensions.
Serralada: Designa tot un conjunt geogràfic de considerable extensió, com la serralada del Pirineu, la serralada de les Corberes, etc.
Serrat: Carena secundària.
Tartera: Pendent recobert de blocs de roca.
Torrentada: Per extensió, porció de terreny que aboca les aigües a un torrent.
Tossal: Es una petita elevació de pendent no molt abrupte, en una plana o una serralada (El Tossal del Ros).
Trekking: Anglicisme, viatge organitzat per terrenys poc explorats.
Turó: Designa un cim generalment poc elevat. A la pràctica, però, sol ser el costum d'un lloc concret que bateja un cim amb aquest nom (com és el cas del Turó de l'Home).
Ull: S'aplica al lloc de naixença d'un riu (Ull de Ter).
Vall: Una vall és tot aquell territori les aigües del qual van a parar a un mateix curs d'aigua. Tota vall suposa, per tant, un riu o un corrent d'aigua a la seva part més baixa. Això no vol dir, però, que sempre dugui aigua.
Verglas: Gal.licisme, glaç de gran duresa.
Xemeneia: Accident geogràfic de la paret aplicable a l'escalada.

Qüestions Culturals

ELS NOMS DELS ESPORTS

(Extret del butlleti del C.E.Lleida,jul-agost 92, que ho reprodueix de la Revista MUNTANYA, juny 1992)

ESPORTS D'AVENTURA

(Convé advertir que bona part dels termes recollits en aquest apartat corresponen a esports nous. Això fa que no sempre se n'hagin pogut documentar equivalències en altres llengües.

ALA DE PENDENT f cast. parapente; fr. parapente, angl. paragliding. Modalitat de vol lliure que consisteix a llançar-se des del pendent d'una muntanya, en direcció a la vall, suspès d'una ala de pendent. Sin. comp. **parapen-te** m.

ALA DE PENDENT f cast. parapente; fr. parapente, angl. paraglide. Planador ultralleuger flexible, de forma rectangular i de pes inferior al del pilot, que permet l'enlairament i l'aterratge a peu. Sin. comp. **parapente** m.

BICICLETA TOT TERRENY f cast. bicicleta de montaña, mountain bike; fr. vélo tout terrain, VTT; angl. mountain bike, mountain biking, MTB. Modalitat de cursa que es practica en espais naturals amb bicicletes adaptades especialment al terreny. Sig. **BTT** f
Bicicleta alta, de manillar pla, amb tres plats, sis o set pinyons i pneumàtics gravats, que s'utilitza en la modalitat de bicicleta tot terreny. Sin. comp. **bicicleta de muntanya** f.

DESCENS DE BARRANCS m cast. descenso de barrancos. Pràctica esportiva que consisteix a seguir el curs d'un riu o torrent a través d'un barranc, combinant la natació i les tècniques d'escalada, per salvar els obstacles naturals de la ruta.

DESCENS EN BOT m cast. descenso de aguas bravas, rafting; fr. canotage sur radeau pneumatique, descente en eau vive, rafting; angl. rafting. Pràctica esportiva que consisteix a baixar per aigües vives en una embarcació penumàtica amb capacitat generalment per a unes vuit persones. Sin. comp. **rafting** m.

ESQUI DE RIU m cast. esquí de aguas bravas, river-ski; angl. river-ski. Pràctica esportiva que consisteix a fer un descens per aigües vives amb uns esquís especials i amb l'ajut d'un rem de doble pala.

HELIEXCURSIO f cast. excursión en helicóptero; angl. heli-trip. Excursió amb helicòpter realitzada amb finalitats esportives o de lleure.

HIDROBOB m cast. bus-bob; fr. bus-bob; angl. bus-bob. Pràctica esportiva que consisteix a fer un descens per un riu en un hidrobob, sobre el qual cal mantenir l'estabilitat.
Flotador cilíndric allargat, d'estructura semblant al bob, sobre el qual munten generalment un màxis de sis persones i que s'sutilitza per a fer un descens per aigües vives.

HIDROTRINEU m cast. hidrospeed; angl. hydrospeed. Pràctica esportiva que consisteix a fer un descens per aigües vives en un hidrotrineu.
cast. trineo de aigua; angl. Hydrospeed. Planxa en forma de trineu, que sosté el practicant sobre l'aigua de cintura en amunt inclinat cap endavant, de manera que les cames li queden submergides.

MARXA A CAVALL f cast. horseback, marcha a caballo, ruta a caballo; fr. randonnée équestre; angl. horseback riding. Excursió organitzada que consisteix a seguir a cavall un recorregut determinat prèviament.

MOTO AQUATICA f cast. moto acuática, moto de agua. Embarcació autopropulsada i de poc calat, semblant a una moto i governada per un manillar, on seuen una o dues persones.

SALT DE PONT m cast. puenting; fr. benjy, bungee; angl. bungee. Pràctica esportiva que consisteix a llançar-se des d'un pont, subjectat per una corda lleugerament elàstica que deixa suspès el saltador en l'aire.

SALT ELASTIC m cast. salto elástico; fr. saut a l'élasti que, saut de bejy; angl. bungee jump. Pràctica esportiva que consisteix a llançar-se des d'un lloc alt, subjectat per una goma elàstica que fa pujar i baixar el saltador diverses vegades.

TRESC m cast. trekking; fr. randonnée pedestre; angl. trekking. Expedició excursionista que consisteix en un viatge organitzat i sovint amb guia, a regions exòtiques i de difícil accés (desèrtiques, alpines, selvàtiques, etc.)

Nota: El tresc es diferencia de la travessa perquè té un component comercial i exòtic. Així doncs, es parla d'una "travessa pels Pirineus" o d'una "travessa pels Picos de Europoa", però d'un "tresc pels Andes" on un "tresc per l'Himàlaia". D'altra banda, el senderisme consisteix a recórrer els senders de gran recorregut (GR) prèviament marcats. Cal fer notar que l'úl de l'anglicisme **trekking** és un recurs propagandístic posat de moda per les agències de viatges, botigues d'esport, etc.

ESPORTS DE NEU

(Termes procedents del Servei de Consultes del TERMCAT).

BOB m cast. bob, bobsleigh; angl. US bobsledding, GB bobsleigh. Esport olímpic d'hivern consistent a tripular un bob que llisca, sense cap mitjà de propulsió, per una pista de glaç semicilíndrica i inclinada, de 1500 a 1800 m de longitud.
fr. bob, Trineu articulat, de dues o quatre places, d'estructura metàl.lica i amb un carenat aerodinàmic que descansa sobre quatre patins d'acer, que pot atènyer velocitats que arriben fins a 150 km/h.

ESQUI EXTREM m Modalitat d'esquí alpí que consisteix a fer un descens per pendents d'un mínim de 45º d'inclinació, amb un grau alt de dificultat.

HELIESQUI m cast. heliesquí; angl. heli-ski.Pràctica esportiva que consisteix a aproximar-se amb helicòpter a indrets d'alta muntanya de difícil accés i descendir-ne esquiant.

MOTO DE NEU f fr. motoneige. Vehicle automòbil amb un motor de combustió interna, d'una o dues places, que es desplaá per la neu amb dos esquís i unes cadenes de tracció per eruga.

MOTOESQUI m Pràctica esportiva que consisteix a des plaçar-se amb una moto de neu.

SURF DE NEU m angl. snowboard. Modalitat d'esquí que consisteix a llicar per la neu mantenint l'equilibri da munt d'una planxa de fusta, de material plàstic, etc.

Abreviatures

sin.comp. (sinònim complementari - forma secundària); sig (sigla); cast (castellà); fr (francès); angl (anglès) GB (anglès britànic); US (anglès americà).

Col·laboracions

TOPONIMIA NIMIA

1. UN PAIS COM UN COP DE PUNY

Diu el tòpic que **Catalunya** és un país petit, per no dir bocinejat. Però té **Camps, Prats, Valls, Pineda** i **el Bosquet**. Hi ha també **Esparreguera, Boix, Figueres, les Heures, la Garriga, l'Alzina** i **l'Argilaga**. Sense oblidar la gran abundància de fruits: **la Pera, la Castanya, la Cirera, la Maçana, l'Ametlla, les Olives** i **les Avellanes**. I, malgrat ser força petit, ens hi cap fins i tot **la Selva**.

De queviures n'hi ha a dojo i, ara com ara, no ens manca **el Tec**. A vegades se'ns retreu l'existència de **Malmercat**, potser per tenir **Pocafarina** i **la Carronya**. Però també tenim **Hostalric** i **Talltendre**; a més a més d'**All, Sucs, Gra, Arròs, Conill** i **la Llagosta**. Ara bé, la gran sort és tenir **Roses** i **el Pinetell** tot l'any.

Hi ha gent amb molta set, però, per ventura, no ens manca **l'Ampolla**, ni **Bot**, ni **la Canya**. Perquè tenim **Bar, el Pont de Bar, Tavèrnoles** i àdhuc **la Serra de Sant Mamet**. A fe que és un gran luxe poder triar tothora entre **la Beguda Alta** i **la Beguda Baixa**.

El país és petit, sí, però no hi falta **la Costa**, ni **l'Illa**. Hi ha **Aiguablava, Aiguafreda, Aiguabella** i, fins i tot, **Aigües Tortes**. En canvi, només hi ha un **Riutort**, allà pel **Berguedà**.

La contaminació de l'aigua ha esdevingut un greu problema. Tenim **Riudecanyes, Riudecols** i també, ai las!, **Riudovelles**. Això, per no dir de la **riera de Merdançol**, el **riu Merder**, o el **riu Merdàs**.

País enllà, apareixen **les Fonts, les Masies, Ponts, la Torre, l'Estació, l'Hospital, la Fàbrica** i **Setcases**. No s'hi troba a faltar ni **Palau** ni **les Corts**. Es troba **Pedra** a **les Pedreres**, i també **Roquetes, el Tarròs** i **la Roca**. A més, tenim **Pujol** i, naturalment, **Prenafeta**.

Catalunya és, però, un país **Malpartit**, a causa de tants anys de **Jou**. Qui no s'ho cregui, que busqui **els Límits**.

2. UNA GENT D'ESTAR PER CASA

A casa nostra la concurrència és molt variada: tenim des de **la Cendrosa** fins **el Comte**. I no cal remenar gaire per trobar **Sords, Conques, Gallecs** i **els Encantats**. Hom diu que no hi manca **Malacara**. Ni es pot negar que hi hagi **Llorts** i **Furiosos**. Ara bé, els catalans tenim **Cervelló**. I **Escàs**. I **Claret**. Però també **Amorós**.

Tanmateix tenim **Bellaterra, Bellestar** i, en general, **Bellavista**, per poc que es sàpiga triar **Bell-lloc**. Amb una mica de sort també es pot trobar **Bellveí**. I quan és arribada l'hora, ja se sap: **el Canyet** i **Bonrepòs**. El que no pot ser, per ara, és que després de **Capolat** vingui **el Miracle** i, de sobte, retrobar-se **Viuet**.

No es pot dir que aquí la gent sigui gaire religiosa. Però encara queden **les Esglésies** i **la Rectoria**. I també **Capella, Verges, Jesús** i **Maria**, i, fins i tot, l'**Illa de Buda**. N'hi ha que, només per ganes de mortificar, somriuen maliciosament quan troben **Santa Margarida i els Monjos**, o **Sant Joan de les Abadesses**. Aquests malpensats es mereixerien un **Sant Roc**, perquè, comptat i debatut, som gent de bona fe; i si tenim **Matabou**, també hi ha **Sant Salvador de la Vedella**.

És un fet evident que el país té **Son**. Però encara queden **Cabassers, Guixers, Matagalls** i **Porqueres**; sense oblidar **les Ferreres**, força lluny de **la Farga**, per cert. Així mateix, hi ha oficis ben estranys. Qui coneix **Pelagalls, Picamoixons**, o **Gratallops**? El més inaudit, però, és trobar Capafonts.

A **Catalunya** la riquesa és ben evident: hi ha **Rubí** i **Perles**. Avui en dia, els que treuen més faves d'olla són els constructors. Saben que val més **Torrefeta** que **Castellserà** i així van passant de **Vilatenim** a **Vilavenut**.

En definitiva, podem estar ben cofois perquè aquí hi ha **Pau**. I també **Sort**. Que, per cert, té molt a veure amb **Premià** i amb **Copons**.

3. AL PENEDES NO HI HA RES

El Penedès té una divisió administrativa en comarques que trosseja la regió històrica. Però no hi fa res. Perquè ni tan sols agafant la peça sencera no s'aconsegueix millorar gran cosa. Si **Catalunya** és un país petit, **el Penedès** ho té tot encara més reduït, nimi o insignificant. En lloc de grans castells, hi trobem **Castellet**; més que torres, tenim **Torrelles** i **Torrelletes**; en lloc de ponts, **Pontons**; en comptes de masos, **les Massuques**; i, més que cases, hi ha **les Casetes, els Casots** i **les Cabanyes**.

A la comarca de **l'Anoia** hi ha **la Llacuna**; en canvi, **el Baix Penedès** s'ha de conformar amb **la Llacuneta**. Malgrat tot, d'aigua encara en queda (potser per això hi ha **Rovellats**). Tenim **Aiguaviva** i **Font-rubí**, a més de **Banyeres** i **Cubelles**. Això sí, **el Poal** és tan lluny que cal anar a trobar-lo prop de **Mollerussa**.

A causa dels incendis forestals, tenim el **Mas Torrat**, a la vora de **Clariana**. En canvi, per trobar **Socarrats** cal anar a **la Garrotxa**. D'entre el poc verd que encara queda, es pot comptar **l'Arboç** i **l'Alzinar**. Pel que fa a bestioles silvestres, només hi ha **Viladellops**.

Contràriament al que es diu, **el Penedès** no té **Cava**, que és a **l'Alt Urgell**; i ni tan sols hi ha **Cellers**, que es troben al **Pallars Jussà** i a **la Segarra**. Els pagesos es dediquen només a **la Bleda**. Hi ha **Sitges**, però sense cereals. I tampoc hi ha oli, malgrat tenir **Santa Oliva** i **Olivella**, a més de comptar amb la infrastructura necessària: **el Molí d'en Rovira**.

La indústria escasseja tant que només hi ha **les Cases del Cartró**. I, per acabar-ho d'adobar, la ramaderia és tan escassa que només queden **les Conilleres**.

L'actitivat cultural es limita a jocs lúdics, a **Sant Pere de Riudebitlles**, i a recitals, a Cantallops. D'altra banda, qui cregui que **el Penedès** és una terra rica, que sàpiga que hi ha una sola **Guardiola**. I que cal desplaçar-se fins a **la Garrotxa** per trobar **Sous**.

Però no tot és negatiu. Políticament gaudim de tota mena de tendències: des de **les Cases Roges**, fins a **Vallcarca**. Hi ha tanta varietat que no ens manquen pas **les Cabòries**!

Josep Alsina i Rosell, periodista

(Campanya Utilitzem correctamet el nom dels nostres municipis. Serveis lingüístics de l'Alt Penedès i del Garraf).